

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce

**Krajské volby 2000 – 2008 ve Středočeském kraji:
komparace výsledků**

Markéta Topolová

© 2010 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Akademický rok 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Markéta Topolová

obor Hospodářská a kulturní studia

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Krajské volby 2000 - 2008 ve středočeském
kraji: komparace výsledků**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Socio-demografická a ekonomická charakteristika středočeského kraje
5. Komparace výsledků krajských voleb
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

Mrklas, L. (Ed.) Krajské volby 2000: fakta, názory, komentáře. Praha : CEVRO - Sdružení pro celoživotní vzdělávání a rozvoj osobnosti, 2001, ISBN 80-238-6750-4

Balík, S. - Kyloušek J. (Eds.) Krajské volby v České republice 2004. Brno : Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005, ISBN 80-210-3880-2

Šaradín, P. (Ed.) Krajské volby v České republice. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, ISBN 80-244-1555-0

Šaradín, P. Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, ISBN 978-80-244-1876-6

Chytilík, R. - Šedo, J. (Eds.) Volební systémy. Brno : Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2004, 80-210-3548-X

Krejčí, O. Nová kniha o volbách. Praha : Professional Publishing, 2006, ISBN 80-86946-01-0

Klíma, M. Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha: Radix, 1998, ISBN 80-86031-13-6

Koudelka, Z. Obce a kraje. Podle reformy veřejné správy v roce 2001. Praha: Linde a.s., 2001, ISBN 80-7201-272-X

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2010

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 15.12.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Krajské volby 2000 – 2008 ve Středočeském kraji: komparace výsledků" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9.4.2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své diplomové práce PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D. za věnovaný čas a cenné rady.

**Krajské volby 2000 – 2008 ve Středočeském kraji:
komparace výsledků**

**The Regional Elections 2000 - 2008 in Central
Bohemia Region: The Comparison of Results**

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá komparací krajských voleb ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008.

První část práce se zabývá základními politologickými pojmy jako je politický systém, politický proces, typologie a klasifikace politických stran, volby a volební systémy, konstituování krajů apod., které jsou nutné ke správnému pochopení problematiky krajských voleb.

Ve druhé části diplomové práci je prováděna analýza výsledků jednotlivých voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje. Diplomová práce analyzuje volební účasti, volební programy a strategie jednotlivých vybraných kandidujících politických uskupení a v neposlední řadě analyzuje výsledky krajských voleb ve Středočeském kraji.

V neposlední řadě je v práci provedena komparace jednotlivých volebních výsledků.

Summary

This diploma thesis deals with a comparison of the regional elections in Central Bohemia region in the years 2000, 2004 and 2008.

The first part is devoted to the basic politic terms, which are necessary for the proper insight into regional election issues, such as political system, political process, typology and classification of political parties, elections and elective system, region forming etc.

The analysis of the regional government elections results in Central Bohemia region has been made in the second part. The diploma thesis analyses voters' attendances, electing programmes and strategies of the particular political parties standing as the candidates for the elections. There is also the analysis of election results in Central Bohemia region.

And last but not least, the comparison of particular election results has been rendered.

Klíčová slova:

Krajské volby

Středočeský kraj

Volební účast

Volební program

Strategie

Politická strana

Analýza

Komparace

Volební výsledky

Mandát

Keywords:

Regional elections

Central Bohemia region

Voter attendances

Election program

Strategy

Political party

Analysis

Comparison

Election results

Mandate

Obsah

1. Úvod	6
2. Cíl a metodika práce	8
2.2 Cíl práce	8
2.3 Metodika práce	8
3. Literární rešerše.....	10
3.1 Politický systém a politický proces.....	10
3.2 Politické strany	11
3.2.1 Vznik, podstata a funkce politických stran.....	11
3.2.2 Typologie a klasifikace politických stran.....	14
3.2.3 Postavení politických stran v České republice.....	16
3.3 Volby a volební systémy	17
3.3.1 Pojem volby a význam voleb.....	17
3.3.2 Volební právo.....	18
3.3.3 Volební systémy.....	19
3.3.3.1 Většinové volební systémy	20
3.3.3.2 Poměrné volební systémy	21
3.3.4 Volební systémy v České republice	23
3.3.4.1 Volby do Poslanecké sněmovny ČR	23
3.3.4.2 Volby do Senátu ČR	24
3.3.5 Organizace voleb v České republice	25
3.3.5.1 Seznamy voličů	26
3.3.5.2 Volební okrsky a kraje.....	26
3.3.5.3 Volební komise	27
3.3.5.4 Navrhování kandidátů.....	27
3.3.5.5 Vyhlášení voleb, hlasování, zjištění volebních výsledků	27
3.3.5.6 Předčasné volby, doplňovací volby	27
3.3.5.7 Zánik mandátu.....	28
3.4 Kraje.....	28
3.4.1 Charakteristika krajů	28
3.4.2 Působnost kraje	30
3.4.2.1 Samostatná působnost.....	30
3.4.2.2 Přenesená působnost.....	30
3.4.3 Orgány kraje	31
3.4.3.1 Zastupitelstvo kraje	31
3.5 Volby do zastupitelstev krajů	33
4. Sociodemografická a ekonomická charakteristika Středočeského kraje.....	36
4.1 Obecná charakteristika Středočeského kraje	36
4.2 Obyvatelstvo Středočeského kraje	37
4.3 Trh práce ve Středočeském kraji	38
5. Komparace výsledků krajských voleb	40
5.1 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2000	40
5.1.2 Stručná volební a volebně-geografická charakteristika Středočeského kraje.....	40
5.1.3 Volební účast při krajských volbách v roce 2000 ve Středočeském kraji	41
5.1.4 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2000	44
5.1.5 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2000..	44

5.1.6 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2000	49
5.2 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2004	52
5.2.1 Volební účast při krajských volbách v roce 2004 ve Středočeském kraji	53
5.2.2 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2004	54
5.2.3 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2004..	55
5.2.4 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2004	57
5.3 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2008	62
5.3.1 Volební účast při krajských volbách v roce 2008 ve Středočeském kraji	62
5.3.3 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2008	64
5.3.4 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2008..	65
5.3.5 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2008	68
5.4 Závěrečná komparace výsledků krajských voleb ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008.....	73
5.4.1 Situace před volbami do krajských zastupitelstev ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008.....	73
5.4.2 Komparace kandidujících politických subjektů ve volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008.....	74
5.4.3 Komparace volební účasti ve volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008.....	75
5.4.4 Komparace výsledků voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008.....	76
6. Závěr	81
7. Seznam literatury.....	85
8. Přílohy	87

1. Úvod

Předložená diplomová práce se zabývá komparací voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008.

Středočeský kraj je jedním ze čtrnácti vyšších územně-správních celků České republiky. Jak jeho název napovídá, leží ve středu České kotliny a v žádném místě se nedotýká české státní hranice. Středočeský kraj je ze všech krajů je největší a má i největší počet obcí. Specifika tohoto území v centru Čech jsou následující – Středočeský kraj nemá své hlavní město a krajský úřad i další instituce sídlí mimo jeho území, v Praze, která je samostatným územně-správním celkem. Středočeský kraj metropoli ze všech stran obklopuje a je s ní spojen těsnými vazbami hospodářskými, dopravními, kulturními a dalšími.

Dne 1.1. 2000 nabyl účinnosti ústavní zákon o vytvoření krajů (Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava ČR), a zejména konstituování krajských zastupitelstev v listopadu 2000, od té doby vedle sebe existuje stát a 14 krajů. Díky vytvoření krajů v roce 2000 byla ukončena dlouhá debata o postavení vyšší územní samosprávy v České republice. Tato diskuze nastala po politickém převratu v r. 1989 rozhodnutím zrušit krajské národní výbory v r. 1990, respektive rozhodnutím netransformovat je jako místní a okresní národní výbory na subjekty samosprávy (obce) nebo orgány státní správy (okresní úřady).

Názory občanů na opětovné zavedené krajské správy nebyly vždy pozitivní. Přestože obyvatelé České republiky nepovažují existenci územních samosprávních celků za nezbytně nutnou (o čemž vypovídá poměrně nízká volební účast ve volbách do krajských zastupitelstev), dá se říci, že se ale s existencí krajů sžili a dění v jejich krajích je jim díky jejich zavedení bližší.

I když kraje existují teprve necelých deset let, je nutné podotknout, že se i za tuto relativně krátkou dobu staly důležitým mezistupněm mezi obcemi a státem a mají značný vliv na politickou situaci (resp. politické dění) na celostátní úrovni.

Krajské volby se konaly do této doby třikrát – v roce 2000, 2004 a 2008. To, že se volby do krajských zastupitelstev konaly cca v polovině volebního období do Poslanecké sněmovny, značně ovlivnilo jejich výsledky. Je důležité zmínit, že volby do krajských zastupitelstev jsou jakýmsi odrazem nespokojenosti voličů s politikou

na národní úrovni. V historii krajských voleb se ještě nestalo, že by volby vyhrála v té době vládnoucí parlamentní politická strana.

2. Cíl a metodika práce

2.2 Cíl práce

Cílem předložené diplomové práce je analýza a komparace voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008.

Dále autorka práce předkládá problematiku krajských voleb a analyzuje a následně komparuje výsledky jednotlivých voleb z hlediska situace před volbami, volební účasti, kandidujících politických stran, volebních programů politických stran a strategií a v neposlední řadě z hlediska konečných výsledků voleb do zastupitelstva Středočeského kraje.

2.3 Metodika práce

Teoretické koncepce využití v metodice diplomové práce vycházejí zejména ze studia odborné politologické literatury.

Jako teoretické východisko autorka v práci používá jednak klasifikaci základních politologických pojmů jako je politický systém a politický proces, které jsou nutné ke správnému uchopení dané problematiky. Dále se autorka práce v teoretické části zabývá klasifikací a typologií politických stran, volbami a volebními systémy, organizací voleb v České republice a stěžejním tématem v literární rešerši je konstituování krajů (jejich podrobnější charakteristika) a v neposlední řadě teorie voleb druhého řádu.

Z metodického hlediska je předložená diplomová práce komparativní studií, ve které autorka porovnává jednotlivé výsledky voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008 z hlediska situace před volbami, volební účasti, kandidujících politických stran, volebních programů politických stran a strategií a v neposlední řadě z hlediska konečných výsledků voleb.

Diplomová práce je rozčleněna celkem do osmi kapitol, přičemž stěžejní jsou kapitoly 4. - 5.. Ve čtvrté kapitole se autorka práce zabývá sociodemografickou a ekonomickou charakteristikou Středočeského kraje nejdříve z pohledu obecné charakteristiky, obyvatelstva Středočeského kraje a situace na trhu práce ve středních Čechách. Pátá kapitola se věnuje již samotné komparaci výsledků voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje – autorka se v této kapitole nejprve věnuje analýze krajských voleb ve Středočeském kraji v roce 2000 z hlediska

politické situace před volbami, volební účasti, kandidujících politických stran, volebních programů politických stran a strategií a v neposlední řadě z hlediska konečných výsledků. Stejným způsobem autorka práce analyzuje i krajské volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2004 a 2008. Poté jsou jednotlivé výsledky voleb autorkou komparovány a autorka se snaží rozebrat hlavní rozdíly voleb v jednotlivých letech a zodpovědět otázku, co je příčinou hlavních rozdílů ve volebních výsledcích krajských voleb ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008.

Základními zdroji, které autorka při psaní této diplomové práce využívá jsou odborné monografické publikace jako např. Klíma, M. - Volby a politické strany v moderních demokraciích; Koudelka, Z. - Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001; Šaradín, P. - Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice; Krejčí, O. - Nová kniha o volbách atd., dále odborné publikace encyklopedického charakteru jako je například kniha od Karla Žaloudka Encyklopedie politiky. Autorka také aktivně pracuje se sborníky - Mrklas, L. (ed.) - Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře.; Balík, S., Kyloušek, J. (eds.) - Krajské volby v České republice 2004; Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M. - Krajské volby 2008 a další. V neposlední řadě autorka využívá Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), data z Českého statistického úřadu, internetové články a data ze serveru volby.cz.

3. Literární rešerše

3.1 Politický systém a politický proces

Politický systém je souhrnný pojem pro způsob organizace politických procesů. Z jiného hlediska je to souhrn politických institucí a idejí dané společnosti a vzájemný vztah mezi nimi.¹ Termín politický systém je neobecnější střešovou kategorií politologie. Zpravidla se jím rozumí obecný souhrn vztahů, které se vytvořily v oblasti politiky mezi státními orgány, politickými organizacemi, zájmovými organizacemi, nátlakovými skupinami a dalšími politickými institucemi.²

Podle Karla Žaloudka bychom do pojmu politický mohli nejobecněji zahrnout: a) stav společnosti, její strukturu, život společnosti (zájmy, politické myšlení, politickou kulturu včetně specifických norem a politických tradic, politických postojů a orientací, b) systém státní moci, tzn. ústavní zásady, právní řád, souhrn vztahů mezi státními orgány (legislativou, exekutivou a justicí), politickými organizacemi a institucemi a zájmovými skupinami, c) efektivitu existujícího hospodářského systému a jeho vliv na politickou situaci.³

Základní funkce politického systému obecně shrnul americký sociolog G. Almond v následujícím schématu: 1. vstupní politické funkce – a) politická socializace a zapojování, b) artikulace zájmů, c) kumulace zájmů, d) politická komunikace; 2.) výstupní vládní funkce – a) tvorba pravidel (norem), b) aplikace pravidel, c) soudní zajišťování pravidel.⁴ „Při realizaci uvedených funkcí vzniká mezi jednotlivými složkami politického systému (legislativou, exekutivou, politickými stranami, zájmovými skupinami, komunikačními prostředky atd.) vysoká diferenciacce, přičemž každá složka má sklon regulovat celý politický systém.“⁵

Z hlediska distribuce politické moci lze obecně rozdělit politické systémy na: a) demokratické, b) autokratické, c) totalitní, d) méně vyvinuté (rozvojové).

Dalším významným pojmem, který se v politické vědě používá je „politický proces“. „Politický proces slouží jako syntetizující, shrnující pojem pro zachycení

¹ Srv. Žaloudek, K., Encyklopedie politiky, Libri, Praha 1996, s. 329.

² Srv. Tamtéž, s. 329.

³ Srv. Tamtéž, s. 329.

⁴ Srv. Tamtéž, s. 329.

⁵ Tamtéž, s. 329.

vývoje, změn, k nimž dochází uvnitř politického systému (při užším vymezení pojmu), nebo zahrnuje i změny samotného politického systému (při jeho širším vymezení).“⁶

Dle Adamové a Křížkovského je politický proces pojímán jako součást společenského procesu, jako soubory vzájemného působení lidí na sebe nebo na soubory jevů existujících v organizaci a struktuře skupin, které mění vztahy mezi lidmi nebo vztahy mezi jednotlivými součástmi pospolitosti.⁷

Politický proces je součástí změn ve společnosti, ke kterým dochází v politické sféře jak v důsledku vzájemného působení subjektů politiky nebo vzájemného ovlivňování se produktů jejich činnosti, tak v důsledku vzájemných vlivů mezi politikou a dalšími sférami společnosti.⁸ Na politický proces má značný vliv veřejné mínění a politická kultura.

3.2 Politické strany

3.2.1 Vznik, podstata a funkce politických stran

Pojem „politická strana“ patří mezi nejfrekventovanější výrazy politického slovníku a bývá vnímán jako srozumitelný až samozřejmý.⁹ Slovo strana (z latinského pars) označuje část, díl celku. Pojem „politická strana“ vyjadřuje organizovanou reprezentaci dílčích zájmů. Ve společnosti, která připouští existenci těchto zájmů jako přirozenou součást své existence jsou politické strany jedním z reprezentantů veřejného zájmu.¹⁰ To, že existují politické strany, je produktem institucionalizace rozdílných a někdy i vzájemně se vylučujících zájmů, které ve společnosti existují. Politické strany se dají zařadit mezi historicky vzniklé nástroje pro řešení politických konfliktů sociálních skupin. K nejvýznamnějším konfliktům ve společnosti, které vedly ke vzniku odlišných politických stran v Evropě, se povětšinou řadí:

- konflikt centrum – periferie
- konflikt církev – stát

⁶ Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 181.

⁷ Srv. Adamová, K., Křížkovský, L., Politologie, Codex Bohemia, Praha 1997, s. 329.

⁸ Srv. Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 181.

⁹ Srv. Fiala, P., Strmiska, M., Teorie politických stran, Barrister & Principal, Brno 1998, s. 14.

¹⁰ Srv. Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 165.

- konflikt město – venkov
- třídní konflikty¹¹

Odlišné, historickým vývojem podmíněné podmínky politických stran a rozdíly v jejich aktivitách se odrážejí v názorech na postavení a funkci politických stran ve společnosti. Je pochopitelné, že se tyto rozdíly projevují i v jednotlivých definicích. Pro porovnání uvádím několik z nich:

- „Politické strany nejsou součástí státního organismu, nýbrž společenské skupiny vzniklé na základě dobrovolného vystupování členů, které spojuje společné smýšlení a cíle v politické činnosti.“ (J.K. Bluntschli)
- „Strana je organizace lidí se stejnými politickými názory a cíli, snažící se získat politickou moc, která by jí umožnila uskutečnit její záměry.“ (W. Hasbach)
- „... společenské organizace s dobrovolným členstvím, které se snaží získat moc ve státě pro své vedení, čímž by různí členové měli možnosti (nehmotné a hmotné), jak dosáhnout materiálních cílů nebo osobních výhod či obojího zároveň.“ (M. Weber)
- „Strana je skupina sjednocující lidí, kteří chtějí získat politickou moc; sjednocuje je, aby mohli v zápase o moc postupovat jednotlivé zásady.“ (J. Schumpeter)¹²

Politické strany usilují o získání politické moci nebo podílu na politické moci zpravidla prostřednictvím voleb – tím se politické strany odlišují od nátlakových skupin. Politické strany zároveň na rozdíl od státu, sdružují na základě dobrovolnosti občany se stejným názorem na priority politického vývoje, jsou tedy charakteristické svou existencí (zpravidla) členské základny a existencí programu, který je koncipován na základě určitých ideologických hodnot.¹³

Politické strany mají v rámci politického systému určité funkce. V podstatě je možné rozdělit funkce politických stran do dvou základních typů, které se částečně překrývají: 1.) na funkce, které plní v rámci politického systému jedna strana, 2.) na funkce, které plní v rámci politického systému celý systém politických stran. První skupinu funkcí, které jsou vlastní jednotlivým politickým stranám, je možné dále

¹¹ Srv. Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 166.

¹² Srv. Tamtéž, s. 167.

¹³ Srv. Tamtéž, s. 168.

rozdělit na dva typy: a) univerzální funkce, které plní každá politická strana a b) na speciální funkce, které plní za určitých okolností některé politické strany.¹⁴

Gabriel A. Almond a G. Bingham Powell hovoří v práci *Comparative Politics* o šesti základních funkcích politického systému. Při procesu konverze dochází nejprve k tomu, že 1.) jsou formulovány požadavky, 2.) požadavky jsou kombinovány ve formě alternativních návrhů jednání, 3.) jsou formulována autoritativní pravidla, která jsou 4.) zavedena a prosazena, tato aplikace je 5.) přizpůsobena individuálním případům, přičemž 6.) tyto rozličné aktivity jsou vyměňovány uvnitř politického systému a předávány jeho okolí.¹⁵

Český autor monografických prací o politických stranách Michal Klíma uvádí pět hlavních funkcí politických stran, a to:

- sjednocování zájmů
- integrační úloha (čímž je myšleno především poskytování možnosti zájmovým skupinám účastnit se na formování a prosazování stranického programu)
- politická socializace
- mobilizace voličů
- funkce organizace vlády¹⁶

Klaus von Beyme navrhl redukovat celé spektrum funkcí na čtyři základní funkce, které strany v politickém systému plní:

- funkce vymezení cíle (ideologie a programatika)
- funkce artikulace a agregace společenských zájmů
- funkce mobilizace a socializace občanů v systému (zejména při volbách)
- rekrutování elit a funkce vytváření vlády¹⁷

Politické strany jsou především instituce, jejichž prostřednictvím dochází k agregaci a artikulaci zájmů. „Politické strany ve svých programech jednak artikulují významné zájmy, které by měly být ve společnosti realizovány, jednak tento program nabízejí občanům v rámci soutěže politických stran k realizaci. Občané získávají v rámci politických stran jak možnost podílet se na koncipování programů, tj. na definování podstatných zájmů, které by měly být ve společnosti

¹⁴ Srv. Fiala, P., Strmiska, M., *Teorie politických stran*, Barrister & Principal, Brno 1998, s. 63.

¹⁵ Srv. Fiala, P., Strmiska, M., *Teorie politických stran*, Barrister & Principal, Brno 1998, s. 64.

¹⁶ Srv. Tamtéž, s. 65.

¹⁷ Srv. Tamtéž, s. 69.

realizovány, tak možnost se k některému z programů připojit. Vyjadřování zájmů získává prostřednictvím politických stran organizovanou podobu.“¹⁸

3.2.2 Typologie a klasifikace politických stran

Typologie politických stran není příliš přehledná a má mnoho dimenzí. V tradičním dělení klasických politických stran na liberální a konzervativní se konzervativním stranám připisoval zejména tradicionalismus, konzervatismus, zdůrazňování úlohy státu, obrana stavovských a aristokratických výsad a skeptický názor na možnost lepšího uspořádání společnosti. Oproti tomu se liberálním stranám přisuzovala pokrokovost, individualismus, odpor proti státnímu intervencionalismu, rovnostářství a optimismus.¹⁹

Podle Karla Žaloudka se politické strany na pravici, střed a levici obvykle dělily následovně:

- pravice: strany konzervativní, monarchistické, statkářské, fašistické
- střed: strany liberální, pokrokové, demokratické
- levice: strany sociálně demokratické, socialistické a komunistické²⁰

Je však nutné zmínit, že existuje značné množství politických stran, které do tohoto dělení nezapadají – například: náboženské politické strany, profesní politické strany, ekologické politické strany apod.

„Podle dalšího hlediska – členské základny – se strany dělí na:

- členské (s individuálním členstvím), buď masové (s velkou členskou základnou) nebo elitární (výběrové),
- volební (vyvíjejí činnost převážně jen v předvolebním období), někdy mají jen funkcionářský vliv a ani neregistrují své členy.“²¹

Dalším typem dělení politických stran, které zmiňuje Karel Žaloudek v knize Encyklopedie politiky, je dělení z hlediska vztahu k vládní moci:

- vládní, které sestavují vládu (buď samostatně nebo v koalici)

¹⁸ Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 168.

¹⁹ Srv. Žaloudek, K., Encyklopedie politiky, Libri, Praha 1996, s. 323.

²⁰ Srv. Tamtéž, s. 323.

²¹ Žaloudek, K., Encyklopedie politiky, Libri, Praha 1996, s. 323.

- opoziční, které usilují o převzetí politické moci prostřednictvím vítězství ve volbách (jsou buď parlamentní nebo mimoparlamentní)
- antisystémové, které nerespektují zásady pluralitní demokracie a usilují o rozbití stávajícího společenského uspořádání (např. extrémní pravice nebo extrémní levice)²²

H. U. Birkmann shrnul několik základních modelů typologie politických stran, a to:

1.) strany jsou tradičně rozdělovány podle svých cílů a charakterů utváření, zde lze hovořit o:

- stranách patronáže
- třídních stranách
- světonázorových stranách
- programových stranách
- platformních (akčních) stranách

2.) dále lze dělit strany podle sociálních aspektů organizační struktury na:

- honorační strany
- masové strany
- masově integrační strany
- kádrové strany
- tzv. party machine

3.) další typ třídění nabízí hledisko sociodemografických příznaků (členů a voličů), které umožňuje dělit strany na:

- zájmové
- všelidové

4.) posledním typem, který H. U. Birkmann jmenuje, je uspořádání politických stran, které vychází z kritéria jejich politické orientace a politických cílů, a to:

- konzervativní
- liberální
- křesťansko-demokratické
- sociálně demokratické
- krajně pravicové

²² Srv. Žaloudek, K., Encyklopedie politiky, s. 323.

- zelené (alternativní) politické strany
- komunistické strany²³

Klaus von Beyme dospěl k devíti ideologickým rovinám, resp. stranicko-politickým skupinám. Ideologické rodiny dle Beymeho tvoří:

- liberální a radikální strany
- konzervativní strany
- socialistické a sociálně demokratické strany
- křesťansko-demokratické strany
- komunistické strany
- rolnické strany
- regionální a etnické strany
- krajně (extrémně) pravicové strany
- ekologické strany²⁴

Simon Hix a Christopher Lord rozdělili v Evropské unii rodiny:

- křesťanských demokratů a konzervativců
- liberálů
- socialistů
- zelených
- radikální levice
- extrémní pravice
- regionalistů
- antievropanů.²⁵

3.2.3 Postavení politických stran v České republice

„Politické strany mohou být svobodně zakládány jako právnické osoby soukromého práva; toto právo založit politickou stranu je soudně vynutitelné. Článek 5 Ústavy ustanovuje, že politický systém České republiky je založen na

²³ Fiala, P., Strmiska, M., Teorie politických stran, Barrister & Principal, Brno 1998, s. 82.

²⁴ Srv. Pšejja, P., Stranický systém České republiky. Politické strany a jejich vývoj 1989-1998, CDK, Brno 2005, s. 142.

²⁵ Srv. Mareš, M., Pravicový extremismus a radikalismus v ČR, Barrister & Principal, Brno 2003, s. 55.

svobodné soutěži politických stran. Ustanovení Ústavy jsou konkretizována zákonem 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.²⁶ Zákon o politických stranách stanovuje, že nesmějí vznikat a vyvíjet činnost strany, které porušují Ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických znaků státu, které nemají demokratické stanovy nebo nemají demokraticky ustanovené orgány, které směřují k potlačení rovnoprávnosti občanů; dále nesmějí vyvíjet činnost politické strany, které svou činností nebo programem ohrožují mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobodu občanů. Pokud politická strana naplňuje jedno či více ze zmíněných kritérií, může být návrh na její úřední registraci zamítnut nebo již existující strana může být rozpuštěna nebo jí může být pozastavena činnost.²⁷

Předpokladem pro legální působení politické strany nebo hnutí je jejich registrace na Ministerstvu vnitra. Návrh na registraci mohou podat minimálně tři osoby (tzv. přípravný výbor). K návrhu je třeba přiložit stanovy a petici s podpisy minimálně tisíce občanů.²⁸

Dle Ministerstva vnitra bylo k 8. únoru 2010 zaregistrováno v České republice 150 politických stran a politických hnutí.²⁹

O rozpuštění či pozastavení činnosti politické strany rozhoduje výlučně Nejvyšší soud v Brně. Navrhovatel může být pouze vláda, za určitých okolností i prezident České republiky.³⁰

3.3 Volby a volební systémy

3.3.1 Pojem volby a význam voleb

Volby jsou významným faktorem, který dynamizuje politický vývoj. Dále volby představují jeden ze způsobů výběru osob, které na základě volbami získaného mandátu rozhodují o dalším vývoji teritoria, na kterém se hlasování konala (ať už se jedná o obec, region, stát atd.). V současné době jsou volby

²⁶ Vodička, K., Cabada, L., Politický systém České republiky, Portál, Praha 2003, s. 204.

²⁷ Srv. Vodička, K., Cabada, L., Politický systém České republiky, Portál, Praha 2003, s. 204.

²⁸ Srv. Tamtéž, s.204.

²⁹ Seznam politických stran a hnutí, [on-line]. 8.2.2010. Dostupné z <<http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickyh-stran/SearchResult.aspx?search=all>>

³⁰ Srv. Vodička, K., Cabada, L., Politický systém České republiky, Portál, Praha 2003, s. 205.

nejrozšířenějším způsobem legitimace zákonodárné moci, i když jsou v řadě zemí zneužívány k potvrzování legitimacy režimu a jejich základní funkce – možnost výběru reprezentantů, je značně limitovaná až nulová.³¹ „Méně rozšířené volby jsou u výkonné a soudní moci, ovšem i v případech, kdy tyto složky nejsou vybírány hlasováním (občanů či volených zástupců), jsou do jisté míry pod kontrolou volených orgánů.“³²

„V moderních demokraciích se volby v důsledku posilování zastupitelské demokracie a rozšiřování volebního práva postupně staly nejdůležitějším prostředkem uplatňování suverenity lidu.“³³

V demokratických státech můžeme rozlišovat volby parlamentní, prezidentské, komunální.

3.3.2 Volební právo

„Pojem volební právo má dvojitý význam: jednak se jím chápe v objektivním smyslu souhrn norem upravující volby, jednak jedno z významných subjektivních práv. V tomto smyslu chápané volební právo se dělí na aktivní (právo volit) a na pasivní (právo být volen).“³⁴ Moderní volební právo je definováno jako všeobecné, rovné, přímé a tajné. Všeobecnost znamená přiznání volebního práva všem občanům od 18-ti let a výše bez ohledu na pohlaví, rasu, vzdělání, majetek apod. Rovností volebního práva je myšleno naplnění zásady jeden člověk, jeden hlas, stejná váha hlasu. Přímé volební právo značí přímou volbu bez zprostředkovatelů, tj. lidé svým hlasem spolurozhodují o obsazení určité politické funkce (instituce). Tajné volební právo vyjadřuje to, že volba neprobíhá veřejně.³⁵

V současných demokratických státech je volební právo omezeno následujícími požadavky a podmínkami:

- státní občanství, resp. trvalý pobyt
- věk (zpravidla nižší hranice pro aktivní volební právo, tj. právo volit, vyšší pro pasivní volební právo, tj. právo být volen)

³¹ Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., Volební systémy, Portál, Praha 2009, s. 13.

³² Tamtéž, s. 13.

³³ Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 210.

³⁴ Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s. 75.

³⁵ Srv. Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 210.

- způsobilost k právním úkonům
- naplnění podmínek ztráty volebního práva (např. výkon trestu)³⁶

V České republice mají právo volit:

- občané České republiky;
- s trvalým pobytem v České republice;
- kteří nejpozději v den voleb dosáhli věku 18 let;
- a zdržují se v den voleb na území některého z volebních krajů

Právo volit však nemají občané:

- zbavení způsobilosti k právním úkonům, resp. jejichž způsobilost k právním úkonům byla omezena³⁷

Do Poslanecké sněmovny ČR může být zvolen každý občan České republiky, který dosáhl věku 21 let a který má právo volit. Do Senátu České republiky může být zvolen každý občan České republiky, který dosáhl věku 40 let a má právo volit.

3.3.3 Volební systémy

Volby v jednotlivých zemích probíhají na základě různých pravidel, tj. jsou zde různé volební systémy. „Volební systémy představují souhrn pravidel vymezujících princip, podle něhož proběhnou volby, je to systém převodu hlasů voličů (na poslanecké) mandáty. Tyto systémy se v jednotlivých zemích prosazovaly v souladu se sociální strukturou, politickým myšlením a způsobem změn politického systému příslušné země, přičemž rozhodující roli často sehrály zcela konkrétní zájmy držitelů moci.“³⁸

R. Chytilík, J. Šedo, T. Lebeda a D. Čaloud vymezují v knize Volební systémy čtyři základní formule volebních systémů. Jako základní kritérium jim posloužil způsob přidělování mandátů na úrovni volebního obvodu, na jehož základě rozlišili:

³⁶ Srv. Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 211.

³⁷ Srv. Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s.75.

³⁸ Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003, s. 211.

- **většinové volební systémy** – systémy, v nichž jsou veškeré mandáty na úrovni volebního obvodu přidělovány jedné kandidátní listině (resp. jednomu kandidátovi, neboť se zpravidla používají v jednomandátových obvodech)
- **poměrné volební systémy** – systémy, ve kterých se na úrovni volebního obvodu dělí mandáty v souladu s poměrem hlasů mezi jednotlivými kandidátkami
- **semiproporční volební systémy** – systémy, u kterých je na úrovni volebního obvodu využita většinová technika ve smyslu přidělení mandátu kandidátům s největším počtem hlasů
- **smíšené volební systémy** – systémy, ve kterých je část mandátů přidělována podle nominální a část podle poměrné techniky s dodatečnou podmínkou, že obě techniky by měly mít reálný vliv na výslednou podobu voleného orgánu³⁹

Ústava České republiky stanovila pro volby do Poslanecké sněmovny ČR principy poměrného zastoupení a pro Senát ČR systém většinový.

3.3.3.1 Většinové volební systémy

Většinový volební systém je historicky nejstarším volebním systémem.⁴⁰ Základním principem většinového systému je to, že při volbách získává mandát jeden kandidát, a to ten, který obdržel většinu hlasů.⁴¹ Znaměřší je využití v jednomandátových obvodech, ale většinový systém se užívá i ve vícemandátových obvodech. V případě jednomandátových obvodů probíhají volby v tolika obvodech, kolik je mandátů do zastupitelského sboru. Politická reprezentace se stává výsadou většinové strany daného volebního obvodu. Nejznámějším dělením většinového systému jsou následující varianty:

- **relativní (prostý) většinový systém pro jednomandátové obvody**, který předpokládá, že vítězí kandidát, který získal největší počet hlasů bez ohledu na to, jak velký je tento zisk konkrétně. Což znamená, že se jedná o prostou většinu, někdy též nazývanou poměrnou nebo relativní. Poslancem (či prezidentem) se může stát i kandidát, který získal méně než 50% hlasů voličů či méně než činí součet hlasů jeho protikandidátů. Tento systém využívá jednomandátové volební okruhy a kategorické hlasování.

³⁹ Srv. Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., Volební systémy, Portál, Praha 2009, s. 47.

⁴⁰ Srv. Krejčí, O., Kniha o volbách, Victoria Publishing, Praha 1994, s. 333.

⁴¹ Srv. Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 55.

- **relativní většinový systém pro vícemandátové obvody** – v tomto případě se ve volebním obvodu rozhoduje o více než jednom mandátu a volič má tolik hlasů, kolik mandátů je. Kandidáti, kteří dostanou nejvíce hlasů, získávají mandát.
- **stranický blokový systém** – je podskupinou systému reaktivní většiny pro vícemandátové okruhy. Od předcházejícího způsobu volby se liší tím, že volič hlasuje pro vázané kandidátní listiny stran, hnutí nebo koalic, nikoli pro individuální kandidáty.
- **absolutní většinový systém** – zde kandidát pro získání mandátu musí získat nadpoloviční počet odevzdaných platných hlasů. Tato zásada bývá spojena s požadavkem konat další kola hlasování v případě, že žádný kandidát nezískal absolutní většinu hlasů – v dnešní době se většinou jedná o dvoukolové hlasování. Do druhého kola postupují z kola prvního jen ti kandidáti (většinou dva), kteří získali v prvním kole nejvíce hlasů. Jiným řešením problému s dosažením absolutní většiny hlasů pak může být změna zásad ve druhém kole, kam mohou postoupit více než dva kandidáti. V České republice se dvoukolový absolutní většinový systém používá při volbách do Senátu ČR.
- **alternativní hlasování** – jedná se o preferenční hlasování v jednomandátovém obvodu; tento způsob hlasování považují někteří autoři za variantu systému absolutní většiny. Voliči by měli na kandidátní listině očíslovat všechny kandidáty dle preference, kterou jim přisuzují. Kandidát, který obdržel nadpoloviční většinu hlasů v rámci prvních preferencí, vítězí. Jestliže žádný kandidát nezískal více než 50% hlasů s první preferencí, kandidát s nejmenším počtem preferencí je vyřazen. Hlasy pro vyřazeného kandidáta jsou rozděleny podle toho, komu jeho voliči přisoudili druhé preference – tento postup se pak opakuje do té doby než jeden z kandidátů nezíská nadpoloviční většinu hlasů.⁴²

3.3.3.2 Poměrné volební systémy

„Další hlavní kategorii volebních systémů představují poměrné volební systémy. U nich se především rozlišuje mezi listinnými volebními systémy a systémem jednoho přenosného hlasu.“⁴³

Oskar Krejčí ve své knize *Nová kniha o volbách* píše: „Při volbách s využitím systému poměrného zastoupení získávají kandidující politické strany,

⁴² Srv. Krejčí, O., *Nová kniha o volbách*, Professional Publishing, Praha 2006, s. 58.

⁴³ Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., *Volební systémy*, Portál, Praha 2009, s. 33.

koalice či hnutí mandáty podle toho, jaký byl poměr mezi hlasy, odevzdanými pro ně. Volič rozhoduje nejen o zvolení jednoho kandidáta, ale v relativně velkých vícemandátových volebních okruzích o osudu několika mandátů za daný volební obvod. V zásadě existuje jen jedna varianta systému poměrného zastoupení, a to tzv. systém kandidátních listin. K nim někteří autoři přidávají systém jednojmenného hlasování.⁴⁴

- **systém kandidátních listin** – tento systém se běžně používá ve většině zemí kontinentální Evropy.⁴⁵ Zde volič rozhoduje ve vícemandátových obvodech hlasováním pro vybranou politickou stranu, koalici nebo hnutí. Kandidátní listina je seznam uchazečů, kteří se ucházejí o mandát za danou stranu, hnutí či koalici. Vítězní kandidáti jsou vybíráni z tohoto seznamu. V České republice se tento systém využívá při volbách do Poslanecké sněmovny ČR.
- **systém jednojmenného přenosného hlasování** – bývá někdy označován jako systém jediného přenosného hlasování nebo kvótně preferenční či Hareův-Clarkův systém. Při hlasování mají voliči možnost vytvoření pořadí kandidátů. Aby byl kandidát zvolen, musí překročit Hareovu kvótu⁴⁶ (později se začala k tomuto účelu využívat Hagenbach-Bischoffova⁴⁷ či Droopova kvóta⁴⁸), která pojednává o propočítávání mandátů, prvních preferenčních hlasů.

Nejsou-li obsazena všechna křesla, pak se v druhém skrutiniu k hlasům pro kandidáta s nejnižším počtem hlasů nepřihlíží a dochází k přerozdělování hlasů na základě druhých preferencí. Shodným způsobem se postupuje i s nadbytkem hlasů již zvoleného kandidáta. Takto se postupuje až do obsazení všech mandátů. Jedná se pravděpodobně o nejsofistikovanější volební systém na světě, který produkuje relativně stabilní vlády, jež se opírají o dvě politické strany.

Systém jednojmenného přenosného hlasování je někdy chápán jako zvláštní typ volebního systému, který se liší jak od systému většinového, tak i od systému poměrného z toho důvodu, že tento systém nepatří mezi soustavy vota listinného: v systému jednojmenného přenosného hlasování volič volí přímo jednotlivé osoby –

⁴⁴ Krejčí, O., *Nová kniha o volbách*, Professional Publishing, Praha 2006, s. 60.

⁴⁵ Srv. Klíma, M., *Volby a politické strany v moderních demokraciích*, Radix, Praha 1998, s. 198.

⁴⁶ Hareova kvóta se nazývá i Jednoduchá. U této kvóty je volební číslo získáno tak, že v každém obvodu je počet získaných hlasů dělen počtem mandátů.

⁴⁷ U Hagenbach-Bischoffovy kvóty je volební číslo získáváno tak, že v každém volebním obvodu je počet získaných hlasů vydělen počtem mandátů zvětšeným o jeden.

⁴⁸ Volební číslo u Droopovy kvóty je vypočítáváno stejně jako v případě Hagenbach-Bischoffovy kvóty, ale výsledek je zvětšen o jeden. Někteří autoři uvádějí zjednodušenou podobu Droopovy kvóty, která je shodná s Hagenbach-Bischoffovou kvótou.

ne strany nebo jejich listiny, nedává se tedy hlas automaticky celé kandidátní listině jako při použití vázaných použití vázaných či přísně vázaných kandidátních listin. Tento systém je formálně orientován na osobnosti bez ohledu na jejich stranickou příslušnost. Volič si volně vybírá, kterým kandidátům dá své hlasy – v případě jednotné kandidátní listiny tak činí pomocí preferenčního hlasování či připsování jmén nových kandidátů. Hlasuje pouze pro kandidáty, které upřednostňuje, a to v jím zvoleném pořadí, aniž by pomáhal kandidátům, kterým nepřeje. V ideálním případě probíhá volba všech poslanců v rámci jednoho celostátního okruhu.⁴⁹

3.3.4 Volební systémy v České republice

V České republice jsou kromě obou komor Parlamentu České republiky přímo voleny i další instituce, a to jak na substátní, tak supranacionální úrovni. Jako první byla ustanovena samospráva na obecní úrovni, deset let poté následovaná samosprávnými kraji (v současnosti jsou volby provázány tak, že se komunální volby konají každé čtyři roky zároveň s volbami jedné třetiny Senátu tak, že probíhají v polovině funkčního období obecních zastupitelstev. Po vstupu České republiky do Evropské unie se také konají volby do Evropského parlamentu, na rozdíl od ostatních úrovní každých pět let.⁵⁰

3.3.4.1 Volby do Poslanecké sněmovny ČR

Volby do Parlamentu České republiky upravuje zákon č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky. Poslanecká sněmovna má 200 poslanců, kteří jsou voleni na čtyřleté funkční období. Poslancem Parlamentu ČR může být zvolen každý občan České republiky, který má právo volit a dosáhl 21 let věku. Dle článku Ústavy 26 je mandát v Parlamentu definován jako volný. Do Poslanecké sněmovny nemůže kandidovat nezávislý kandidát. Své přihlášky k volební registraci mohou podat pouze politické strany, hnutí či koalice.⁵¹ Použití systému poměrného zastoupení je spojeno s votem listinným, kde se nehlasuje o jednotlivých kandidátech, ale o skupinách kandidátů. Dle volebního zákona se volby do Poslanecké sněmovny České republiky konají ve volebních krajích. Volebními kraji

⁴⁹ Srv. Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 61.

⁵⁰ Srv. Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., Volební systémy, Portál, Praha 2009, s. 315.

⁵¹ Srv. Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 308.

jsou vyšší územní samosprávné celky, kterou jsou vymezeny zákonem č. 347/1997 Sb. ve znění Ústavního zákona č. 176/2001 Sb. Dřívější počet osm krajů byl zvýšen na čtrnáct, což znamená, že kraje byly zmenšeny a bylo sníženo množství mandátů, které připadaly na průměrný kraj.⁵² Počet poslanců, kteří jsou v kraji voleni, není předem daný a není jednotný. Závisí na lidnatosti vyšších územních samosprávných celků a faktické volební aktivitě v něm. Výpočet množství mandátů přidělených kraji provádí Český statistický úřad po ukončení hlasování. ČSÚ zjistí celkový počet platných hlasů odevzdaných v každém volebním kraji pro všechny politické strany, politická hnutí a koalice, a tento počet je vydělen počtem poslanců (200). Číslo, které se tímto způsobem vypočítá a je zaokrouhleno na jednotky, se nazývá republikovým mandátovým číslem. Tímto republikovým mandátním číslem se vydělí celkový počet platných hlasů odevzdaných ve všech volebních krajích – až takto vypočítané celé číslo znamená počet mandátů, které připadají jednotlivým volebním krajům.⁵³

Dle zákona č. 204/2000 Sb. pro volby do Parlamentu ČR se při volbách do Poslanecké sněmovny ČR používá d'Hondtova metoda. Tato metoda umožňuje přidělení všech mandátů v jednom kole, navíc je metoda d'Hondt výhodná pro větší politické strany. „Paragraf 49 nového volebního zákona zvýšil kворum pro postup koalic stran do skrutinia: a) pro strany a hnutí zchoval i nadále kворum pět procent, b) pro dvoučlenné koalice bylo stanoveno kворum 10%, c) pro tříčlenné 15% a d) pro čtyř a vícečlenné koalice 20% z celkového počtu hlasů za celé Česko. Stanovil zároveň, že v případě, kdy do skrutinia nepostoupí alespoň dvě koalice nebo jedna koalice plus jedna strana, kворum se snižuje v případě a) na čtyři procenta, b) na šest procent, c) na osm a d) na deset procent. Tento zákon zvýšil počet volebních obvodů ze sedmi krajů na 35 obvodů, čímž měl omezit možnosti malých stran ve volbách.“⁵⁴

3.3.4.2 Volby do Senátu ČR

Senát ČR jako horní komora Parlamentu České republiky má 81 senátorů, kteří jsou voleni na šest let. Mandát senátora je, stejně jako mandát poslance, volný

⁵² Srv. Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 309.

⁵³ Srv. Tamtéž, s. 309.

⁵⁴ Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 314.

– dle Ústavy České republiky vykonávají svůj mandát osobně v souladu se svým slibem a nejsou přitom vázáni žádnými příkazy.

Volby do Senátu se konají na základě většinového volebního systému. Aktivní volební právo je shodné jako v případě voleb do Poslanecké sněmovny. Pasivní volební práce je od 40-ti let.

Zákon č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu ČR přinesl konkretizaci volebních principů pro volby do Senátu. Když porovnáme volby do obou komor u voleb do Senátu vidíme výrazný rozdíl a to, že o místo senátora může usilovat i nezávislý kandidát, což znamená i ten, koho nenavrhuje politická strana, hnutí či koalice.⁵⁵

Pro volby do Senátu bylo území České republiky rozděleno na 81 jednomandátových volebních obvodů. Podoba obvodů byla stanovena v příloze zákona. Zároveň bylo rozhodnuto, že v případě, že počet obyvatel v některém volebním obvodu poklesne nebo se zvýší o 15 % oproti průměrnému počtu obyvatel, který připadá na jeden mandát v celé republice, změní se území obvodů. V rámci volebního obvodu musí kandidát získat více jak 50 % odevzdaných hlasů. Pokud nadpoloviční většinu nezíská žádný z kandidátů v prvním kole, postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola do kola druhého. Ve druhém kole pak získá mandát ten kandidát, který získal větší počet odevzdaných hlasů.⁵⁶

Každé dva roky se obměňuje jedna třetina Senátu. Je problematické, jak stranicky zařazovat jednotlivé kandidáty a zvolené senátory. Jelikož do Senátu České republiky mohou kandidovat i nezávislí uchazeči, je nutné rozlišovat a) faktickou stranickou příslušnost, b) zda kandidáta navrhovala či nenavrhovala politická strana, hnutí nebo koalice a to c), k jaké volební straně případný kandidát či senátor patří. Také je důležité zmínit, že většinový systém nezná systém náhradníků, což znamená, že v případě odchodu senátora z funkce se musejí konat doplňovací volby.⁵⁷

3.3.5 Organizace voleb v České republice

Co se organizace voleb v ČR týče, spadají sem následující instituty: seznamy voličů, volební obvody (respektive kraje) a okrsky, volební komise, navrhování

⁵⁵ Srv. Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 321.

⁵⁶ Srv. Tamtéž, s. 321.

⁵⁷ Srv. Tamtéž, s. 321.

kandidátů, vyhlášení voleb, způsob hlasování a zjišťování volebních výsledků, předčasné volby, doplňovací volby a zánik mandátu.⁵⁸

3.3.5.1 Seznamy voličů

Seznamy voličů sestavuje příslušný volební úřad dle volebních okrsků. Dle zákona č. 152/1994 Sb. stálý seznam voličů vede obec, v hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech městský obvod nebo městská část pro voliče, kteří mají v obci, městském obvodu nebo městské části trvalý pobyt. Občan, který po sestavení seznamu nabude nebo pozbude práva volit, bude do tohoto seznamu zapsán nebo z něho vyškrtnut.⁵⁹ Voličům, kteří nebudou volit ve volebním okrsku, v jehož seznamu voličů jsou zapsáni, vydá obecní úřad na žádost voliče voličský průkaz a ze seznamu voličů jej vyškrtne. Voličský průkaz opravňuje k zápisu do seznamu voličů v jakémkoliv jiném volebním okrsku.

3.3.5.2 Volební okrsky a kraje

„Volební kraje jsou základní organizační volební jednotky pro volby do Poslanecké sněmovny. V rámci krajů se podávají kandidátní listiny a rozdělují se mandáty v 1. skrutiniu. Volební kraje tvoří území krajů a území hl. města Prahy podle stavu v den vyhlášení voleb. Pro volby do Senátu zákon nově vytvořil 81 volebních obvodů. Volební okrsky slouží pro odevzdání hlasovacích lístků pro prvotní sečtení hlasů. Hlasování do Parlamentu probíhá ve stálých volebních okrscích vytvořených podle zákona č. 152/1994 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů.“⁶⁰

⁵⁸ Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s. 78.

⁵⁹ 152 Zákona ze dne 22. června 1994 o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, [on-line]. 8.2.2010. Dostupné z <http://www.lexdata.cz/web/sb_free.nsf/c12571d20046a0b2c12566af007f1a09/c12571d20046a0b2c12566d400742f7d?OpenDocument>

⁶⁰ Význam voleb. [on-line]. 10.2.2010. Dostupné z <<http://209.85.135.132/search?q=cache:3Nel8y7qc-oJ:pkg002.sweb.cz/data/politgeograf/nina.doc+volebn%C3%AD+kraje+a+okrsky&cd=8&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>>

3.3.5.3 Volební komise

Podle volebního zákona se vytvářejí následující volební komise: Státní volební komise, krajské volební komise, okresní volební komise a okrskové volební komise. Členem volební komise může být každý občan, který má právo volit a u kterého není překážka výkonu volebního práva a který nekandiduje v „současných“ volbách. Volební komise jsou složeny ze zástupců politických stran, hnutí a koalic, které podávají samostatnou kandidátní listinu.⁶¹

3.3.5.4 Navrhování kandidátů

Kandidátní listiny mohou podávat politické strany, hnutí a jejich koalice. Ke kandidátní listině musí být připojeno prohlášení, že mají minimálně 1000 členů nebo v případě, jestli tuto podmínku politická strana, hnutí nebo jejich koalice nesplňuje, připojí ke kandidátní listině petici, která požaduje, aby tato politická síla kandidovala, podepsanou tolika dalšími oprávněnými voliči, kolik se jich v politické straně, hnutí nebo koalici nedostává na počtu individuálních členů.⁶²

3.3.5.5 Vyhlášení voleb, hlasování, zjištění volebních výsledků

Dle čl. 17 Ústavy ČR se volby do obou komor Parlamentu České republiky konají ve lhůtě, která počíná třicátým dnem před uplynutím volebního období a která končí dnem jeho uplynutí. Volební období poslanců je čtyřleté, senátorů šestileté, přičemž každé dva roky se dle Ústavy ČR obměňuje (resp. volí) třetina senátorů.

3.3.5.6 Předčasné volby, doplňovací volby

„Předčasné volby připadají v úvahu toliko u Poslanecké sněmovny v případě jejího rozpuštění prezidentem republiky podle čl. 35 Ústavy. Doplňovací volby podle současné úpravy volebního práva nepřipadají v úvahu, neboť na uvolněná místa poslanců nastupují náhradníci v pořadí podle výsledků voleb v prvním skrutiniu.“⁶³

⁶¹ Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s. 79.

⁶² Srv. Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s. 79.

⁶³ Tamtéž, s. 80.

3.3.5.7 Zánik mandátu

Dle článku 25 Ústavy ČR zaniká mandát poslance nebo senátora následujícími způsoby:

- odepřením slibu nebo složením slibu s výhradou;
- uplynutím volebního období;
- vzdáním se mandátu
- ztrátou volitelnosti
- u poslanců rozpuštěním Poslanecké sněmovny;
- vznikem neslučitelnosti dle čl. 22 Ústavy ČR⁶⁴

3.4 Kraje

3.4.1 Charakteristika krajů

Vytvořením krajů v roce 2000 byla ukončena dlouhá debata o postavení vyšší územní samosprávy v České republice. Tato diskuze nastala po politickém převratu v r. 1989 rozhodnutím zrušit krajské národní výbory v r. 1990, respektive rozhodnutím netransformovat je jako místní a okresní národní výbory na subjekty samosprávy (obce) nebo orgány státní správy (okresní úřady).⁶⁵

Kraj lze definovat jako společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Charakteristickými prvky kraje jsou:

- území (je základním znakem každého státu; celé území státu je součástí krajů; území krajů může být změněno obyčejným zákonem⁶⁶)
- obyvatelstvo
- soustava orgánů, kterými jedná a uskutečňuje svou vůli
- právní subjektivita – kraj je veřejnoprávní korporací, může tedy vystupovat v právních vztazích svým jménem (má postavení právnické osoby)
- vlastní hospodaření⁶⁷

⁶⁴ Srv. Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002, s. 80.

⁶⁵ Srv. Koudelka, Z., Samospráva, Linde Praha a.s., Praha 2007, s. 247.

⁶⁶ Srv. Koudelka, Z., Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001, Linde, Praha 2001, s. 159.

Dle zákona 129/2000 Sb. (Zákon o krajích (krajské zřízení)) uvádím dle mého názoru nejzákladnější charakteristiky krajů dle Hlavy I. – Díl 1. – Postavení krajů a jejich orgánů:

- Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.
- Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.
- Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje; dalšími orgány kraje jsou rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona.
- Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.
- Kraj spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být také omezen zákonem.
- Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje, vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost (§ 29 a 30). Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem. Kraj je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti.
- Kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem.
- Kraj zajišťuje výkon finanční kontroly podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů a podle zvláštního právního předpisu.⁶⁸

1. ledna 2000 nabyl účinnosti ústavní zákon o vytvoření krajů (Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava ČR), a zejména konstituování krajských zastupitelstev v listopadu 2000, od té doby vedle sebe existuje stát a 14 krajů.⁶⁹

⁶⁷ Srv. Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003, s. 77.

⁶⁸ Zákon č. 129/2000 Sb. [on-line]. 8.2.2010. Dostupné z <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-\(krajske-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajske-zrizeni).html)>

⁶⁹ Srv. Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře., CEVRO, Praha 2001, s. 9.

3.4.2 Působnost kraje

3.4.2.1 Samostatná působnost

„Samostatná působnost krajů je uvedena v zákonech jednak příkladným výčtem a dále jako záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost.“⁷⁰

Samostatnou působnost krajů vymezuje zákon o krajích tím způsobem, že kraj má právo na samosprávu ve věcech, které stanoví zákon. Do samostatné působnosti ze zákona o krajích patří především:

- zákonodárná iniciativa vůči Poslanecké sněmovně,
- aktivní legitimace k podání ústavní samosprávné stížnosti a návrhu na zrušení podzákonného předpisu Ústavním soudem z důvodu nezákonnosti či neústavnosti,
- program rozvoje kraje,
- územně plánovací dokumentace pro území kraje a vyhlášení jejich závazné části vyhláškou
- dopravní obslužnost na území kraje
- hospodaření kraje
- rozpočet kraje
- vydávání obecně závazných vyhlášek
- ustanovování hejtmána, náměstka (náměstků) hejtmána, rady atd.⁷¹

Na základě zvláštních zákonů patří do samostatné působnosti krajů ještě střední školství, speciální základní školy, výchovné poradenství, koncepce rozvoje památkové péče, krajská zařízení a ústavy sociální péče, koncepce odpadového hospodářství, ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi apod.⁷²

3.4.2.2 Přenesená působnost

Do přenesené působnosti (což znamená do výkonu státní správy) kraje spadají takové oblasti, které jsou stanovené zvláštními zákony. Při výkonu přenesené působnosti se kraj řídí právním řádem, ale také usneseními vlády a směrnicemi ostatních ústředních správních úřadů (ministerstva a jiné ústřední

⁷⁰ Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003, s. 85.

⁷¹ Srv. Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003, s. 90.

⁷² Srv. Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře., CEVRO, Praha 2001, s. 12.

orgány státní správy), s výjimkou vydávání nařízení kraje a s výjimkou rozhodování o právech, právech chráněných zájmech a povinnostech osob, kdy se řídí jen právním řádem.⁷³ Usnesení vlády a směrnice vydávané ústředními správními úřady nemohou ukládat krajům povinnosti nad rámec zákona. Dle Zdeňka Koudelky je výkon přenesené působnosti nejen právem, ale i povinností kraje, aby byl řádně zabezpečen, protože občané mají právo na fungující veřejnou správu, a to především když jsou v nich realizována jejich práva.

3.4.3 Orgány kraje

Do orgánů kraje spadá zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman, krajský úřad, výbory zastupitelstva, komise, zvláštní orgány kraje. Z výše zmiňovaných se autorka práce bude věnovat pouze krajským zastupitelstvům, protože v rámci tématu mé diplomové práce je to nejdůležitější krajský orgán.

3.4.3.1 Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo kraje je jediným orgánem kraje, který je zakotven v Ústavě ČR. Má přímou demokratickou legitimitu, která je dána volbami občanů. Zastupitelstvo kraje lze v oblasti samosprávy kraje vnímat jako hlavní orgán, který je nadřazen všem ostatním orgánům. Zastupitelstvo kraje je voleno na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo kraje mohou volit obyvatelé kraje s volebním právem, kteří jsou starší 18-ti let v rámci jednoho volebního obvodu poměrným volebním systémem. Volby jsou vyhlašovány prezidentem České republiky. Uzavírací klauzule je dána 5 % pro veškeré politické strany, hnutí a jejich koalice, které kandidují ve volbách.

Funkce člena zastupitelstva je neslučitelná s funkcí:

- vzniklou jmenováním, vykonávanou na orgánu státní správy s alespoň částečnou územní působností pro daný kraj,
- vykonávanou zaměstnancem kraje, který je zařazený do krajského úřadu příslušného kraje a zaměstnancem, který je zařazený do obecního úřadu na území příslušného kraje,

⁷³ Srv. Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Pra.ha 2003, s. 91.

- statutárního zástupce právnické osoby zřízené nebo založené krajem, anebo v níž má kraj majetkovou účast.⁷⁴

Zastupitelstvo kraje má minimálně 45 a maximálně 65 členů. Příslušný volený počet členů zveřejní krajský úřad na úřední desce a ve Věštníku právních předpisů kraje. Počet členů zastupitelstva činí:

- do 600 000 obyvatel – 45 členů
- 600 000 – 900 000 obyvatel – 55 členů
- nad 900 000 obyvatel – 65 členů⁷⁵

Kraj	počet obyvatel k 1.1.2008	počet rozdělovaných mandátů
Středočeský	1 201 827	65
Jihočeský	633 264	55
Plzeňský	561 074	45
Karlovarský	307 449	45
Ústecký	831 180	55
Liberecký	433 948	45
Královéhradecký	552 212	45
Pardubický	511 400	45
Vysočina	513 677	45
Jihomoravský	1 140 534	65
Olomoucký	641 791	55
Zlínský	590 780	45
Moravskoslezský	1 249 897	65

Tabulka 1, Zdroj: ČSÚ

Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva je počet obyvatel kraje k 1.1. roku, ve kterém se konají volby. Povinnost zveřejnit počet členů je dána nejpozději k podání kandidátních listin, což znamená 66 dní před datem konání voleb.

Mandát člena zastupitelstva vzniká jeho zvolením. Výkon funkce člena zastupitelstva je výkonem veřejné funkce. Funkce člena zastupitelstva zaniká: a)

⁷⁴ Srv. Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003, s. 99.

⁷⁵ Srv. Tamtéž, s. 100.

zvolením nového zastupitelstva , b) odmítnutím složení slibu nebo složením slibu s výhradou, c) doručením písemné rezignace hejtmanovi kraje, d) úmrtím, e) vyslovením ztráty mandátu zastupitelstvem z důvodu neslučitelnosti funkcí, ztráty volitelnosti nebo pravomocného rozsudku soudu odsuzujícího člena zastupitelstva k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.⁷⁶

Člen zastupitelstva má během výkonu své funkce právo:

- iniciativy – může předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím
- interpelace – může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, její jednotlivé členy, na předsedy výborů a vedoucí organizačních složek kraje, statutární orgány příspěvkových organizací kraje a na zástupce kraje v orgánech právnických osob založených krajem
- informace – může požadovat od zaměstnanců kraje, kteří jsou zařazeni do krajského úřadu, informace ve věcech, které nějakým způsobem souvisejí s výkonem funkce zastupitelstva, pokud jejich poskytnutí nebrání zákon, který upravuje mlčenlivost nebo zákaz jejich zveřejnění.⁷⁷

Člen zastupitelstva kraje má povinnost:

- „aktivní účasti – musí se účastnit zasedání zastupitelstva a jiných orgánů, jejichž je členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů a jednat s ohledem na vážnost své funkce.
- vyvarovat se střetu zájmů“⁷⁸

3.5 Volby do zastupitelstev krajů

„Volby do zastupitelských orgánů krajské samosprávy upravil zákon č. 103/2000 Sb., který prošel několika dílčími úpravami. Aplikace systému poměrného zastoupení je ale stálá. Určuje, že kraj jako celek je jedním vícemandátovým volebním obvodem. Počet obyvatel určuje počet volených zastupitelů.“⁷⁹ Volí se ve třinácti krajích a hlavním městě Praze.

⁷⁶ Srv. Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003, s. 102.

⁷⁷ Srv. Tamtéž, s. 103.

⁷⁸ Tamtéž, s. 103.

⁷⁹ Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006, s. 329.

Volební systém pro krajská zastupitelstva byl přijat po té, kdy se ČSSD a ODS dohodly na podobě reformy voleb do Poslanecké sněmovny ČR a obecních zastupitelstev. „Zastupitelstva krajů se volí na čtyřleté funkční období. Volby se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení.“⁸⁰ Aktivní volební právo je omezeno věkem 18 let, shodně jako v případě voleb sněmovních, senátních a obecních. Pasivní volební právo je také omezeno hranicí 18 let, stejně jako u voleb komunálních, ale odlišně od voleb sněmovních (21 let) a senátních (40 let). Aktivní a pasivní volební právo je vázáno na trvalý pobyt v daném kraji.⁸¹

V krajských volbách mohou kandidovat politické strany a politická hnutí, nebo jejich koalice. Složení předvolebních koalic nemusí být v rámci České republiky jednotné, ale může se v jednotlivých krajích lišit. Strany mohou podávat vždy jen jednu kandidátku, přičemž kandidát smí kandidovat jenom na jedné kandidátní listině. Poměrná volba má listinný charakter, je teda spjata více se stranami, než s jednotlivými kandidáty. Volič hlasuje pro listinu jedné strany, na které jsou kandidáti seřazeni podle pořadí, ve kterém byli nominováni stranou. Kandidátka má charakter vázané, nikoli přísně vázané listiny, protože volič má právo přidělit čtyři preferenční hlasy vybraným kandidátům.⁸²

Do skrutinia postupují pouze ty politické strany, které v rámci kraje překonaly uzavírací klauzuli. Výše uzavírací klauzule je 5 % z celkového počtu platných hlasů, shodně pro všechny kandidující politické subjekty bez ohledu na to, zda se jedná o samostatně kandidující politickou stranu, nebo koalici.

Rozdělování mandátů probíhá v jediném skrutiniu pomocí modifikované D'Hondtovy formule („tato modifikace přibližuje D'Hondta metodě Imperiali, která zvýhodňuje voličsky úspěšné strany“⁸³). Jedná se o metodu volebního dělitele, která dělí řadou čísel 1,42; 2; 3; 4;... . Formule přikáže každé listině výsledný počet mandátů. Jednotliví kandidáti získávají mandáty dle pořadí, v jakém byli uvedeni na kandidátní listině. Ke změně pořadí lze dojít na základě preferenčních hlasů. Pokud některý z kandidátů obdrží více jak 10 % preferenčních hlasů, přesouvá se na první místo. V případě, že tuto podmínku splní více kandidátů z jedné listiny, rozhodne o

⁸⁰ Čmejrek, J., *Obce a regiony jako politický prostor*, Alfa nakladatelství, Praha 2008, s. 55.

⁸¹ Srv. Mrklas, L. (ed.), *Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře*, CEVRO, Praha 2001, s. 16.

⁸² Srv. Tamtéž, s. 16.

⁸³ Šaradín, P., *Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2008, s. 26.

jejich pořadí na prvních místech počet získaných hlasů. Nezvolení kandidáti se stávají náhradníky dle výsledného pořadí na kandidátní listině.⁸⁴

Propojení české modifikace d'Hondtova dělitele, 5 % uzavírací klauzule a velkých volebních obvodů je poněkud zvláštní, jelikož v takto velkých krajích musí strana se ziskem 5 % hlasů obdržet za všech okolností i druhý mandát – modifikace dělitele, která má bránit dosažení prvního mandátu malým stranám, se tak stává nefunkční. Volič při hlasování disponuje čtyřmi preferenčními hlasy, přičemž při distribuci mandátů v rámci strany mají přednost kandidáti, kteří obdrželi minimálně 10 procent přednostních hlasů pro kandidáty dané strany. Jinak rozhoduje pořadí na kandidátce.⁸⁵

⁸⁴ Srv. Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře, CEVRO, Praha 2001, s. 17.

⁸⁵ Srv. Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., Volební systémy, Portál, Praha 2009, s. 317.

4. Sociodemografická a ekonomická charakteristika Středočeského kraje

4.1 Obecná charakteristika Středočeského kraje

„Středočeský kraj je jedním ze čtrnácti vyšších územně-správních celků České republiky. Jak jeho název napovídá, leží ve středu České kotliny a v žádném místě se nedotýká české státní hranice. Ze všech krajů je největší (11 014 kilometrů čtverečních) a má i největší počet obcí (1 146). Toto území v centru Čech má určitá specifika – Středočeský kraj nemá své hlavní město a krajský úřad i další instituce sídlí mimo jeho území, v Praze, která je samostatným územně-správním celkem. Středočeský kraj metropoli ze všech stran obklopuje a je s ní spojen těsnými vazbami hospodářskými, dopravními, kulturními a dalšími.“⁸⁶

Středočeský kraj jako vyšší územně správní celek byl vytvořen v roce 2000. Kromě toho, že je středočeský kraj největší, patří mezi čtyři kraje, které mají více než jeden milion obyvatel.

Co se území Středočeského kraje týče – má 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které k 1.1. 2003 nahradily bývalé okresní úřady; rozlohou je největší správní obvod s rozšířenou působností – Příbram (8 % rozlohy Středočeského kraje); nejmenší je správní obvod s rozšířenou působností Neratovice (1 % rozlohy Středočeského kraje).⁸⁷

Do Středočeského kraje spadají následující okresy: Benešov, Beroun, Kolín, Kladno, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník.

Středočeský kraj zabírá zhruba 14% území České republiky. K 30. září 2006 žilo ve Středočeském kraji 1 171 200 obyvatel.⁸⁸

Od roku 2003 je Středočeský kraj rozdělen na 26 obvodů obcí s rozšířenou působností. Hustota zalidnění se 104 obyvateli na kilometr čtvereční republikového průměru nedosahuje.⁸⁹

⁸⁶ Podhorský, M., Středočeský kraj, Freytag & Berndt, Praha 2006, s. 9.

⁸⁷ Středočeský kraj, [on-line]. 20.2.2010. Dostupné z <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/>>

⁸⁸ Srv. Tamtéž

⁸⁹ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 28.

4.2 Obyvatelstvo Středočeského kraje

Demografický vývoj Středočeského kraje se začal ve druhé polovině 90. let hlavně díky výstavbě satelitních obytných celků v okolí Prahy výrazně měnit. Zatímco úbytek obyvatelstva přirozenou obměnou je stálý, protože je v kraji nízká porodnost a poměrně vysoká úmrtnost podmíněná věkovou strukturou populace, tak migrační saldo prošlo značnou změnou. Kraj má natolik vysokou imigraci, že celkový počet obyvatel v porovnání s ostatními kraji České republiky výrazně vzrůstá, v roce 2001 byl Středočeský kraj v republice jediný s kladnou bilancí přírůstků obyvatelstva.⁹⁰

Podle definitivních výsledků bilance obyvatel žilo ve Středočeském kraji k 1.1.2009 celkem 1 230 691 osob. Počet obyvatel se zvýšil v 75,5 % obcí kraje a ve 20,6% došlo k poklesu.⁹¹

„Nejpříznivější vývoj z hlediska počtu obyvatel zaznamenávají okresy v nejbližším zázemí metropole Praha – východ a Praha – západ, které stěhováním v letech 2001 až 2004 získávaly průměrně 22,8, respektive 28,4 % a i v letech 2005 a 2006 dosáhl migrační tok více než 3000 přistěhovalých (např. v roce 2005 migrační přírůstek v okrese Praha-západ činil 42,1 ‰). Právě tyto dva okresy jsou na tom nejlépe i z hlediska přirozené měny – právě zde v roce 2004 došlo k prvnímu zvrácení negativního trendu, kdy se narodilo o 64 (Praha-východ), respektive 69 (Praha –západ) více lidí, než zemřelo. Rok 2006 ukazuje lepší demografickou situaci na většině území kraje – přirozenou měnou ztrácejí již jen okresy Benešov, Kladno, Kutná Hora, Příbram a Rakovník. Právě tyto oblasti představují okrajová území kraje, která ale přesto v posledních letech nejsou postižena emigrací obyvatelstva, a tak mírný migrační přírůstek vyvažuje úbytek přirozenou měnou.“⁹²

Středočeský kraj se věkovou strukturou svého obyvatelstva blíží republikovému průměru. V posledních letech se díky suburbanizačnímu procesu zlepšuje i tato charakteristika obyvatelstva, protože mezi přistěhovalými je nejvyšší podíl mladých ve věku 25-34 let. Ti následně v kraji zakládají rodiny – což znamená zvyšující se podíl dětí v populaci.

⁹⁰ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 28.

⁹¹ Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1.1.2009, [on-line]. 20.2.2010. Dostupné z <<http://www.stredocesky.czso.cz/>>

⁹² Obyvatelstvo Středočeského kraje, [on-line]. 20.2.2010. Dostupné z <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/statisticke-udaje/demografie/>>

Statistická ročenka Středočeského kraje z roku 2006 uvádí, že ve Středočeském kraji žije nejvíce obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity (388,1 tisíc), 350,8 tisíc obyvatel má středoškolské vzdělání s maturitou, se základním vzděláním či bez vzdělání je 189,4 tisíc obyvatel Středočeského kraje a vysokoškolsky vzdělaných lidí je v kraji 104,4 tisíc.⁹³

4.3 Trh práce ve Středočeském kraji

Počet zaměstnanců v ekonomických subjektech se sídlem ve Středočeském kraji bez podnikatelských subjektů do 20-ti zaměstnanců představoval v 1. až 3. čtvrtletí roku 2006 více než 281 tis.osob (fyzických), což bylo o 1,4 % více než ve stejném období roku minulého. K nárůstu počtu zaměstnanců došlo zejména ve výrobě motorových vozidel (9,8 %), výrobě nábytku, vydavatelských činnostech, činnostech v oblasti nemovitostí a ve výrobě zdravotnických a optických přístrojů. Naproti tomu nejprudší pokles byl zaznamenán ve finančnictví a v zemědělství. Nárůst počtu zaměstnanců ve Středočeském kraji převyšuje průměrný nárůst v České republice o 0,1 procentního bodu. K přírůstku počtu zaměstnanců došlo v devíti ze čtrnácti krajů ČR.⁹⁴

„Ve 3. čtvrtletí 2009 činila průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců za subjekty národního hospodářství se sídlem na území Středočeského kraje 22 590 Kč, což je ve srovnání se stejným obdobím minulého roku více o 5,3 % (1 131 Kč). V porovnání s celostátním průměrem byla průměrná hrubá měsíční nominální mzda ve Středočeském kraji o 0,2 % nižší (o 760 Kč) a byla tak po Hl. m. Praze (29 077 Kč) druhá nejvyšší ze všech krajů České republiky. Za 1. až 3. čtvrtletí dosáhla ve Středočeském kraji hrubá měsíční mzda 22 306 Kč, což bylo v porovnání se stejným obdobím roku 2008 o 3,5 % více (o 759 Kč).“⁹⁵

„Míra nezaměstnanosti se ve Středočeském kraji meziměsíčně zvýšila o 0,45 procentního bodu a koncem ledna 2010 dosáhla výše 7,45 %. Proti stejnému období

⁹³ Statistická ročenka Středočeského kraje 2009. Vzdělání populace. , [on-line]. 25.2.2010. Dostupné z <<http://www.stredocesky.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/kapitola/201011-09-2009-06>>

⁹⁴ Obyvatelstvo Středočeského kraje, [on-line]. 25.2.2010. Dostupné z <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/statisticke-udaje/demografie/>>

⁹⁵ Mzdy v ČR a krajích ve 3. čtvrtletí 2009, [on-line]. 27.2.2010. Dostupné z <<http://www.stredocesky.czso.cz/>>

minulého roku se zvýšila více než 1,5krát. Přesto byla o 2,38 procentních bodů nižší, než kolik činil celostátní průměr (9,83 %). Uchazečům bylo možné nabídnout 3 462 volných pracovních míst, tedy jen 42 % toho, co v lednu loňského roku.⁹⁶

Dle nejaktuálnějších údajů dosahoval v roce 2008 hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly Středočeského kraje 73,6 % průměru EU 27. To zařadilo Středočeský kraj mezi regiony s nejvyšším výkonem ekonomiky v České republice na třetí místo po Hl. m. Praze (172,5 %) a Jihomoravském kraji (73,9 %). Ještě v roce 1995 se s 63,2 % průměru EU 27 nacházel Středočeský kraj na třetí pozici od konce.⁹⁷

Obrázek 1, Zdroj: www.kr-stredocesky.cz

⁹⁶ Míra nezaměstnanosti v lednu 2010, [on-line]. 27.2.2010. Dostupné z <http://www.stredocesky.czso.cz/>

⁹⁷ HDP Středočeského kraje, [on-line]. 1.3.2010. Dostupné z [http://www.stredocesky.czso.cz/xs/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/17a3842161d813f5c1257681004f9d35/\\$FILE/HDP_Stc.pdf](http://www.stredocesky.czso.cz/xs/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/17a3842161d813f5c1257681004f9d35/$FILE/HDP_Stc.pdf)

5. Komparace výsledků krajských voleb

5.1 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2000

5.1.2 Stručná volební a volebně-geografická charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj patří již tradičně k nejpravicevějším oblastem České republiky. Pro celý kraj je typická silná pozice ODS, s převahou nelidovecké složky mezi stranami, které později vytvořili Čtyřkoalici, a průměrnými výsledky sociálních demokratů.⁹⁸

Pokud bychom se podívali blíže na jednotlivé okresy, dostaneme několik odlišných oblastí. Jednu oblast tvoří pražský venkov, který je tvořený okresy Praha-východ a Praha-západ. Tyto okresy se vždy blíží pražským obvodům, protože zde s převahou vítězí Občanská demokratická strana a občanská pravice je již tradičně posilována dobrým výsledkem menší pravice strany. Levicové strany zde naopak mají podprůměrné výsledky. Oběma okresům se také svou volební charakteristikou také blíží okresy Mělník a Mladá Boleslav, i když je třeba zmínit, že v obou okresech jsou všechny popisované trendy oslabené.⁹⁹

Pravým opakem této skupiny okresů jsou geograficky „okrajové okresy“ kraje. Levice si udržuje výsadní postavení v okresech Rakovník a Kutná Hora, ke kterým se postupem času připojuje i okres Beroun. Do krajských voleb se o úspěchy levice „starala“ spíše Česká strana sociálně demokratická.¹⁰⁰ Po krajských volbách v roce 2000 si úspěchy připsala i Komunistická strana Čech a Moravy, která v obou západních okresech dokonce zvítězila a v Kutné Hoře jen těsně prohrála s ODS.¹⁰¹

„Rakovník a Beroun se svou charakteristikou blíží více než středočeským okresům oblastem severozápadních Čech, tvořících nyní sever Plzeňského a západ Ústeckého kraje. Jižní okresy kraje – Příbram a Benešov se vždy vyznačovaly tendencí k nadprůměrným ziskům KDU-ČSL i dalších čtyřkoaličních stran.“¹⁰²

⁹⁸ Srv. Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře, CEVRO, Praha 2001, s. 80.

⁹⁹ Srv. Tamtéž, s. 80.

¹⁰⁰ Srv. Tamtéž, s. 80.

¹⁰¹ Podrobně se výsledkům krajských voleb v roce 2000 ve Středočeském kraji bude autorka práce věnovat v následující kapitole, toto je zmínka pouze na úvod.

¹⁰² Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře, CEVRO, Praha 2001, s. 80.

Zbývající tři okresy Kladno (silná levice jako v západních okresech, která je kombinovaná s úspěchy ODS), Kolín a Nymburk (oba okresy se blíží spíše k pravici) lze označit jako přechodné.¹⁰³

5.1.3 Volební účast při krajských volbách v roce 2000 ve Středočeském kraji

Volby do krajských zastupitelstev se konaly dne 12.11.2000, v polovině funkčního období menšinové vlády ČSSD, která v roce 1998 vyhrála předchozí parlamentní volby se ziskem více než 32 %, tj. s nejlepším výsledkem v historii České republiky.¹⁰⁴

Jedním z často probíraných témat, co se týče voleb, je volební účast. V celé České republice se voleb zúčastnilo 33,64 % oprávněných voličů.¹⁰⁵

¹⁰³ Srv. Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře, CEVRO, Praha 2001, s. 80.

¹⁰⁴ Revue Politika 9/2004 / Triumf pravicových regionálních politiků [on-line]. 7.3.2010. Dostupné z <<http://www.cdk.cz/rp/clanky/222/triumf-pravicovych-regionalnich-politiku/>>

¹⁰⁵ Územní přehledy o volební účasti [on-line]. 7.3.2010. Dostupné z <<http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz4?xjazyk=CZ&xdatum=20001112>>

	Okrsky		Voliči v sezn.	Vydané obálky	Vol. účasť v %	Odevzd. obálky	Platné Hlasy	% plat. hlasů
	celk.	zpr.						
Středočeský kraj	2 049	2 048	894 615	293 178	32.77	291 032	284 275	97.68
Budějovický kraj	1 266	1 266	495 549	169 147	34.13	168 424	165 241	98.11
Plzeňský kraj	1 093	1 093	443 935	157 797	35.55	157 230	152 890	97.24
Karlovarský kraj	348	348	239 385	68 072	28.44	67 799	65 812	97.07
Ústecký kraj	1 051	1 051	649 187	192 665	29.68	191 314	184 625	96.50
Liberecký kraj	580	580	336 369	111 241	33.07	110 980	108 272	97.56
Královéhradecký kraj	935	935	436 977	151 827	34.74	151 607	148 754	98.12
Pardubický kraj	878	878	400 795	146 118	36.46	145 395	141 908	97.60
Jihlavský kraj	1 172	1 171	406 054	145 609	35.86	144 960	141 430	97.56
Brněnský kraj	1 390	1 390	905 459	316 306	34.93	315 574	310 648	98.44
Olomoucký kraj	913	913	507 341	173 467	34.19	172 867	167 639	96.98
Zlínský kraj	680	680	470 707	169 795	36.07	169 274	164 727	97.31
Ostravský kraj	1 324	1 324	996 130	321 163	32.24	320 209	312 903	97.72
	13 679	13 677	7 182 503	2 416 385	33.64	2 406 665	2 349 124	97.61

Tabulka 2, Zdroj: www.volby.cz

Ve Středočeském kraji bylo procento volební účasti o něco málo nižší než byl republikový průměr, a to 32,77 %.

Okresy			Voliči v sezn.	Vydané obálky	Vol. Účast V %	Odevzd. obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
celk.	zpr.	v %						
2 049	2 048	99.95	894 615	293 178	32.77	291 032	284 275	97.68

Tabulka 3, Zdroj: www.volby.cz

Z hlediska volební účasti zmíním všechny okresy Středočeského kraje. Kvůli přehlednosti použiji následující tabulku.

<u>Okresy Středočeského kraje</u>	<u>Volební účast v %</u>
Benešov	38,12%
Beroun	32,66%
Kladno	32,07%
Kolín	33,12%
Kutná Hora	27,52%
Mělník	28,50%
Mladá Boleslav	33,57%
Nymburk	30,70%
Praha-východ	34,81%
Praha-západ	33,58%
Příbram	33,42%
Rakovník	35,26%

Tabulka 4, Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování

Jak je vidět z této tabulky, nejvyšší volební účast byla v okrese Benešov, Rakovník a Praha-východ. Naopak nejnižší účast byla v okresech Kutná Hora, Mělník a Nymburk.

5.1.4 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2000

V historicky prvních volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje kandidovalo 14 politických subjektů: Občanská demokratická strana, Strana venkova, Čtyřkoalice, Humanistická aliance, Národně demokratická strana, REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA, Celostátní aktiv občanů, Strana zelených, Komunistická strana Čech a Moravy, Koalice České strany národně sociální a politické hnutí NEZÁVISLÍ, Vlastenecká republikánská strana, Koalice Pravý blok – klub angažovaných nestraníků, Česká strana sociálně demokratická, Strana za životní jistoty.

5.1.5 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2000

První krajské volby byly pro jednotlivé politické strany velkou neznámou, zejména díky určování strategií. Hlavní otázkou bylo, zda pojmout volební kampaň jako v komunálních volbách, nebo ji přizpůsobit kampani před volbami parlamentními? Podle Pavla Šaradína existovaly pouze dvě možnosti, jak ke kampani přistoupit: buď ji pojmout jako obdobu kampaně do Poslanecké sněmovny, nebo jako kampaň pro komunální volby. Bylo by pro strany lepší oslovit voliče regionálními a lokálními politiky se stejně zaměřeným programem, nebo zdůrazňovat úspěšnost či neúspěšnost vlády?

Sociální demokracie využila druhou možnost, která zdůrazňovala především dosavadní úspěchy vlády, a to i navzdory nepříznivým průzkumům stranických preferencí.¹⁰⁶

Prostředky, které strany používaly ve volebních kampaních se prakticky nelišily od těch, kterými se představují v kampaních do Poslanecké sněmovny a obecních zastupitelstev.

Čtyřkoalice¹⁰⁷ bylo nově vzniklé uskupení, které se vyprofilovalo na vzniku tzv. opoziční smlouvy. Čtyřkoalice se zaměřila na celostátní témata. Tématem

¹⁰⁶ Srv. Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 10.

¹⁰⁷ Čtyřkoalice se začala formovat v březnu roku 1998, kdy se začaly poprvé objevovat úvahy o vytvoření koalice v sestavě ODA, US, DEU, KDU-ČSL. 1. září 1998 byla uzavřena dohoda o volební koalici pro senátní i komunální volby.

volební kampaně Čtyřkoalice byla hesla typu: Společně pro změnu; Konec vlády růže s ptákem; Vymahatelnost práva je nezbytným předpokladem právního státu.¹⁰⁸ Kampaně Čtyřkoalice byla jasně zaměřená proti ČSSD (růže) a ODS (pták). Příkladem programového slibu Čtyřkoalice je „vymahatelnost práva“, což byl aspekt programu do parlamentních voleb.¹⁰⁹

KSČM šla do volebního klání se sloganem „Chce to změnu!“. KSČM si ale nevybrala moc dobrý slogan, jelikož změna je možná pouze na úrovni vládní a parlamentní politiky, nikoliv krajské, když do roku 2000 krajské úřady ani zastupitelstva nefungovaly.

ODS se ve všech krajích představila s heslem „Hlavou i srdcem“, resp. Občanská demokratická strana vydala MANIFEST SRDCE A ROZUMU, což byl volební manifest pro senátní a krajské volby v roce 2000. V tomto manifestu se ODS zaměřuje na to, čím strana je a čím není – např. **ODS není** stranou populistů a laciných slibů. **Není** stranou, která se schovává za bezobsažné věty o vznešeném politickém stylu a o vizích pro třetí tisíciletí. **Není** stranou elitářů, mentorujících zbytek společnosti. **ODS je** stranou aktivních lidí, kteří jsou ve svém nejbližším okolí známí jako výrazné a čínorodé osobnosti. **Je** stranou optimistickou. **Je** stranou zdravě netrpělivou, ale dlouhodobě uvažující. **Je** stranou, která věří ve schopnost lidí být tvůrci svých životů atd.¹¹⁰

Ve Středočeském kraji se volební program ODS zaměřil na následující body: **1.) Střední Čechy, silný a sebevědomý partner Prahy, chránící zájmy měst a obcí** – do tohoto bodu ODS zahrnuje pomoc především těm městům, obcím, organizacím i jednotlivcům, kteří se především snaží pomoci si sami; organizaci pravidelných setkávání s představiteli měst a obcí Středních Čech; podpora měst, obcí i nestátních organizací v kraji v získávání finančních prostředků z fondů Evropské unie atd.. **2.) Střední Čechy podporující rozvoj podnikání** - v tomto bodu volebního programu se ODS věnuje tématům jako je: prosazování jen takových územních plánů, které nebudou zbytečně omezovat práva vlastníků nemovitostí a současně bude respektovat zájem Středních Čech; zlepšení úrovně

¹⁰⁸ Srv. Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 13.

¹⁰⁹ Srv. Tamtéž, s. 13.

¹¹⁰ Manifest srdce a rozumu – volební manifest ODS pro senátní a krajské volby 2000, [on-line]. 12.3.2010. Dostupné z <http://www.ods.cz/docs/programy/program_2000s.pdf>

správy silnic privatizací služeb a majetku organizací přecházejících do kompetence kraje v oblasti správy silnic a zlepšení špatné úrovně dopravního značení; investice především do oblasti rozvoje a modernizace infrastruktury a inženýrských sítí; podpora vzniku průmyslových zón zejména v oblastech postižených nezaměstnaností. **3.) Finance a majetek jsou veřejným statkem** – ODS chce hospodařit s vyrovnaným rozpočtem; majetek, který nebude kraj nutně potřebovat k výkonu svých povinností, prodat; prosazovat nízkou úroveň daní a poplatků vložených do pravomoci kraje. **4.) Samospráva a státní správa hájící zájmy občanů** – Občanská demokratická strana bude prosazovat rychlé, průhledné, transparentní a kontrolovatelné rozhodování Krajské rady; dále bude zasahovat pouze tam, kde iniciativa jednotlivců a obcí nestačí a stát nekoná; a zamezí, aby kraj vlastní činností konkuroval podnikatelům atd. **5.) Různorodé, kvalitní a dosažitelné školství** - v tomto bodu ODS hlásá, že chce prosazovat optimální a pro občany dosažitelnou síť středního odborného školství v návaznosti na změny počtu obyvatel; dále ODS chce aktivní komunikaci s hospodářskými a agrárními komorami v oblasti profesního a oborového zaměření především učňovského školství, za účelem řešení problematiky nezaměstnanosti absolventů. **6.) Citlivá a odpovědná sociální a zdravotní politika** – z této části volebního programu zmíním následující body, a to: podporovat nejen státní, ale i nestátní neziskové organizace orientované na řešení zdravotní a sociální problematiky; podporovat zdravotně i mentálně postižené občany s cílem maximální integrace do společnosti a nalezení odpovídajícího pracovního uplatnění; dbát na potřebnou síť pohotovostních zařízení, záchytek a lékáren s nepřetržitým provozem. **7.) Bezpečnost, ochrana zdraví a majetku občanů** – zde se ODS zaměřuje na povinnosti kraje rychle pomoci v nouzi v případě živelných pohrom, proto chce ODS vypracovat účinný integrovaný záchranný systém včetně využití sborů dobrovolných hasičů; prosazovat aktivní spolupráci vedení středních škol s kompetentními orgány v oblasti protidrogové prevence atd. **8.) Čisté životní prostředí záležitost nás všech** – zde ODS slibuje vytvářet podmínky pro separaci odpadů a likvidaci nevyhovujících skládek; vytvářet prostředí pro recyklaci odpadů a likvidaci ekologickým spalováním; klást důraz především na oblast kontroly dodržování předpisů s důsledným a přísným postihem malých i velkých znečišťovatelů. **9.) Středočeský venkov cenné bohatství kraje** – Občanská demokratická strana má v plánu podporovat realizaci komplexních pozemkových úprav řešení vlastnických vztahů, vzhledu a funkčnosti krajiny;

spolupracovat s profesními svazy zemědělců a agrární komorou na řešení problémů v zemědělství; pomáhat obcím zvýšit cestovní ruch zviditelňováním atraktivních míst k odpočinku a bohatého kulturní dědictví venkova. **10.) Jinudy než přes Střední Čechy do Prahy nedojedete** – tímto sloganem chce ODS zaujmout tak, že bude podporovat rozvoj infrastruktury cestovního ruchu za účelem prodloužení pobytu turistů v atraktivních místech Středních Čech s důrazem na využívání především místních služeb a propagovat i méně známá turisticky zajímavá místa Středních Čech. **11.) Kultura, sport a volný čas mládeže důležitá součást života** – zde strana přislíbuj, že vedle zajištění ochrany a údržby kraji svěřených kulturních památek, muzeí a knihoven, bude vytvářet prostředí pro vznik a fungování nejrůznějších kulturních, zájmových a sportovních iniciativ.¹¹¹

ČSSD měla v krajských volbách 2000 tato témata kampaně: ČSSD nemobilizuje. Napravuje chyby. Pracuje! S důvěrou volte stabilitu, solidaritu a demokracii. V poločase.¹¹²

Co se týče volebního programu ČSSD pro krajské volby 2000 ve Středočeském kraji, zaměřila Česká strana sociálně demokratická na tato zásadní témata: *Ekonomický růst - hlavní předpoklad rozvoje kraje* – zde se ČSSD zaměřuje zejména na to, že: všestranný rozvoj regionální ekonomiky považuje ČSSD za svoji prioritu, protože má přímou vazbu na zaměstnanost; nezaměstnanost považuje ČSSD, v souladu s tradicemi sociálně demokratické politiky, za největší společenské zlo. Lidem se bude dobře žít pouze v takovém kraji, který jim poskytne možnost odpovídající seberealizace, ať už v zaměstnaneckém poměru nebo v podnikání. *Aktivní politika zaměstnanosti - aktuální téma dneška* – dle této části programu bude ČSSD vytvářet podmínky pro realizaci aktivní politiky zaměstnanosti v návaznosti na vládou schválený Národní plán zaměstnanosti, preferovat opatření pro nezaměstnanou mládež a občany se sníženou pracovní schopností, především pomocí vytvoření základní sítě veřejných služeb, která bude dostupná všem občanům bez ohledu na jejich sociální statut; dále bude ČSSD důsledně bojovat proti chudobě a sociálně motivovanému vylučování ze společnosti, především pomocí kvalitních poradenských a informačních služeb pro nezaměstnané, rekvalifikačních kurzů, využívání volného času mladých lidí ze sociálně slabých

¹¹¹ Volební program ODS pro krajské volby 2000, [on-line]. 12.3.2010. Dostupné z <<http://www.ods.cz/stredni.cechy/info/prispevek.php?ID=1>>

¹¹² Šrv. Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 13.

rodin atd.. Dalším tématem programu ČSSD je *Sociální politika - větší spravedlnost, větší odpovědnost* – kde bude cílem prosazování větší spravedlnosti v rozdělování společenských prostředků, vytvoření potřebných sociálních jistot, společnosti sociální spravedlnosti, mezigenerační solidarity a z toho vyplývajícího sociálního smíru atd. Následuje téma *Podpora zemědělství - stabilita venkova*, kde je dle ČSSD potřeba věnovat maximální pozornost dokončení restrukturalizace zemědělského podnikání a jeho všestrannou podporu, především ve vytváření nových pracovních příležitostí na venkově atd. *Zdravé životní prostředí - zájem nás všech* - Sociální demokracie se v souladu se svými programovými zásadami hlásí k principu trvale udržitelného rozvoje. Jako základní problémy ČSSD vidí hospodárné, ekologicky únosné a životní prostředí neohrožující nakládání s již existujícími nebo potenciálními zdroji těžby důležitých nerostných surovin, jejichž ložiska jsou lokalizována v rámci středních Čech. Sociální demokracie odmítá podpořit realizaci projektů, které by významně ohrozily životní prostředí díky použitým technologiím těžby nebo rozsahů těžby, které by nevratně poškodily významné krajinné prvky atd. V dalších bodech volebního programu se Česká strana sociálně demokratická věnuje následujícím tématům: *Kvalitní a dostupná zdravotní péče - standard moderní doby, Školství a kultura - investice do budoucnosti, Kvalitní dopravní obslužnost - hlavní priorita pro venkov, Rozvoj bytové výstavby - podpora mladých rodin.*¹¹³

Volební program ČSSD je dle mého názoru oproti volebního programu ODS značně nepřehledný a velmi dlouhý. Jsou v něm používána zbytečně květnatá souvětí, což podle mne mnoho případných voličů odradí. Raději si přečtou volební program ODS, který je psán stručně a jasně (v bodech) a není v něm takové množství planých slibů.

¹¹³ Volební program ČSSD pro Středočeský kraj 2000-2004, [on-line]. 13.3.2010. Dostupné z <<http://stredocesky.socdem.cz/s114883/s1827/s114906/a49283.html>>

5.1.6 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2000

V krajských volbách v roce 2000 s více jak 7 % náskokem vyhrála Občanská demokratická strana, která získala 28,76 % hlasů před Komunistickou stranou Čech a Moravy (21,93 %) a Čtyřkoalicí (21,30 %).¹¹⁴

Do zastupitelstva Středočeského kraje se dostala ještě Česká strana sociálně demokratická, kterou volilo 15,84 % voličů. Dá se říci, že volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje skončily relativním neúspěchem pro Koalici České strany národně sociální a Nezávislých a také pro Stranu za životní jistoty, které se ziskem 3,73 % a 2,49 % hlasů nepřekročily klauzuli, která je nutná pro vstup do krajského zastupitelstva.

Humanistická aliance, Národně demokratická strana, Celostátní aktiv občanů a Vlastenecká republikánská strana nezískaly ani jedno procento hlasů – nejméně platných hlasů obdržela Humanistická aliance (0,11 %) a Celostátní aktiv občanů (0,14 %). Platné hlasy celkem a v procentech dokládá následující tabulka.

Kód	Název strany	Platné Hlasy	
		celk.	v %
3	Občanská demokratická strana	81 777	28.76
8	Strana venkova	2 959	1.04
12	Čtyřkoalice	60 571	21.30
19	Humanistická aliance	317	0.11
22	Národně demokratická strana	235	0.08
24	REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA	3 675	1.29
27	Celostátní aktiv občanů	412	0.14
Kód	Název strany	Platné Hlasy	
		celk.	v %
32	Strana zelených	5 427	1.90
33	Komunistická str.Čech a Moravy	62 358	21.93
34	K.Čes.str.nár.soc. a NEZÁVISLÍ	10 618	3.73
35	Vlastenecká republikán.strana	607	0.21
38	K.Pravý blok-Klub angaž.nestr.	3 188	1.12
39	Česká str.sociálně demokrat.	45 050	15.84
41	Strana za životní jistoty	7 081	2.49

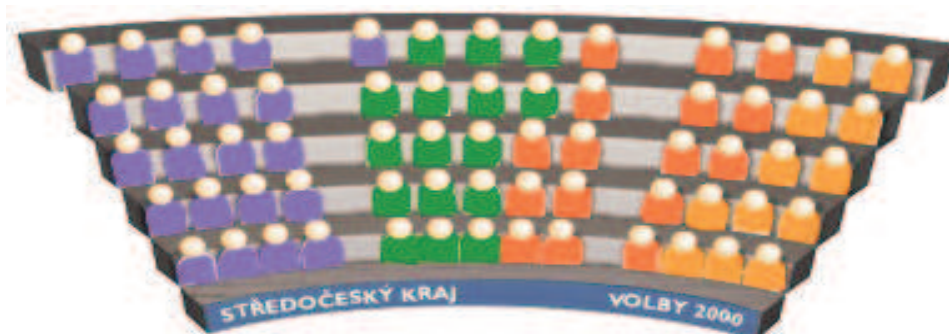
Tabulka 5, Zdroj: www.volby.cz

¹¹⁴ Volby do zastupitelstev krajů konané 12.11.2000. Výsledky hlasování v krajích. Kraj: Středočeský, [on-line]. 13.3.2010. Dostupné z

<<http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20001112&xkraj=1>>

Co se týče jednotlivých okresů Středočeského kraje v Benešově zvítězila Čtyřkoalice se ziskem 32,83 % hlasů, na druhém místě se umístila ODS s 23,54 % hlasů, na třetím místě KSČM s 16,11 % a poslední postupující politickou stranou byla ČSSD s 15,50 % platných hlasů. V Berouně se na prvním místě umístila KSČM s 26,51 %, za ní ODS s 25,13%, poté ČSSD s 15,45 % a Čtyřkoalice s 13,93 % hlasů. V okrese Kladno bylo pořadí následující: ODS (30,27 %), KSČM (27,61 %), ČSSD (16,88 %) a Čtyřkoalice (14,98 %). V Kolíně zvítězila ODS s 26,30 % hlasů, za ODS skončila KSČM s 24,34 %, dále Čtyřkoalice s 16,50 %, ČSSD s 15,14 % a posledním postupujícím politickým seskupením, které v Kolíně překročilo 5 % uzavírací klauzuli byla Koalice Čes. strany národně sociální a NEZÁVISLÍ s 8,52 % platných hlasů. V Kutné Hoře zvítězila s mírným náskokem ODS (26,15 %) před KSČM (24,74 %), za KSČM zůstala Čtyřkoalice s 20,51 % a za ní ČSSD s 19,58 % hlasy. V okrese Mělník zvítězila s relativně vyšším náskokem ODS (30,02 %) před KSČM (21,88 %), na třetím místě skončila Čtyřkoalice s 19,68 % a za ní ČSSD a 15,77 %. V Mladé Boleslavi zvítězila také se značným náskokem ODS (34,16 %) před KSČM (18,39 %), Čtyřkoalicí (17,52 %) a ČSSD (16,50 %). Na Nymbursku stejně jako v Mladé Boleslavi vyhrála krajské volby Občanská demokratická strana (31,64 %) před Čtyřkoalicí (21,93 %), KSČM (20,74 %) a ČSSD (15,63 %). V okrese Praha – východ dle očekávání zvítězila ODS (33,05 %) před Čtyřkoalicí (28,37 %), KSČM (15,92 %) a ČSSD (12,55 %). V okrese Praha – západ podobně jako v okrese Praha – východ volby vyhrála ODS (34,29 %) před Čtyřkoalicí (26,40 %), KSČM (16,76 %) a ČSSD (12,55 %). Na Příbramsku zvítězila Čtyřkoalice s 26,29 % hlasů před ODS s 23,97 %, KSČM s 22,50 % a ČSSD s 16,29 %. V okrese Rakovník stejně jako na Berounsku zvítězila KSČM (29,87 %), za ní se umístila ODS (23,74 %), ČSSD (20,35 %) a Čtyřkoalice (15,05 %).

Úspěšným stranám byly rozděleny mandáty v 65-ti členném krajském zastupitelstvu v poměru Občanská demokratická strana 21 mandátů, Komunistická strana Čech a Moravy a Čtyřkoalice 16 mandátů a Česká strana sociálně demokratická 12 mandátů.

Obrázek 2, Zdroj: <http://fondyeu.kr-stredocesky.cz/index.asp?thema=2193&category=>

Barva Mandátů Strana

	21	Občanská demokratická strana
	16	Čtyřkoalice
	16	Komunistická strana Čech a Moravy
	12	Česká strana sociálně demokratická

Obrázek 3, Zdroj: <http://fondyeu.krstredocesky.cz/index.asp?thema=2193&category=>

Na koaliční spolupráci se nakonec domluvily ODS a Čtyřkoalice, přičemž funkci historicky prvního hejtmana Středočeského kraje obsadil Petr Bendl z Občanské demokratické strany, který se rovněž ex offo postavil do čela Rady, která byla tvořena jedenácti členy (mimo hejtmana šlo o šest náměstků hejtmana a 4 další členy rady). Z hlediska stranické příslušnosti obsadila 6 křesel Občanská strana demokratická (hejtman, 2 náměstci a 3 radní), 3 US-DEU (statutární zástupce, náměstek hejtmana a 2 radní) a dva KDU-ČSL (jeden náměstek a jeden radní).¹¹⁵

Zastupitelstvo kraje zřídilo čtyři výbory – Finanční výbor, Kontrolní výbor, Výbor regionálního rozvoje a Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost – a jeden podvýbor pro cestovní ruch. Do jejich čela se postavili dva zástupci ODS a jeden zástupce z US-DEU a jeden z KDU-ČSL.¹¹⁶

¹¹⁵ Srv. Balík, S., Kysloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 30.

¹¹⁶ Srv. Tamtéž, s. 30.

5.2 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2004

Situace před krajskými volbami v roce 2004 byla značně odlišná od situace před krajskými volbami v roce 2000. Zejména díky tomu, že politické strany během čtyřletého působení v krajských zastupitelstvech nasbíraly zkušenosti, ať již kraje řídily nebo byly stranami v opozici. ODS a KDU-ČSL, respektive Čtyřkoalice nasbíraly zkušeností s řízením krajů nejvíce, protože tyto strany obsadily posty všech třinácti hejtmanů. Občanská demokratická strana měla v krajích 8 hejtmanů a KDU-ČSL 5 hejtmanů.

Historicky druhé volby do zastupitelstev krajů se konaly 5.- 6.11.2004. Voleb do zastupitelstva Středočeského kraje se účastnilo 15 politických uskupení. Konkrétně šlo ze subjektů, které byly zastoupeny v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky o Občanskou demokratickou stranu, Českou stranu sociálně demokratickou a Komunistickou stranu Čech a Moravy. Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová vytvořila volební koalici s Uníí svobody – demokratickou uníí a do voleb vstupovala pod názvem Koalice pro Středočeský kraj.¹¹⁷

Dalšími politickými uskupeními, které se účastnily hlasování, byly Koalice Dělnické a Národní strany, koalice Strany zelených a Strany pro otevřenou společnost, společná kandidátní listina Sdružení nezávislých a Evropští demokraté (SNK-ED), Koruna Česká (monarchistická strana), Nezávislí, Svobodní, Republikáni Miroslava Sládka, Pravý Blok – strana za ODVOLATELNOST politiků, REFERENDA a PŘÍMOU demokracii WWW.CIBULKA.NET, Strana za životní jistoty, Strana venkova – Spojené občanské síly a Národní sjednocení.¹¹⁸

„Paralelně s krajskými volbami se v některých volebních obvodech ve středních Čechách uskutečnily volby do Senátu PČR. Konkrétně šlo o obvod č. 16 Beroun, obvod č. 28 Mělník a obvod č. 40 Kutná Hora. Jedna kandidátka se ucházela o mandát na obou úrovních.“¹¹⁹

¹¹⁷ Srv. Balík, S., Kysloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 31.

¹¹⁸ Srv. Tamtéž, s. 31.

¹¹⁹ Balík, S., Kysloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 31.

5.2.1 Volební účast při krajských volbách v roce 2004 ve Středočeském kraji

Těchto voleb se v České republice zúčastnilo 29,62 % oprávněných voličů, což znamená, že procento voličů oproti předešlým krajským volbám pokleslo o necelá čtyři procenta (v roce 2000 se voleb do krajských zastupitelstev účastnilo 33,64 % voličů).

	Okrsky		Volíči v sezn.	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. Obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
	celk.	zpr.						
Středočeský kraj	2 047	2 047	925 330	284 351	30.73	283 805	277 453	97.76
Jihočeský kraj	1 259	1 259	502 938	153 151	30.45	152 740	149 088	97.61
Plzeňský kraj	1 088	1 088	449 374	140 814	31.34	140 641	138 504	98.48
Karlovarský kraj	348	348	241 442	60 337	24.99	60 163	58 652	97.49
Ústecký kraj	1 046	1 046	656 799	166 602	25.37	166 265	163 175	98.14
Liberecký kraj	584	584	343 147	105 788	30.83	105 604	103 998	98.48
Královéhradecký kraj	939	939	442 119	143 942	32.56	143 770	142 145	98.87
Pardubický kraj	871	871	406 730	132 580	32.60	132 098	128 921	97.59
Vysočina	1 137	1 137	407 000	129 509	31.82	129 336	127 251	98.39
Jihomoravský kraj	1 417	1 417	930 744	276 526	29.71	275 816	269 422	97.68
Olomoucký kraj	923	923	516 974	147 024	28.44	146 783	144 724	98.60
Zlínský kraj	680	680	479 121	146 758	30.63	146 549	144 617	98.68
Moravskoslezský kraj	1 314	1 314	1 005 660	277 074	27.55	276 359	269 493	97.52
	13 653	13 653	7 307 378	2 164 456	29.62	2 159 929	2 117 443	98.03

Tabulka 6, Zdroj: www.volby.cz

Ve Středočeském kraji byla účast nad republikovým průměrem, přesně řečeno, krajských voleb se účastnilo 30,73 %, což byla druhá nejvyšší volební účast v České republice – hned za Libereckým krajem. Ve Středočeském kraji byl stejně jako na celorepublikové úrovni zaznamenán pokles volební účasti, a to o cca dvě procenta (v roce 2000 32,77 % voličů).

Okrsky			Volíči v sezn.	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
Celk.	zpr.	v %						
2 047	2 047	100.00	925 330	284 351	30.73	283 805	277 453	97.76

Tabulka 7, Zdroj: www.volby.cz

<u>Okresy Středočeského kraje</u>	<u>Volební účast v %</u>
Benešov	30,15%
Beroun	30,84%
Kladno	30,23%
Kolín	29,41%
Kutná Hora	29,23%
Mělník	27,25%
Mladá Boleslav	32,48%
Nymburk	29,48%
Praha-východ	33,10%
Praha-západ	33,64%
Příbram	31,80%
Rakovník	30,32%

Tabulka 8, Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování

Nejvyšší volební účast byla v Praze-západ a v Praze-východ. Naopak nejnižší volební účast byla v okrese Mělník a okrese Kutná Hora. Je zajímavé, že Mělník i Kutná Hora měly nejnižší volební účast i v krajských volbách v roce 2000. V okrese Praha-východ byla jedna z nejvyšších volebních účastí i před čtyřmi lety.

5.2.2 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2004

V historicky druhých volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje kandidovalo 15 politických subjektů, na jejichž kandidátních listinách bylo uvedeno celkem 708 platných kandidátů. Každý volební subjekt mohl na kandidátní listině uvést maximálně 70 kandidátů. Mezi patnáct kandidujících politických subjektů patřily tyto následující: ODS, Koalice pro Středočeský kraj, SNK sdružení nezávislí a Evropští demokraté, ČSSD, KSČM, REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA, Strana zelených a Strana pro otevřenou společnost, NEZÁVISLÍ, SVOBODNÍ, Koruna Česká (monarchistická strana), Pravý Blok, Strana za životní jistoty, Strana venkova – spoj. Občanské síly, Koalice Dělnické a Národní strany, Národní sjednocení.

Mezi nováčky těchto krajských voleb patřili SVOBODNÍ, Koruna Česká (monarchistická strana), SNK sdružení nezávislí a Evropští demokraté, nově kandidovala Strana pro otevřenou společnost společně se Stranou zelených, ultrapravicová Koalice Dělnické a Národní strany, NEZÁVISLÍ již nekandidovali

společně v koalici s Českou stranou národně sociální. Naopak Čtyřkoalice, která ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje získala 16 mandátů, již v roce 2004 nekandidovala, jelikož se v roce 2002 rozpadla.¹²⁰

5.2.3 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2004

V této části práce bude autorka analyzovat volební program pouze těch stran, které se v roce 2004 dostaly do krajského zastupitelstva Středočeského kraje.

„Hlavním tématem volební kampaně ve středních Čechách byla otázka privatizace nemocnic a jejich převedení na obchodní společnosti. Na tomto tématu se profilovala zejména ODS, která prostřednictvím hejtmána Bendla požadovala urychlenou privatizaci nemocnic a dostala se do přímého sporu s koncepcí ministerstva zdravotnictví, vedeného Miladou Emmerovou z ČSSD, která za tímto krokem naopak viděla především riziko jejich možného vytunelování a následného krachu.“¹²¹

Dle knihy Krajské volby v České republice 2004 od S. Balíka a J. Kylvouška byla předvolební kampaň kandidujících politických subjektů značně vyhrocená. Sřet o koncepci krajského zdravotnictví ještě o něco více zdramatizoval předseda vlády a úřadující předseda České strany sociálně demokratické Stanislav Gross, když v rámci jedné předvolební akce v Berouně odhalil billboard se sloganem „Stop modrým tunelům.“¹²² Dále ve své předvolební kampani ČSSD zaútočila jak na

Občanskou demokratickou stranu, tak na Komunistickou stranu Čech a Moravy. Mezi další slogany ČSSD patřilo například: Myslím to upřímně. Jsem sociální demokrat. S Grossem proti skepsi. EXPERTI VARUJÍ: POZOR NA RUDÉ SRPY A KLADIVA! ŠÍŘÍ RUDĚNKU PŘENOSNOU NA ČLOVĚKA. POKUD JSTE SE S RUDĚNKOU DOSTALI DO KONTAKTU, ZACHOVEJTE KLID.

¹²⁰ „Příčinou rozpadu Čtyřkoalice se staly problémy s financováním uvnitř ODA. KDU-ČSL nebyla ochotná tolerovat uvnitř Čtyřkoalice stranu, jejíž nevyjasněné finanční závazky by mohly před nastávajícími volbami ohrozit pověst Čtyřkoalice a tlačila na ODA aby své dluhy okamžitě vyřešila. V opačném případě hodlala prosadit vyškrtnutí kandidátů ODA ze společné kandidátky. Snaha předsedy ODA Michaela Žantovského o urychlené vyřešení problému stranických financí byla již zbytečná. KDU-ČSL a US-DEU se rozhodly sestavit kandidátku bez členů ODA a ta v únoru 2002 opustila Čtyřkoalici. V zápětí na to rezignoval i lídr Čtyřkoalice Karel Kühnl a Čtyřkoalice oficiálně zanikla. Ve volbách do poslanecké sněmovny parlamentu ČR tak již kandidovala pouze dvoučlenná Koalice složená z KDU-ČSL a US-DEU.“ – Trojan, M.: Opoziční smlouva a Čtyřkoalice, [on-line]. 14.3.2010. Dostupné z <<http://www.e-polis.cz/komparace/269-opozicni-smlouva-a-ctyrkoalice.html>>

¹²¹ Balík, S., Kylvoušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 32.

¹²² Srv. Balík, S., Kylvoušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 34.

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE DĚLÁ VŠE PRO VAŠI ZÁCHRANU. VOLTE
ČSSD! VOLÍTE SVÉ ZDRAVÍ A POHODU!¹²³

Občanská demokratická strana měla při své předvolební kampani taková hesla jako je např. Modrá cesta (bez složitých a vysokých daní, bez praktik policejního státu, bez překážek v podnikání).¹²⁴ Z volebního programu ODS jsem se rozhodla zmínit pouze několik následujících bodů: ÚŘAD JE TU PROTO, ABY SLOUŽIL OBČANŮM; FINANCE A MAJETEK - Zdravé finance, majetek v dobrém stavu; PODNIKÁNÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ - Prosperita, příležitost, podpora; ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ - Vzdělání je nejcennější kapitál; ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ VĚCI - Pro zdraví občanů zdravé nemocnice bez dluhů, pro sociálně potřebné občany citlivá a odpovědná sociální politika; NESTÁTNÍ A NEZISKOVÝ SEKTOR - Spolupráce a nezištnost; OBNOVA A ROZVOJ VENKOVA - Venkov - místo pro život; DOPRAVA - Základní kámen rozvoje; KULTURA, SPORT A VOLNÝ ČAS - Život není jenom práce; CESTOVNÍ RUCH - Investice, které se vrátí; BEZPEČNOST, OCHRANA ZDRAVÍ A MAJETKU - Prevence a důsledný postih; ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE - Šance, kterou využijeme.¹²⁵ Když porovnáme volební program pro krajské volby ODS v roce 2000 a v roce 2004, zjistíme, že oba jsou prakticky totožné. Jelikož ODS vyhrála krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2000, nepotřebovala nijak radikálně obměňovat volební program – jelikož volební program v roce 2000 voliče očividně zaujal.

KSČM během předvolební kampaně používala taková hesla jako je: „KSČM trvá na nutnosti zastavit další výprodej státního majetku; Chceme zvýšit výdaje na vědu a výzkum na úroveň 2,7 % HDP do r. 2008.“¹²⁶ Komunistická strana Čech a Moravy přichystala voličům v listopadu 2004 leták, kde zkombinovala program parlamentních voleb 2002 s některými krajskými volebními programy.¹²⁷

KDU-ČSL měla následující témata předvolební kampaně: „Zelená pro venkov; Stát se často chová k živnostníkům hůře než šerif z Nottinghamu ke svým

¹²³ Srv. Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 17.

¹²⁴ Srv., Tamtéž, 17.

¹²⁵ Volební program pro krajské volby 2004, [on-line]. 20.3.2010. Dostupné z

<<http://www.ods.cz/stredni.cechy/info/prispevek.php?ID=12>>

¹²⁶ Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 17.

¹²⁷ Srv. Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 17.

poddaným.“¹²⁸ Koalice pro Středočeský kraj navázala na úspěšnou spolupráci v rámci Čtyřkoalice a postavila společnou kandidátku lidovců a unionistů, kde však vzhledem k volebnímu potenciálu obou politických stran převážili představitelé KDU-ČSL v poměru dvě ku jedné.¹²⁹ Volební program Koalice pro Středočeský kraj byl v roce 2004 následující: Koalice pro Středočeský kraj přišla v krajských volbách 2004 s receptem - **3x3 neboli silný občan, silná obec, silný kraj**. Cílem Koalice pro Středočeský kraj bylo posílení role občana, obce a kraje. 3x silný občan: Řešení nezaměstnanosti; Podpora drobného podnikání; Podpora bydlení. 3x silná obec: Bezpečnost soukromého majetku; Školství; Péče o seniory a postižené. 3 x silný kraj: Zdravotnictví; Rozvoj venkova; Efektivní a jednoduchý úřad.¹³⁰

5.2.4 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2004

Oproti předchozím relativně vyrovnaným výsledkům tentokrát, podobně jako v ostatních krajích ČR, výrazně zvítězila Občanská demokratická strana. Vyhrála s více než dvojnásobným ziskem hlasů před KSČM. Své zastoupení obhájila také Česká strana sociálně demokratická a Koalice pro Středočeský kraj (skládající se z KDU-ČSL a US-DEU). Počet politických subjektů, které překročily uzavírací klauzuli, se oproti čtyřem uskupením zastoupeným v minulém volebním období rozšířil o kandidáty delegované Sdružením nezávislých a Evropskými demokraty (SNK-ED).¹³¹

„Středočeský kraj se v krajských volbách ukázal být „baštou“ ODS. Nejenže ve volbách dokázala přesvědčivě zvítězit, v řadě mikroregionů dokonce překonala magickou 50 % hranici obdržených hlasů.“¹³²

¹²⁸ Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, s. 17.

¹²⁹ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 33.

¹³⁰ Volební program Koalice pro Středočeský kraj 2004, , [on-line]. 21.3.2010. Dostupné z <http://www.kducsl.cz/video/Media_12834_2004_10_21_11_30_39.doc>

¹³¹ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 35.

¹³² Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 36.

Kód	Název strany	Platné Hlasy		Kód	Název strany	Platné hlasy	
		celk.	V %			celk.	v %
1	Koalice pro Středočeský kraj	18 380	6.62	34	Pravý Blok	933	0.33
2	SNK sdruž.nez. a Evropsťi dem.	14 056	5.6	36	Česká str.sociálně demokrat.	46 358	16.70
15	Republikáni Miroslava Sládka	1 133	0.40	42	Strana za životní jistoty	2 386	0.85
19	NEZÁVISLÍ	7 927	2.85	43	Str.venkova-spoj.občan.síly	2 403	0.86
22	Str.zel.a Str.pro otevř.spol.	5 692	2.5	49	Koal.Dělnické a Národní strany	313	0.11
26	Občanská demokratická strana	123 897	44.65	52	Národní sjednocení	249	0.08
30	SVOBODNÍ	544	0.19	54	Komunistická str.Čech a Moravy	52 779	19.2
33	Koruna Česká (monarch.strana)	403	0.14				

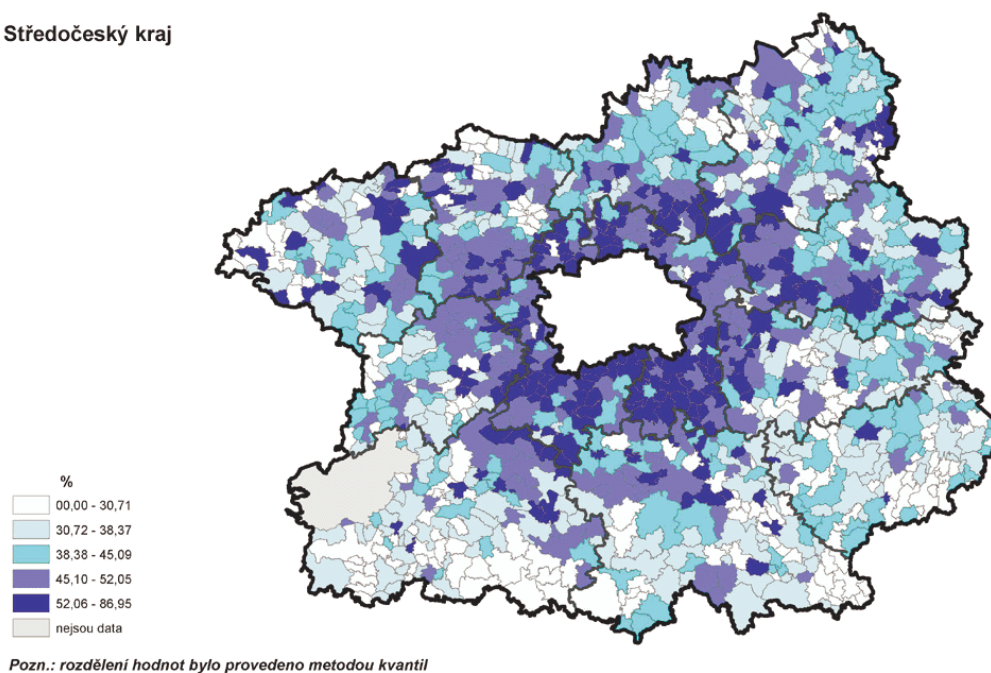
Tabulka 9, Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování

Nejvyšší podporu ODS vykazovala města v okolo hlavního města Prahy (okresy Praha – západ a Praha – východ) a téměř šest voličů z deseti pro ODS hlasovalo v mikroregionu Jesenice v okrese Praha – západ. Pro svou kandidátku pak získávala Občanská demokratická strana podporu často tam, odkud pocházel starosta, respektive primátor tamní obce – např. Poděbrady (Ďurčanský), Kladno (Jiránek), Benešov (Chromý), Slaný (Rubík) nebo Benátky nad Jizerou (Král). Relativní porážku utrpěla ODS v Rožmitálu pod Třemšínem (28 %) a Březnici (31,9 %). Průměrný zisk Občanské demokratické strany se ve Středočeském kraji pohyboval v pásmu 40 % a 45 %.¹³³

¹³³ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 36.

Volby do krajských zastupitelstev v r. 2004 - procentní zisk v obcích pro ODS

Středočeský kraj

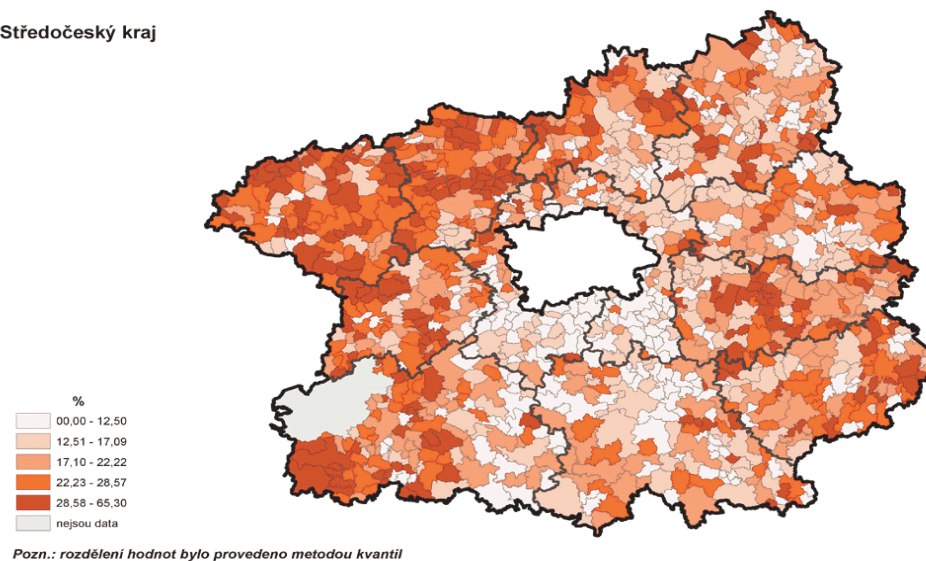

Obrázek 4, Zdroj: <http://www.czso.cz>

Komunistická strana Čech a Moravy dosáhla největšího úspěchu v okresech Rakovník a Kladno. Rožmitál pod Třemšínem byl jedním mikrореgionem, kde ve Středočeském kraji nezvítězila ODS, ale KSČM se ziskem 35 % platných hlasů.

Volby do krajských zastupitelstev v r. 2004 - procentní zisk v obcích pro KSČM

Středočeský kraj

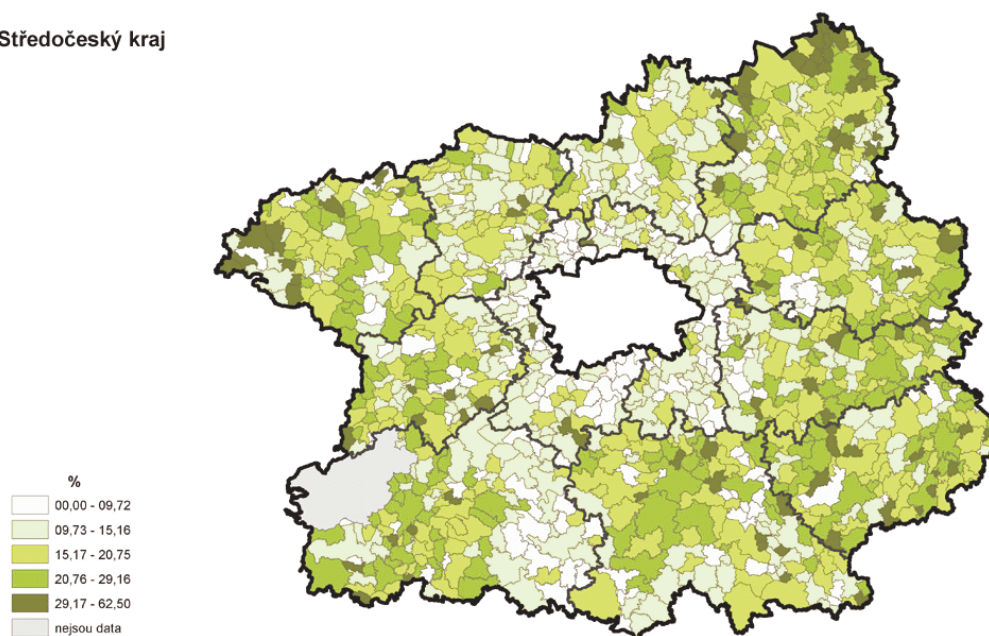

Obrázek 5, Zdroj: <http://www.czso.cz>

ČSSD skončila ve Středočeském kraji na třetím místě. Stejně jako u ODS se u České strany sociálně demokratické projevil sklon voličů dávat v příslušných obcích preferenční hlasy svým starostům – nejvýrazněji se to projevilo např. u Miloslavy Vlkové ve Štěchovicích (okres Praha – západ), která získala 80 % preferenčních hlasů nebo u Petra Sunkovského v Jesenici (okres Rakovník), který získal 58 % preferenčních hlasů. Právě Jesenice s 27,8 % se spolu s Mnichovými Hradištěm (27 %) a Zruči nad Sázavou (26 %) staly mikroregiony s nejvyšší podporou ČSSD.

Volby do krajských zastupitelstev v r. 2004 - procentní zisk v obcích pro ČSSD

Středočeský kraj

Pozn.: rozdělení hodnot bylo provedeno metodou kvantil

Obrázek 6, Zdroj: <http://www.czso.cz>

Co se Koalice pro Středočeský kraj (tvořená KDU-ČSL a Uníí svobody-DEU) týče, vykazovala poměrně výrazné výkyvy. V některých oblastech Středočeského kraje získala více jak pětinu hlasů zúčastněných voličů, zatímco v řadě mikroregionů kraje klesla její podpora až do intervalu 2-4 %. Zisk na Sedlčansku (23 %) byl do značné míry podmíněn kandidaturou náměstků hejtmana Váchy a Podzimka, kteří pocházeli z místních obcí. Na Vlašimsku (zisk Koalice pro Středočeský kraj 21,6 % hlasů) kandidoval místostarosta města Karel Kroupa. Značný propad naopak koalice zaznamenala například na Rakovnicku (3,3 %),

Kladensku (3,5 %), Mladoboleslavsku (3,4 %), vůbec nejhorší výsledek měla koalice v Bělé pod Bezdězem – 2,8 %.¹³⁴

Podobně jako Koalice pro Středočeský kraj disponovala nevyváženou podporou voličů koalice SNK-ED, o jejímž zastoupení v krajském zastupitelstvu rozhodlo pouze 200 hlasů voličů. Úspěšnými oblastmi pro ni byly zejména Mladá a Stará Boleslav, kde hlasy získali zejména místní primátor Kvaizar, resp. starosta Procházka. Naopak pouze malé množství voličů hlasovalo pro koalice SNK-ED ve Slaném, Březnici nebo Jesenici na Rakovnicku.¹³⁵

Počtem přednostních hlasů zcela jasně dominovala osobnost hejtmána a lídra kandidátní listiny Občanské demokratické strany Petra Bendla (17 812 hlasů). I když měl hejtman Bendl nedostižný součet preferencí, nevyhrál ve všech okresech. V okrese Benešov jej předstihl cca o sto hlasů jeho stranický kolega a starosta Benešova Mojmir Chromý a okres Příbram, kde o zhruba 150 hlasů zvítězil kandidát ČSSD Josef Řihák.¹³⁶

V zastupitelstvu, která má 65 členů, tentokrát zasedlo 10 žen (5 za ODS, 3 za KSČM, 1 za ČSSD, 1 za Koalici pro Středočeský kraj a 1 za koalici SNK-ED), což je o jednu méně než v minulém volebním období. Z celkového počtu 65 mandátů získala téměř polovinu Občanská demokratická strana (32), KSČM získala 14 mandátů, ČSSD 12, Koalice pro Středočeský kraj 4 (KDU-ČSL 3, US-DEU 1) a SNK-ED získala mandáty 3 (2 SNK a 1 ED). Po volbách se utvořila krajská koalice mezi ODS, Koalicí pro Středočeský kraj a SNK-ED. Hejtmanem se stal opět Petr Bendl z Občanské demokratické strany. Krajské zastupitelstvo vytvořilo čtyři výbory – regionálního rozvoje, finanční, kontrolní, pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost, přičemž dva předsednické posty připadly ODS, jeden Koalici a jeden ČSSD.¹³⁷

¹³⁴ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 37.

¹³⁵ Srv. Tamtéž, s. 37.

¹³⁶ Srv. Tamtéž, s. 38.

¹³⁷ Srv. Tamtéž, s. 39.

5.3 Krajské volby ve Středočeském kraji v roce 2008

Na to, že jsou prvořadé a druhořadé volby propojeny, upozorňuje řada autorů odborných publikací. Je zřetelně vidět, že politická strana, která momentálně „vládne“ státu, ve volbách druhého řádu nevíteží. Voliči tím vyjadřují svou nespokojenost s momentálním stavem. Stejně tak tomu bylo při volbách do krajských zastupitelstev v roce 2000 a 2004. Parlamentní volby v roce 1998 a 2002 vyhrála Česká strana sociálně demokratická, ale krajské volby naopak s přehledem Občanská demokratická strana.

Situace během krajských voleb v roce 2008 byla značně komplikovaná, což bylo zapříčiněno volebním patem z roku 2006. Vypjatá atmosféra na české politické scéně se nepochybně podepsala i na předvolební kampani politických stran.

Krátce před volbami (v září 2008) byl proveden průzkum, který mapoval stranické preference voličů přímo ve vztahu ke krajským volbám, ČSSD a ODS dosáhly v průzkumu víceméně stejných preferencí. Ani při těchto volbách nevyjádřili voliči výraznější preference ve vztahu k neparlamentním stranám. Z dlouhodobějšího hlediska byly tedy favority krajských voleb opoziční strany, zejména pak ČSSD.¹³⁸

Historicky třetí volby do krajských zastupitelstev se konaly 17.-18.10. 2008. Krajské volby se uskutečnily paralelně s prvním kolem volby senátorů.

5.3.1 Volební účast při krajských volbách v roce 2008 ve Středočeském kraji

Jedním z charakteristických znaků druhořadých voleb je úroveň volební účasti, která je ve srovnání s volbami prvního řádu výrazně nižší. Dle O. Eibla úroveň volební účasti vypovídá o významu, který voliči konkrétnímu typu voleb přikládají. Čím vyšší je volební účast, tím jsou volby vnímány voliči jako důležitější. Ve srovnání s volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2006, kdy se volební účast pohybovala okolo 65 %, v krajských volbách došlo jen v osmi krajích k překonání hranice 40 %.¹³⁹

Volební účast při volbách do krajských zastupitelstev výrazně předčila volební účast v roce 2000 a v roce 2004. V roce 2000 se krajských voleb zúčastnilo

¹³⁸ Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 67.

¹³⁹ Srv., Tamtéž, s. 23.

33,64 % a v roce 2004 volební účast ještě o něco poklesla a to na 29,62 %, kdežto v roce 2008 k volbám přišlo 40,30 % oprávněných voličů. Ve Středočeském kraji se voleb zúčastnilo 42,14% voličů.¹⁴⁰

název	Okresy		Volíči V seznamu	Vydané Obálky	Volební účasť v %	% platných Hlasů
	Celkem	zpr.				
Benešov	219	219	75 260	32 904	43.72	99.08
Beroun	127	127	65 124	28 223	43.34	99.34
Kladno	211	211	126 666	50 819	40.12	96.01
Kolín	167	167	75 989	31 824	41.88	94.12
Kutná Hora	162	162	59 954	25 998	43.36	99.37
Mělník	146	146	79 475	30 672	38.59	99.39
Mladá Boleslav	222	222	93 353	41 104	44.03	99.40
Nymburk	154	154	71 930	29 017	40.34	97.66
Praha- východ	174	174	102 430	43 851	42.81	99.11
Praha- západ	120	120	83 576	36 270	43.40	98.14
Příbram	227	227	90 904	38 986	42.89	94.45
Rakovník	120	120	43 330	18 224	42.06	94.77
Celkem	2 049	2 049	967 991	407 892	42.14	97.59

Tabulka 10, Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování

¹⁴⁰ Volby do zastupitelstev krajů. Přehledy o volební účasti, [on-line]. 22.3.2010. Dostupné z <<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz4?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>>

Ve Středočeském kraji byla volební účast stejně jako v roce 2004 nad republikovým průměrem, a to o necelá dvě procenta. Pro přehlednost a komparaci s předešlými volebními obdobími přikládám následující tabulku.

Volební účast ve volbách do zastupitelstev krajů ve Středočeském kraji a jeho okresech v letech 2000 – 2008			
	2000	2004	2008
Středočeský kraj celkem	32,77	30,73	42,14
v tom okresy:			
Benešov	38,12	30,15	43,72
Beroun	32,66	30,84	43,34
Kladno	32,07	30,23	40,12
Kolín	33,12	29,41	41,88
Kutná Hora	27,52	29,23	43,36
Mělník	28,50	27,25	38,59
Mladá Boleslav	33,57	32,48	44,03
Nymburk	30,70	29,48	40,34
Praha-východ	34,81	33,10	42,81
Praha-západ	33,58	33,64	43,40
Příbram	33,42	31,80	42,89
Rakovník	35,26	30,32	42,06

Tabulka 11, Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava

Jak můžeme z následující tabulky vidět, v roce 2008 byla nejvyšší volební účast v okresech Mladá Boleslav, Benešov a Praha – západ. Naopak nejnižší volební účast byla v okresech Mělník, Kladno a Nymburk. Mladá Boleslav se vyznačovala vysokou volební účastí i v minulých krajských volbách, stejně jako Praha – západ. Mělník se naopak při každých krajských volbách vyznačuje jednou z nejnižších volebních účastí ve Středočeském kraji – to může být zapříčiněno i tím, že na kandidátkách nejsou žádné výrazné politicky činné osobnosti z Mělnicka.

5.3.3 Kandidující politické strany v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2008

V těchto krajských volbách do zastupitelstev krajů kandidovalo ve Středočeském kraji 14 politických subjektů, což je stejně jako v roce 2000 a o jeden politický subjekt méně než v roce 2004. O mandáty v zastupitelstvu se ucházely tyto uskupení: Občanská demokratická strana, Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická, STŘEDOČEŠI, „Nezávislí starostové pro

kraj“, Strana zelených, Národní strana, Nejen hasiči a živnostníci pro kraj, Strana zdravého rozumu, Koalice pro Středočeský kraj, SDŽ – Strana důstojného života, Volte Pravý Blok-www.cibulka.net, Dělnická strana-zrušení poplatků ve zdravotnictví, Konzervativní koalice (Konzervativní strana + Koruna Česká + Právo a Spravedlnost + Republikánská strana zemědělského a maloroľnického lidu). Mezi kandidujícími stranami bylo několik „nováčků“ – STŘEDOČEŠI, Nejen hasiči a živnostníci pro kraj, Strana zdravého rozumu, SDŽ – Strana důstojného života, „Nezávislí starostové pro kraj“, Konzervativní koalice.

5.3.4 Analýza volebních programů a strategií pro krajské volby v roce 2008

Poprvé v historii vstoupila Česká sociální demokracie do krajských voleb jako ryze opoziční strana, což se logicky odrazilo v jejich předvolební kampani. Podobně jako v minulých letech se jednotlivá politická uskupení věnovala nám známým tématům jako je např. zdravotnictví, doprava, životní prostředí, vzdělávání, rozvoj kraje, kultura, školství apod.

V těchto volbách postavila Občanská demokratická strana svou předvolební kampaň na tom, že zdůrazňovala, jak dobře se „v tom a tom“ kraji žije. Na billboardech se objevovaly známé osobnosti a různé variace hesla „Pojďme společně dál“. Občanští demokraté šli do voleb v nelehké pozici – měli obhajovat 12 křesel hejtmanů a na celostátní rovině se potýkali s poklesem volebních preferencí. Sloganem, který zastřešoval krajské volby, se stalo heslo „Náš kraj, můj domov“. ODS upustila od centrální kampaně a zodpovědnost přenechala jednotlivým krajským organizacím a obhajujícím hejtmanům. Ti své kampaně zaměřili striktně na regionální témata. V rámci ODS probíhalo 13 předvolebních kampaní, které neměly jednotný vizuální styl, dalo by se říci, že neměly nic, co by je propojovalo, a neměly podporu z centra v podobě celorepublikového turné.¹⁴¹ Ve Středočeském kraji šla ODS do voleb s volebním magazínem, který měl na úvodní stránce napsáno: „Středočeský kraj místo pro život. Zdravější, bezpečnější, dostupnější, ohleduplnější.“ Dle volebního programu ODS bylo cílem strany do roku 2012: vytvořit bezpečnější kraj, dopravně dostupnější kraj, bezpečnější kraj, zdravější kraj, ohleduplnější kraj, vzdělanější kraj, občanská společnost, čistší kraj, kulturnější kraj, přitažlivější kraj.¹⁴²

¹⁴¹ Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 72.

¹⁴² Srv. Volební magazín ODS – příloha listů ODS, s. 16.

Česká strana sociální demokratická strana rezignovala na krajský rozměr politiky úplně. Občanům vysvětlovali, že hlasováním v krajských volbách ovlivní celostátní politiku.¹⁴³ Další fáze kampaně ČSSD odstartovala 11. dubna 2008 a od tohoto dne začala veřejnost vídat na ulicích plakáty „ODSouzeni k reformě“. I v této kampani použila ČSSD symbolu ODS užitého ve sněmovních volbách – turistickou šipku – a upozorňovala na zdražování, zavedení poplatků u lékaře, omezování sociálních dávek atd. Předvolební kampaně ČSSD byla vedena centrálně a jako celek byla výborně zvládnutá, kompaktní, veškeré předvolební materiály odpovídaly grafickému manuálu ČSSD a byly snadno identifikovatelné. Součástí kampaně sociálních demokratů bylo předvolební turné Jiřího Paroubka, kandidátů na hejtmany za ČSSD a dalších, které se mezi lidmi setkalo s poměrně milou odezvou. Kandidáti České strany sociálně demokratické absolvovali více než 200 mítinků s voliči, na kterých již tradičně rozdávali růže a kde se voliči mohli setkat i s osobnostmi showbyznysu Kateřinou Brožovou nebo slovenskou kapelou Team. Cílem velkolepé předvolební kampaně bylo předat hlavní sdělení kampaně – ve volbě ČSSD spočívá naděje na změnu.¹⁴⁴ Ve svém volebním programu pro Středočeský kraj měla ČSSD následující heslo: „Vyléčíme náš kraj“. Stejně jako v předchozích volbách do zastupitelstva Středočeského kraje se zaměřila sociální demokracie na témata jako životní prostředí, zdravotnictví, podpora a rozvoj podnikání, školství, doprava, bezpečnost v kraji. Mezi své programové cíle zařadila ČSSD tyto: a) **Zdravotnictví bez poplatků**; b) **500 milionů ročně pro venkov navíc**; c) **dětem i studentům dopravu za vzděláním zdarma**; d) **bezpečná a plynulá doprava**; e) **více pozornosti seniorům**.¹⁴⁵

Komunistická strana Čech a Moravy měla předvolební kampaň, která byla zaštitěna heslem „Společně pro budoucnost“ a byla zaměřena poměrně silně regionálně s jedinou výjimkou, a tou byla výstavba radarové stanice v Brdech, kterou komunisté odmítají. Kampaň komunistů však nebyla nikterak výjimečná a dalo by se říci, že nenabídla o nic více ani o nic méně (ani formou, ani obsahem), než bychom od třetí největší parlamentní strany čekali.¹⁴⁶ Volební program KSČM

¹⁴³ Srv. Holub, P., Krajským volbám hrozí nezájem, [on-line]. 22.3.2010. Dostupné z <http://www.rozhlas.cz/volby2008podzim/komentare/_zprava/502872>

¹⁴⁴ Srv. Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 70.

¹⁴⁵ Srv. Program ČSSD pro Středočeský kraj, [on-line]. 22.3.2010. Dostupné z

<<http://stredocesky.socdem.cz/s2577/a2578.html>>

¹⁴⁶ Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 74.

pro krajské volby ve Středočeském kraji se zabýval následujícími tématy: 1) **Pojďte s námi!** – v tomto bodě KSČM prohlašuje, že bude prosazovat: lepší financování obcí a tím zlepšení služeb pro občany; vyšší podíl občanů na samosprávě uplatněním obecního referenda atd.; a naopak je proti: korupci, netransparentnosti, rozprodávání majetku; bezdůvodnému zadlužování kraje atd.; 2.) **Lidská důstojnost!**; 3.) **Rozvoj vzdělanosti!**; 4.) **Kvalitní dopravu!**; 5.) **Bezpečí pro děti!** U každého bodu KSČM popisuje, co u daného tématu budou prosazovat a naopak s čím nesouhlasí.

**Chceme Kvalitní zdravotnictví,
spravedlivý Sociální systém,
ve funkcích Čestné lidi
a chceme žít v Míru,
bez nebezpečí amerických raket!**

„Jiní o lidech, my s lidmi!“¹⁴⁷

Nezávislé starostové pro kraj šli do krajských voleb ve Středočeském kraji s následujícím volebním programem (zmíním pouze několik dle mého názoru nejdůležitějších bodů z programu, celý volební program bude v příloze): 1.) Především, aby se nám ve Středočeském kraji žilo lépe, aby se **stal jedním z nejrozvinutějších krajů** v České republice a aby se **odstranila jeho dnešní zanedbanost** v řadě oblastí. 2.) Chceme, aby se do našich obcí a měst **dostalo více peněz**, aby se evropské peníze **dostaly i do těch nejmenších obcí**. 3.)Chceme, abychom v kraji jezdili po **kvalitních** a dobře udržovaných **silnicích**, aby všichni naši občané měli dobrý přístup ke **kvalitnímu zdravotnictví i školství**, aby **životní prostředí** v našem kraji bylo zdravé a příjemné. 4.) Chceme, aby obce a **města byly čisté**. Čisté nejen navenek, ale také uvnitř, aby se tolik potřebné peníze neztrácely ve zbytečné administrativě a v černých dírách neprůhledných zakázek. 5.) Chceme, aby krajský úřad byl obcím a městům **efektivním partnerem** při uskutečňování

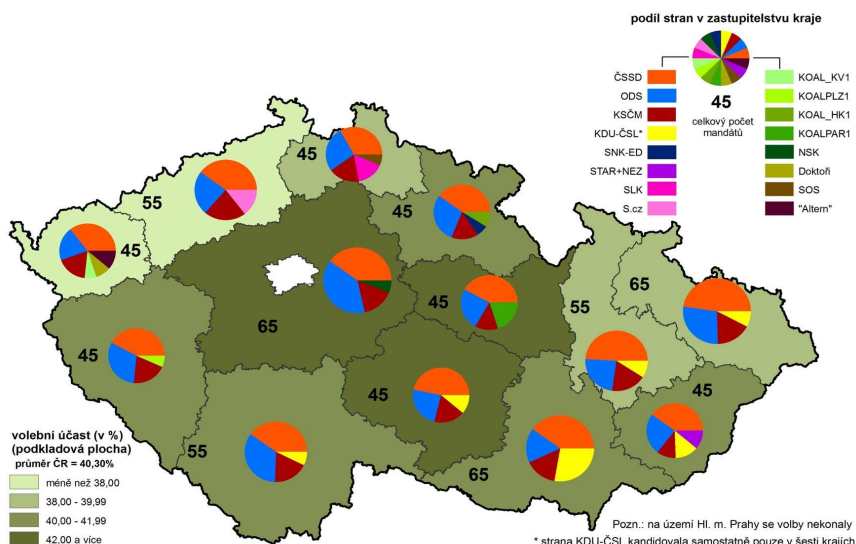
¹⁴⁷ Volby 2008 ve Středočeském kraji, KSČM, [on-line]. 23.3.2010. Dostupné z <<http://volby2008.info/>>

jejich plánů spíše než dalším zdrojem zbytečné administrativy. 6.) Chceme, aby Středočeský kraj dobře sloužil svým obyvatelům všude tam, kde s jeho prací přicházejí do styku.¹⁴⁸

5.3.5 Analýza výsledků voleb v krajských volbách ve Středočeském kraji v roce 2008

Výsledky krajských voleb 2008 byly přinejmenším překvapivé v tom, že krajské volby poprvé v historii vyhrála Česká strana sociálně demokratická. Dle O. Eibla je patrné, že v krajských volbách 2008 tratile ve srovnání s předchozími volbami do Poslanecké sněmovny všechny politické strany, což je primárně dáno rozdílem ve výši volební účasti. Je zřejmé, že v těchto krajských volbách si nejvíce pohoršily vládní strany, ovšem s výraznou výjimkou KDU-ČSL. Vůbec nejvíce ztratila Strana zelených, která dosáhla oproti roku 2006 jen 1/3 zisku. Druhou nejméně úspěšnou stranou se stala Občanská demokratická strana (zaznamenala přibližně poloviční volební zisk). Menší volební ztrátu si připsaly obě opoziční strany ČSSD a KSČM – obě dosáhly cca 2/3 zisku.¹⁴⁹

Volby do zastupitelstev krajů v roce 2008 - rozdělení mandátů

Obrázek 7, Zdroj: www.czso.cz

Krajské volby do zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 vyhrála ČSSD se ziskem 35,16 % platných hlasů. Na druhém místě se umístila ODS se

¹⁴⁸ Nezávislí starostové pro kraj – volební program, [on-line]. 24.3.2010. Dostupné z

<<http://www.starostove.cz/volebni-program/>>

¹⁴⁹ Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 29.

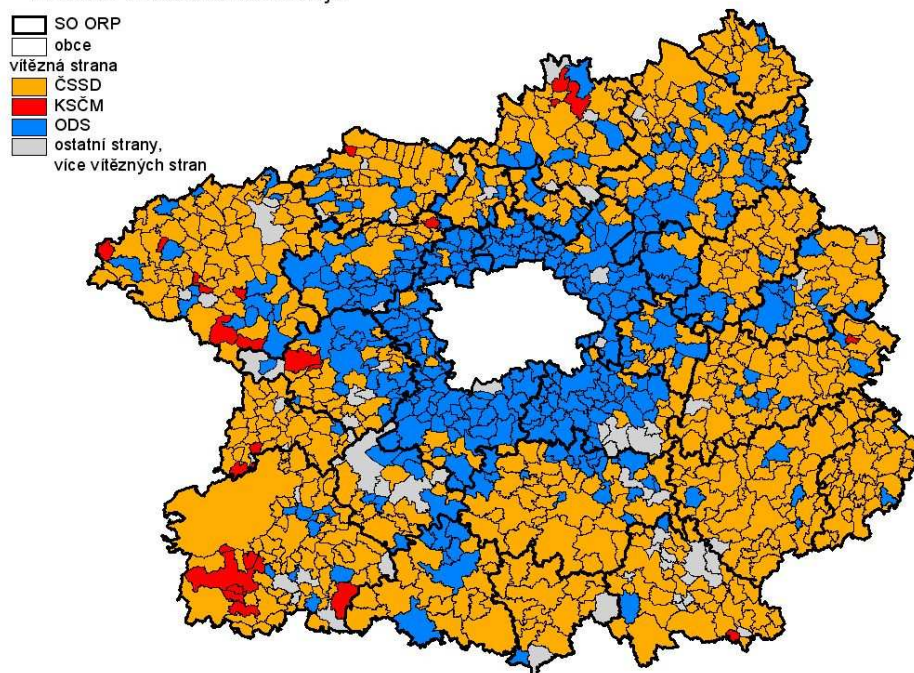
ziskem 32, 81 %. Třetí stranou, která si rozdělila mandáty v zastupitelstvu Středočeského kraje se stala KSČM s 13,75 % hlasů a poslední stranou, která překročila 5 % klauzuli, byli Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 5,73 % platných hlasů.¹⁵⁰

Strana		Platné hlasy	
číslo	název	celkem	v %
1	KSČM	54 594	13.75
5	STŘEDOČEŠI	6 511	23377
9	"Nez.starost.pro kraj"	22 767	26785
18	Strana zelených	11 926	3.00
27	Národní strana	1 628	0.41
28	Nejen hasiči a živn.pro kraj	2 444	0.61
32	Strana zdravého rozumu	3 264	0.82
35	Koalice pro Středočeský kraj	13 671	16132
37	SDŽ-Strana důstojného života	1 726	0.43
42	Volte Pr.Blok- www.cibulka.net	3 530	0.88
47	ODS	130 242	32.81
48	ČSSD	139 564	35.16
53	Děln.str.-zrušení popl.ve zdr.	4 070	40210
54	Konzervativní koalice	936	0.23

Tabulka 12, Zdroj: www.volby.cz, vlastní úprava

¹⁵⁰ Srv. Krajské volby do zastupitelstev krajů, Výsledky hlasování za územní celky, Kraj: Středočeský, [on-line]. 24.3.2010. Dostupné z <<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz311?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xkraj=1>>

Strany, které získaly nejvíce hlasů ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2008 v obcích Středočeského kraje

Obrázek 8, Zdroj: www.czso.cz

Ted' se bude autorka práce věnovat jednotlivým okresům Středočeského kraje: v Benešově s přehledem zvítězila ČSSD se ziskem 37,65 % hlasů, ODS skončila na druhém místě se ziskem 26,10 %, KSČM s 11,63 % hlasů na třetím místě, Nezávislí starostové pro kraj na čtvrtém místě s 11,23 % platných hlasů a 5 % klauzuli překročila v Benešově ještě Koalice pro Středočeský kraj, která získala 5,93 % hlasů. V Berouně – 1.) ČSSD se ziskem 36,20 %, 2.) ODS s 31,68 % hlasů, 3.) KSČM s 16,87%. Žádné jiné politické uskupení v Berouně 5-ti procentní klauzuli nepřekročilo, Nezávislí starostové po kraj skončili těsně pod hranicí s 4,29 % platných hlasů. V okrese Kladno stejně jako v předchozích dvou okresech zvítězila ČSSD s 36,11 % hlasů, hned za ČSSD skončila ODS s 34,47 % hlasů, třetí KSČM s 16,30 % hlasů. V Kolíně také zvítězila ČSSD se ziskem 39,32 % hlasů, ODS získala 28,16 %, KSČM 15,10% platných hlasů. 5 % klauzuli tentokrát nepřekročila Koalice pro Středočeský kraj, která získala 4,34 % hlasů. V Kutné Hoře zvítězili sociální demokraté se značným náskokem (44,15 % hlasů, ODS 24,72 %). Třetí postupujícím uskupením byla KSČM s 14,56 % a posledním postupujícím byli Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 5,21 %. V Mělníce zvítězila stejně jako ve všech předchozích okresech ČSSD se ziskem 35,69 % hlasů, hned za ní ODS s 31,34 %, poté KSČM s 14,59 % a Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 6,22 %. V Mladé Boleslavi bylo pořadí následující: 1.) ČSSD (38,52 %), 2.) ODS (34,62 %),

3.) KSČM (12,12 %). Žádné další politické seskupení nepřekročilo v okrese Mladá Boleslav 5 % klauzuli. V okrese Nymburk zvítězila také ČSSD s 35,63 % platných hlasů, dále ODS (32,85 %), KSČM (13,66 %). Těsně pod 5 % klauzulí zůstali Nezávislí starostové pro kraj, kteří získali na Nymbursku 4,77 % platných hlasů. Praha-východ je jedním ze dvou okresů Středočeského kraje, kde zvítězila Občanská demokratická strana se ziskem 42,26 % hlasů, na druhém místě se s 26,22 % hlasů umístila ČSSD a za ní KSČM 10,14 % hlasů. Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 7,78 % skončili na čtvrtém místě. Stejně jako v Praze-východ, tak i v okrese Praha-západ zvítězila ODS se ziskem 43,54 % hlasů (což byl vůbec nejvyšší počet hlasů pro ODS ve Středočeském kraji), za ODS skončila ČSSD s 23,66 %, za ČSSD Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 10,41 % platných hlasů (což je vlastně nejlepší výsledek tohoto politického uskupení ve Středočeském kraji). KSČM se v okrese Praha-západ poprvé neumístila v první trojici, ale až na čtvrtém místě se ziskem 8,90 % platných hlasů. Na Příbramsku zvítězila ČSSD s 35,93 %, ODS skončila hned za ní s 26,42 % hlasů, další postupující stranou byla KSČM s 16,67%, Koalice pro Středočeský kraj obdržela v okrese Příbram 5,82 % hlasů a Nezávislí starostové pro kraj zůstali těsně pod 5 % klauzulí s 4,67 % hlasů. V posledním okresu Středočeského kraje zvítězila také ČSSD s náskokem skoro 12 % před ODS (ČSSD 40,40 %, ODS 28,73 %), KSČM obdržela 17,41 % platných hlasů.¹⁵¹

Jak je vidět, okresy Praha-východ a Praha-západ se blíží pražským obvodům, protože zde s převahou vítězí Občanská demokratická strana a občanská pravice je již tradičně posilována dobrým výsledkem menší pravicové strany. Levicové strany zde naopak mají podprůměrné výsledky.

¹⁵¹ Srv. Volby do zastupitelstev krajů – Výsledky hlasování za územní celky, Středočeský kraj, [online]. 24.3.2010. Dostupné z <<http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz3?xjazyk=CZ&xdatum=20081017>>

V zastupitelstvu Středočeského kraje získala ČSSD 28 mandátů, ODS 25 mandátů, KSČM 10 mandátů a Nezávislí starostové pro kraj 4 mandáty. Hejtmánem se stal David Rath.

Obrázek 9, Zdroj: www.ct24.cz

5.4 Závěrečná komparace výsledků krajských voleb ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008

5.4.1 Situace před volbami do krajských zastupitelstev ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008

Jelikož v roce 2000 byly samosprávné kraje teprve zaváděny, měl málokdo představu, jak jejich činnost bude vypadat v praxi. Jako jedno z možných témat volební kampaně se nabízela možnost lidem prezentovat očekávané výhody krajského zřízení, a především informovat je o specifických úkolech a pravomocích nově zřizovaných krajů. Až na několik málo výjimek však kampaně politických stran tuto možnost příliš nevyužívaly. Celá kampaň před krajskými volbami v roce 2000 měla spíše charakter kampaně parlamentní, někdy kontaminované otázkami lokálního dosahu.¹⁵²

Rozdíly mezi obdobím před krajskými volbami v roce 2004 v porovnání s krajskými volbami v roce 2000 byly následující: 1.) ČSSD šla do voleb opět jako vládní strana; jednobarevnou menšinovou vládu ČSSD tolerovanou ODS z roku 2000 však nahradila koaliční vláda ČSSD s KDU-ČSL a US-DEU; 2.) ODS, která v roce 2000 tolerovala menšinovou vládu ČSSD, se stala hlavní demokratickou opozicí; 3.) Čtyřkoalice, klíčový hráč krajských voleb 2000, již neexistovala a až na výjimky (Karlovarský, Středočeský a Pardubický kraj), kandidovaly koaliční strany KDU-ČSL samostatně.¹⁵³

Podzimní krajské volby byly pomyslným prvním testem restaurované koaliční vlády v čele s novým premiérem Stanislavem Grossem. Zatímco výsledek krajských voleb v roce 2000 byl nejasný a v některém z krajů mohla uspět kterékoliv ze čtyř hlavních politických seskupení (ČSSD, Čtyřkoalice, KSČM, ODS), bylo před krajskými volbami v roce 2004 jisté, že s výjimkou dvou-tří krajů bude nejsilnější Občanská demokratická strana. Vítězství ODS se s ohledem na rozložení mandátů v zastupitelstvu ve volebním období 2000-2004, rozpad Čtyřkoalice a výsledek voleb do Evropského parlamentu v červnu 2004 dalo

¹⁵² Srv. Mrklas, L. (ed.), *Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře.*, CEVRO, Praha 2001, s. 60.

¹⁵³ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), *Krajské volby v České republice 2004*, IIPS, Brno 2005, s. 220.

předpokládat v Jihočeském, Středočeském, Karlovarském, Plzeňském, Královohradeckém a Libereckém kraji.¹⁵⁴

Situace před volbami do krajských zastupitelstev v roce 2008 byla značně problematická, což bylo zapříčiněno volebním patem z roku 2006. Vypjatá atmosféra na české politické scéně se nepochybně podepsala i na předvolební kampani politických stran. Předvolební kampaň v roce 2008 přinesla opět řadu „nej“ – kampaň byla nejdražší, nejprofesionálnější, nejkonzentrovanější atd. Zatímco většina politických uskupení dala přednost kampani, která byla založena na regionálních tématech, sociální demokraté se zaměřili na témata celostátní a krajské volby stavěli do roviny referenda o reformách Topolánkovy vlády. Tentokrát se ukázalo, že strategie přenášení celostátních témat na krajskou úroveň byla více než účinná a pomohla k mobilizaci voličů, kteří za „normálních okolností“ k volbám nechodí. Velkým problémem u předvolebních kampaní je to, že na sebe navzájem nereagují a vypadá to, že realizační týmy kampaní nejsou ochotné ustoupit z předem připravené strategie.¹⁵⁵

5.4.2 Komparace kandidujících politických subjektů ve volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008

V historicky prvních volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje kandidovalo 14 politických subjektů: Občanská demokratická strana, Strana venkova, Čtyřkoalice, Humanistická aliance, Národně demokratická strana, REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA, Celostátní aktiv občanů, Strana zelených, Komunistická strana Čech a Moravy, Koalice České strany národně sociální a politické hnutí NEZÁVISLÍ, Vlastenecká republikánská strana, Koalice Pravá blok – klub angažovaných nestraníků, Česká strana sociálně demokratická, Strana za životní jistoty.

V historicky druhých volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje kandidovalo 15 politických subjektů, na jejichž kandidátních listinách bylo uvedeno celkem 708 platných kandidátů. Každý volební subjekt mohl na kandidátní listině uvést maximálně 70 kandidátů. Mezi patnáct kandidujících politických

¹⁵⁴ Srv. Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005, s. 221.

¹⁵⁵ Srv. Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009, s. 77.

subjektů patřily tyto následující: ODS, Koalice pro Středočeský kraj, SNK sdružení nezávislí a Evropští demokraté, ČSSD, KSČM, REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA, Strana zelených a Strana pro otevřenou společnost, NEZÁVISLÍ, SVOBODNÍ, Koruna Česká (monarchistická strana), Pravý Blok, Strana za životní jistoty, Strana venkova – spoj. Občanské síly, Koalice Dělnické a Národní strany, Národní sjednocení. Mezi nováčky těchto krajských voleb patřili SVOBODNÍ, Koruna Česká (monarchistická strana), SNK sdružení nezávislí a Evropští demokraté, nově kandidovala Strana pro otevřenou společnost společně se Stranou zelených, ultrapravicová Koalice Dělnické a Národní strany, NEZÁVISLÍ již nekandidovali společně v koalici s Českou stranou národně sociální. Naopak Čtyřkoalice, která ve volbách do zastupitelstva Středočeského kraje získala 16 mandátů, již v roce 2004 nekandidovala, jelikož se v roce 2002 rozpadla.

V krajských volbách do zastupitelstev krajů v roce 2008 kandidovalo ve Středočeském kraji 14 politických subjektů, což je stejně jako v roce 2000 a o jeden politický subjekt méně než v roce 2004. O mandáty v zastupitelstvu se ucházely tyto uskupení: Občanská demokratická strana, Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická, STŘEDOČEŠI, „Nezávislí starostové pro kraj“, Strana zelených, Národní strana, Nejen hasiči a živnostníci pro kraj, Strana zdravého rozumu, Koalice pro Středočeský kraj, SDŽ – Strana důstojného života, Volte Pravý Blok-www.cibulka.net, Dělnická strana-zrušení poplatků ve zdravotnictví, Konzervativní koalice (Konzervativní strana + Koruna Česká + Právo a Spravedlnost + Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu). Mezi kandidujícími stranami bylo několik „nováčků“ – STŘEDOČEŠI, Nejen hasiči a živnostníci pro kraj, Strana zdravého rozumu, SDŽ – Strana důstojného života, „Nezávislí starostové pro kraj“, Konzervativní koalice.

5.4.3 Komparace volební účasti ve volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008

V porovnání s rokem 2000 zůstala volební účast ve Středočeském kraji prakticky na stejné úrovni, když mírně překročila 30 % hranici (přesněji řečeno – v roce 2000 byla volební účast 32,77 % a při krajských volbách v roce 2004 klesla volební účast o cca dvě procenta – 30,73 %). V roce 2008 se volební účast při

volbách do zastupitelstva Středočeského kraje překvapivě vyšplhala na 42,14 % oprávněných voličů, což je o zhruba 10 % více než v roce 2000 a cca o 12 % více než v roce 2004.

5.4.4 Komparace výsledků voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v letech 2000, 2004 a 2008

Během voleb v roce 2000 by se celá situace pro některé voliče ve Středočeském kraji (Mladá Boleslav a Benešov) mohla jevit o to komplikovanější, jak volit, a to z důvodu paralelně probíhajících voleb do Senátu Parlamentu České republiky. Na první pohled by se mohlo zdát, že volební výsledky v krajských volbách budou kopírovat výsledek senátních. K tomuto závěru můžeme dospět výše zmiňovaným způsobem kampaně. Výsledky voleb jsou ale překvapením.

Například v Mladé Boleslavi byla volba do Senátu velice vyrovnaná o vítězi rozhodlo ani ne 0,5 % hlasů. V senátních volbách v roce 2000 ve Středočeském kraji zvítězil Jaroslav Mítlener za ODS před Jiřím Dienstbierem za ČSSD. Dalo by se usuzovat, že výsledek kopíruje všeobecný trend ve Středočeském kraji, a to boj dvou stabilních politických rivalů s poměrně širokou voličskou základnou. Zato volby do krajských zastupitelstev v roce 2000 ve Středočeském kraji mají úplně jiný výsledek. Nesporným vítězem voleb byla ODS, která svého rivala ČSSD „rozdrtila“ dvounásobným počtem platných hlasů. V okrese Benešov s naprostou převahou zvítězila ve volbách do Senátu Helena Rögnerová za Čtyřkoalici před Libuší Benešovou za ODS. Volby do krajských zastupitelstev mají velice podobný výsledek jako v Mladé Boleslavi a v podstatě v celém Středočeském kraji a to vítězství ODS.

Jak již bylo zmíněno volby se konaly v polovině funkčního období menšinové vlády ČSSD. Zvláštností bylo, že subjekty vzniklé v nedávné době, byť se jen soustředily na jeden kraj v našem případě Středočeský, končily s větší šancí úspěchu než staří političtí matadoři. Zde mám na mysli neúspěch ČSSD. Velmi důležitou otázkou spjatou s volební prohrou ČSSD může být samozřejmě i zvolená strategie a nasazení „osobností“ do kandidátky. Z výsledků se dá ještě vyzorovat ne úplně silná voličská základna ČSSD. Část původních voličů ČSSD volila ve volbách do krajského zastupitelstva alternativní politické uskupení a další část nepřišla k volbám vůbec. Určitým způsobem se dá říci, že výsledek je známkou za

dosavadní dvouleté období vlády ČSSD. Přes relativně malou účast voličů při těchto prvních volbách do zastupitelstva Středočeského kraje můžeme i přesto tvrdit, že lidem není lhostejná politická situace a dovedou se v ní svým způsobem orientovat a reagovat na ni.

V krajských volbách v roce 2000 s více jak 7 % náskokem vyhrála Občanská demokratická strana, která získala 28,76 % hlasů před Komunistickou stranou Čech a Moravy (21,93 %) a Čtyřkoalicí (21,30 %). Do zastupitelstva Středočeského kraje se dostala ještě Česká strana sociálně demokratická, kterou volilo 15,84 % voličů. Dá se říci, že volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje skončily relativním neúspěchem pro Koalici České strany národně sociální a Nezávislých a také pro Stranu za životní jistoty, které se získáním 3,73 % a 2,49 % hlasů nepřekročily klauzuli, která je nutná pro vstup do krajského zastupitelstva. Na koaliční spolupráci se nakonec domluvily ODS a Čtyřkoalice, přičemž funkci historicky prvního hejtmana Středočeského kraje obsadil Petr Bendl z Občanské demokratické strany, který se rovněž ex offio postavil do čela Rady, která byla tvořena jedenácti členy (mimo hejtmana šlo o šest náměstků hejtmana a 4 další členy rady). Z hlediska stranické příslušnosti obsadila 6 křesel Občanská strana demokratická (hejtman, 2 náměstci a 3 radní), 3 US-DEU (statutární zástupce, náměstek hejtmana a 2 radní) a dva KDU-ČSL (jeden náměstek a jeden radní).

Pro další pochopení výsledku voleb 2004 do krajského zastupitelstva Středočeského kraje bych se ráda pozastavila u některých výsledků veřejného mínění. Všeobecně se agentury sice shodují, že většina cca 52 % občanů se domnívá, že situace v regionu ve kterém žijí, je podobná ne-li stejná jako před čtyřmi lety. Nicméně druhá polovina, je přesvědčena o lepší situaci v jejich kraji než před reorganizací státní zprávy.

Dále se dá vyzorovat rozdíl v závěru hodnocení u jednotlivých sociálních skupin. Živnostníci a podnikatelé jsou většinově příznivci pozitivního vývoje. Na spíše zhoršující situaci si stěžují nejčastěji důchodci a nezaměstnaní. V hodnocení je patrná osobní životní situace obyvatel kraje. Při porovnání důležitosti centrální vlády a krajské samosprávy v životě v regionu, vnímají dotazovaní obě úrovně státní i krajské správy za rovnocenné. Ale při srovnání činnosti orgánů krajské a místní samosprávy, vnímají častěji jako důležitější spíše místní zastupitelstva.

Na potenciál krajské samosprávy poukazuje i zjištění, že o třetinu více občanů sleduje informace o činnosti a rozhodnutích krajské samosprávy než před čtyřmi lety.

V rámci politické orientace voličů – resp. mezi sympatizanty ODS, má činnost krajské samosprávy o něco vyšší prestiž než práce centrální vlády. Stejně tak jako voliči ODS, tak i nevoliči, nepřidávají ve své většině za důležitější pro život v kraji opatření centrální vlády než opatření krajských samosprávných orgánů. Mezi voliči ČSSD má krajské zastupitelstvo také vyšší prestiž, ale i přesto má pro ně nad krajskou samosprávou vyšší důležitost místní samospráva. Naopak nejmenší roli v porovnání přínosu regionu přisuzují krajským samosprávám přívrženci KSČM.

Středočeský kraj patřil dle výzkumů mezi pět regionů, kde krajská zastupitelstva musejí soutěžit s místní samosprávou. Krajské volby v roce 2004 přinesly pro voliče důležité dilema. Volit podle nabídky lídrů (potenciálních hejtmanů) nebo politiku parlamentních stran na celostátní úrovni. Preference faktoru celostátní politiky parlamentních stran před nabídkou lídrů byla zhruba v poměru 2 : 1. Tato preference byla stejná jak mezi lidmi, kteří se k volbám chystali, tak i mezi váhajícími o své volební účasti.

Oproti předchozím relativně vyrovnaným výsledkům z roku 2000, v krajských volbách 2004 ve Středočeském kraji, podobně jako v ostatních krajích ČR, výrazně zvítězila Občanská demokratická strana. Vyhrála s více než dvounásobným ziskem hlasů před KSČM. Svě zastoupení obhájila také Česká strana sociálně demokratická a Koalice pro Středočeský kraj (skládající se z KDU-ČSL a US-DEU). Počet politických subjektů, které překročily uzavírací klauzuli, se oproti čtyřem uskupením zastoupeným v minulém volebním období rozšířil o kandidáty delegované Sdružením nezávislých a Evropskými demokraty (SNK-ED).

Z celkového počtu 65 mandátů získala téměř polovinu Občanská demokratická strana (32), KSČM získala 14 mandátů, ČSSD 12, Koalice pro Středočeský kraj 4 (KDU-ČSL 3, US-DEU 1) a SNK-ED získala mandáty 3 (2 SNK a 1 ED). Po volbách se utvořila krajská koalice mezi ODS, Koalicí pro Středočeský kraj a SNK-ED. Hejtmanem se stal opět Petr Bendl z Občanské demokratické strany.

Historicky třetí volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 vyhrála ČSSD se ziskem 35,16 % platných hlasů. Na druhém místě se umístila ODS se ziskem 32,81 %. Třetí stranou, která si rozdělila mandáty v zastupitelstvu

Středočeského kraje se stala KSČM s 13,75 % hlasů a poslední stranou, která překročila 5 % klauzuli, byli Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 5,73 % platných hlasů. V zastupitelstvu Středočeského kraje získala ČSSD 28 mandátů, ODS 25 mandátů, KSČM 10 mandátů a Nezávislí starostové pro kraj 4 mandáty. Hejtmánem se stal David Rath z ČSSD.

Krajské volby se bohužel obecně potýkají s jistým nezájmem veřejnosti. Ve volbách druhého řádu se zpravidla odráží spokojenost či nespokojenost s momentálně vládoucí politickou stranou. U krajských voleb se již stalo pravidlem to, že politická strana, která vládne státu, krajské volby nevyhrává. Jasně to dokazuje to, že během krajských voleb 2000 a 2004 byla vítěznou parlamentní stranou ČSSD a volby to krajských zastupitelstev vyhrála ODS. Právým opakem byly krajské volby roku 2008, kdy vítěznou parlamentní stranou byla Občanská demokratická strana a krajské volby především díky své předvolební kampani vyhrála Česká strana sociálně demokratická.

Zkusme si odpovědět na otázku, kde se vzala taková podpora ČSSD při volbách v roce 2008? Zhruba desetina lidí volící v červnu 2006 při parlamentních volbách ODS, přešla v říjnu 2008 na stranu ČSSD. ČSSD zabodovala i u prvovoličů. Z voličů kteří se v roce 2006 voleb nezúčastnili, přišlo ke krajským volbám 30 % a z toho téměř tři pětiny z nich hlasovali pro ČSSD.

ČSSD ve volbách brala hlasy prakticky všude KSČM a lidovcům přebrala desetinu předloňských voličů, včetně cca jedné pětiny hlasujících v roce 2006 pro Stranu zelených. Samotná ČSSD si své voliče z roku 2006 z 80 % udržela, zatímco ODS zhruba 40 % voličů ubylo a přitom pětina všech voličů ODS z roku 2006 volit nešla. Absolutně se rozložila voličská základna SZ. Věrná volbě z roku 2006 zůstala jen čtvrtina. ČSSD získávala nové síly ze všech stran, i od svého úhlavního rivala. Zato ODS nedokázala oslovit krom malé skupiny předloňských nevoličů nově nikoho. Ze statistik vyplývá, že třetina voličů v krajských volbách volila „stejně jako vždy“.

Čtvrtina všech voličů byla rozhodnuta několik měsíců dopředu. Zhruba 40 % lidí se však rozhodlo až v posledním měsíci. V této finální části kampaně braly hlasy nově vytvořené regionální strany (nezávislí, starostové apod.) a již zmíněná ČSSD. Úplně v konečné fázi kampaně se voliči nejvíce zaměřili, jak strany řeší jejich krajské problémy.

A však absolutně nejsilnějším vlivem pro volbu byl nesouhlas s Topolánkovým kabinetem a formou jeho vlády.

6. Závěr

Předložená diplomová práce se zabývá komparací výsledků krajských voleb ve Středočeském kraji v letech 2000, 2004 a 2008. Díky prostudování chování politických stran, voličů a statistických údajů, následné analýze a komparaci, dospěla autorka práce k zajímavým závěrům.

Středočeský kraj patří již tradičně k nejpravavicovějším oblastem České republiky. Pro celý kraj je typická silná pozice ODS, převahou nelidovecké složky mezi stranami, které později vytvořili Čtyřkoalici, a průměrnými výsledky sociálních demokratů. Pokud bychom se podívali blíže na jednotlivé okresy, dostaneme několik odlišných oblastí. Jednu oblast tvoří pražský venkov, který je tvořený okresy Praha-východ a Praha-západ. Tyto okresy se vždy blíží pražským obvodům, protože zde s převahou vítězí Občanská demokratická strana a občanská pravice je již tradičně posilována dobrým výsledkem menší pravicové strany. Levicové strany zde naopak mají podprůměrné výsledky. O oběma okresům se také svou volební charakteristikou také blíží okresy Mělník a Mladá Boleslav, i když je třeba zmínit, že v obou okresech jsou všechny popisované trendy oslabené. Pravým opakem této skupiny okresů jsou geograficky „okrajové okresy kraje. Levice si udržuje výsadní postavení v okresech Rakovník a Kutná Hora, ke kterým se postupem času připojuje i okres Beroun. Rakovník a Beroun se svou charakteristikou blíží více než středočeským okresům oblastem severozápadních Čech. Jižní okresy kraje – Příbram a Benešov se vždy vyznačovaly tendencí k nadprůměrným ziskům KDU-ČSL i dalších Čtyřkoaličních stran. To, že některé okresy dávají ve volbách přednost levici, je zapříčiněno vyšší nezaměstnaností v daném okrese, čemuž odpovídá – Kutná Hora, Rakovník. Naopak, kde je zaměstnanost relativně vysoká, je dávana přednost pravici – např. Praha – východ, Praha – západ. Okresy, které se blíží k Praze mají při volbách podobné tendence jako pražské obvody, což také znamená volba pravice.

Jelikož v roce 2000 byly samosprávné kraje teprve zaváděny, měl málokdo představu, jak jejich činnost bude vypadat v praxi. Jako jedno z možných témat volební kampaně se nabízela možnost lidem prezentovat očekávané výhody krajského zřízení, a především informovat je o specifických úkolech a pravomocích nově zřizovaných krajů. Až na několik málo výjimek však kampaně politických stran tuto možnost příliš nevyužívaly. Celá kampaň před krajskými volbami v roce

2000 měla spíše charakter kampaně parlamentní, někdy kontaminované otázkami lokálního dosahu.

Rozdíly mezi obdobími před krajskými volbami v roce 2004 v porovnání s krajskými volbami v roce 2000 byly následující: 1.) ČSSD šla do voleb opět jako vládní strana; jednobarevnou menšinovou vládu ČSSD tolerovanou ODS z roku 2000 však nahradila koaliční vláda ČSSD s KDU-ČSL a US-DEU; 2.) ODS, která v roce 2000 tolerovala menšinovou vládu ČSSD, se stala hlavní demokratickou opozicí; 3.) Čtyřkoalice, klíčový hráč krajských voleb 2000, již neexistovala a až na výjimky (Karlovarský, Středočeský a Pardubický kraj), kandidovaly koaliční strany KDU-ČSL samostatně.

Situace před volbami do krajských zastupitelstev byla značně problematická, což bylo zapříčiněno volebním patem z roku 2006. Vypjatá atmosféra na české politické scéně se nepochybně podepsala i na předvolební kampani politických stran. Předvolební kampaň v roce 2008 přinesla opět řadu „nej“ – kampaň byla nejdražší, nejprofesionálnější, nejkonzentrovanejší atd. Zatímco většina politických uskupení dala přednost kampani, která byla založena na regionálních tématech, sociální demokraté se zaměřili na témata celostátní a krajské volby stavěli do roviny referenda o reformách Topolánkovy vlády. Tentokrát se ukázalo, že strategie přenášení celostátních témat na krajskou úroveň byla více než účinná a pomohla k mobilizaci voličů, kteří za „normálních okolností“ k volbám nechodí.

V roce 2000 se o mandáty v zastupitelstvu Středočeského kraje ucházelo 14 politických uskupení, v roce 2004 15 politických uskupení a v roce 2008 stejně jako v roce 2000 14 politických uskupení. Je tedy vidět, že nijak nerostl ani neklesal počet kandidujících politických uskupení. Vždy byly hlavními favority parlamentní strany.

Volební účast při volbách do krajského zastupitelstva Středočeského kraje měla a pravděpodobně i v budoucnu bude mít mírně rostoucí tendenci. V porovnání s rokem 2000 zůstala volební účast ve Středočeském kraji prakticky na stejné úrovni, když mírně překročila 30 % hranici (přesněji řečeno – v roce 2000 byla volební účast 32,77 % a při krajských volbách v roce 2004 klesla volební účast o cca dvě procenta – 30,73 %). V roce 2008 se volební účast při volbách do zastupitelstva Středočeského kraje překvapivě vyšplhala na 42,14 % oprávněných voličů, což je o zhruba 10 % více než v roce 2000 a cca o 12 % více než v roce 2004.

V krajských volbách v roce 2000 s více jak 7 % náskokem vyhrála Občanská demokratická strana, která získala 28,76 % hlasů před Komunistickou stranou Čech a Moravy (21,93 %) a Čtyřkoalicí (21,30 %). Do zastupitelstva Středočeského kraje se dostala ještě Česká strana sociálně demokratická, kterou volilo 15,84 % voličů. Dá se říci, že volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje skončily relativním neúspěchem pro Koalici České strany národně sociální a Nezávislých a také pro Stranu za životní jistoty, které se ziskem 3,73 % a 2,49 % hlasů nepřekročily klauzuli, která je nutná pro vstup do krajského zastupitelstva. Na koaliční spolupráci se nakonec domluvily ODS a Čtyřkoalice, přičemž funkci historicky prvního hejtmána Středočeského kraje obsadil Petr Bendl z Občanské demokratické strany.

V krajských volbách 2004 ve Středočeském kraji, podobně jako v ostatních krajích ČR, výrazně zvítězila Občanská demokratická strana. Vyhrála s více než dvounásobným ziskem hlasů před KSČM. Své zastoupení obhájila také Česká strana sociálně demokratická a Koalice pro Středočeský kraj (skládající se z KDU-ČSL a US-DEU). Počet politických subjektů, které překročily uzavírací klauzuli, se oproti čtyřem uskupením zastoupeným v minulém volebním období rozšířil o kandidáty delegované Sdružením nezávislých a Evropskými demokraty (SNK-ED).

Historicky třetí volby do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v roce 2008 vyhrála ČSSD se ziskem 35,16 % platných hlasů. Na druhém místě se umístila ODS se ziskem 32,81 %. Třetí stranou, která si rozdělila mandáty v zastupitelstvu Středočeského kraje se stala KSČM s 13,75 % hlasů a poslední stranou, která překročila 5 % klauzuli, byli Nezávislí starostové pro kraj se ziskem 5,73 % platných hlasů.

Krajské volby se bohužel obecně potýkají s jistým nezájmem veřejnosti. Ve volbách druhého řádu se zpravidla odráží spokojenost či nespokojenost s momentálně vládoucí politickou stranou. U krajských voleb se již stalo pravidlem to, že politická strana, která vládne státu, krajské volby nevyhrává. Jasně to dokazuje to, že během krajských voleb 2000 a 2004 byla vítěznou parlamentní stranou ČSSD a volby to krajských zastupitelstev vyhrála ODS. Pravým opakem byly krajské volby roku 2008, kdy vítěznou parlamentní stranou byla Občanská demokratická strana a krajské volby především díky své předvolební kampani vyhrála Česká strana sociálně demokratická.

Předložená diplomová práce také poukazuje na výsledky voleb do krajského zastupitelstva Středočeského kraje v jednotlivých okresech. Na základě studia příslušné literatury a statistických dat, dospěla autorka k názoru, že Středočeský kraj je opravdu jedním z nejvíce pravicově zaměřených okresů v České republice. Tyto pravicové tendence se dají v jednotlivých volbách vysledovat. Středočeský kraj se svým volebním chováním blíží Praze, což dokazuje silná pozice pravice v kraji. I když Občanská demokratická strana krajské volby v roce 2008 ve Středočeském kraji nevyhrála, i tak dosahovala vysokého procenta platných hlasů, což je zapříčiněno zejména tím, že ODS má největší voličskou základnu vůbec.

Postupem let si voliči začínají uvědomovat důležitost krajské samosprávy, což dokazuje fakt, že v roce 2004 sledovalo o třetinu více občanů informace o činnosti a rozhodnutích krajské samosprávy než v roce 2000.

I přes to, že se krajská úroveň zavedla jako politická aréna, tak je méně významná než celostátní a strany mají tendenci krajské volby využívat k měření sil v rámci celostátní politiky.

7. Seznam literatury

- Adamová, K., Křižkovský, L., Politologie, Codex Bohemia, Praha 1997
- Balík, S., Kyloušek, J. (eds.), Krajské volby v České republice 2004, IIPS, Brno 2005
- Čmejrek, J., Obce a regiony jako politický prostor, Alfa nakladatelství, Praha 2008
- Eibl, O., Havlík, V., Kyloušek, J., Pink, M., Krajské volby 2008, CDK, Brno 2009
- Gerloch, A., Hřebejk, J., Zoubek, V., Ústavní systém České republiky, Prospektrum, Praha 2002
- Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., Čaloud, D., Volební systémy, Portál, Praha 2009
- Fiala, P., Strmiska, M., Teorie politických stran, Barrister & Principal, Brno 1998
- Klíma, M., Volby a politické strany v moderních demokraciích, Radix, Praha 1998
- Koudelka, Z., Samospráva, Linde Praha a.s., Praha 2007
- Koudelka, Z., Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001, Linde, Praha 2001
- Koudelka, Z., Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003 včetně úplného znění obecního a krajského zřízení, Linde, Praha 2003
- Krejčí, O., Kniha o volbách, Victoria Publishing, Praha 1994
- Krejčí, O., Nová kniha o volbách, Professional Publishing, Praha 2006
- Mareš, M., Pravicový extremismus a radikalismus v ČR, Barrister & Principal, Brno 2003
- Mrklas, L. (ed.), Krajské volby 2000. Fakta, názory, komentáře., CEVRO, Praha 2001
- Podhorský, M., Středočeský kraj, Freytag & Berndt, Praha 2006
- Prorok, V., Lisa, A., Politologie, nakladatelství Aleš Čeněk, Praha 2003
- Pšeja, P., Stranický systém České republiky. Politické strany a jejich vývoj 1989-1998, CDK, Brno 2005
- Šaradín, P. (ed.), Krajské volby v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006
- Šaradín, P., Teorie voleb druhého řádu a možnosti jejich aplikace v České republice, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2008
- Vodička, K., Cabada, L., Politický systém České republiky, Portál, Praha 2003
- Volební magazín ODS – příloha listů ODS
- Žaloudek, K., Encyklopedie politiky, Libri, Praha 1996

Internetové zdroje

<http://aplikace.mvcr.cz/seznam-politickych-stran/>

Holub, P., Krajským volbám hrozí nezájem. Dostupné z

http://www.rozhlas.cz/volby2008podzim/komentare/_zprava/502872

Manifest srdce a rozumu – volební manifest ODS pro senátní a krajské volby 2000.

Dostupné z http://www.ods.cz/docs/programy/program_2000s.pdf

<http://www.kducsl.cz/>

<http://www.kr-stredocesky.cz/>

<http://www.lexdata.cz/>

<http://www.ods.cz/stredni.cechy/>

Revue Politika 9/2004/ Triumf pravicových regionálních politiků. Dostupné z

<http://www.cdk.cz/rp/clanky/222/triumf-pravicovych-regionalnich-politiku/>

<http://www.starostove.cz/>

<http://stredocesky.socdem.cz/>

<http://www.stredocesky.czso.cz/>

Trojan, M.: Opoziční smlouva a Čtyřkoalice. Dostupné z [http://www.e-](http://www.e-polis.cz/komparace/269-opozicni-smlouva-a-ctyrkoalice.html)

[polis.cz/komparace/269-opozicni-smlouva-a-ctyrkoalice.html](http://www.e-polis.cz/komparace/269-opozicni-smlouva-a-ctyrkoalice.html)

<http://www.volby.cz/>

<http://volby2008.info/>

Význam voleb. Dostupné z [http://209.85.135.132/search?q=cache:3Ne18y7qc-](http://209.85.135.132/search?q=cache:3Ne18y7qc-oJ:pkg002.sweb.cz/data/politgeograf/nina.doc+volebn%C3%AD+kraje+a+okrsky&cd=8&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

[oJ:pkg002.sweb.cz/data/politgeograf/nina.doc+volebn%C3%AD+kraje+a+okrsky&cd=8&hl=cs&ct=clnk&gl=cz](http://209.85.135.132/search?q=cache:3Ne18y7qc-oJ:pkg002.sweb.cz/data/politgeograf/nina.doc+volebn%C3%AD+kraje+a+okrsky&cd=8&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

Zákon č. 129/2000 Sb. Dostupné z [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html)

[zakon-o-krajich-\(krajске-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-Sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html)

8. Přílohy

Příloha č. 1 – Volební program ODS pro krajské volby 2000 ve Středočeském kraji

Příloha č. 2 – Volební program ČSSD pro krajské volby 2000 ve Středočeském kraji

Příloha č. 3 - Volební program ODS pro krajské volby 2004 ve Středočeském kraji

Příloha č. 4 - Volební program KSČM pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Příloha č. 5 - Volební program ČSSD pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Příloha č. 6 - Volební program Nezávislých starostů pro kraj pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Příloha č. 1 – Volební program ODS pro krajské volby 2000 ve Středočeském kraji

Střední Čechy, silný a sebevědomý partner Prahy, chránící zájmy měst a obcí

Důsledkem odchodu podnikatelských aktivit ze středních Čech a častého dojíždění obyvatel za prací do Prahy, jsou nízké daňové příjmy a slabá vlastní schopnost financovat potřeby měst a obcí.

Proto chceme:

- Pomáhat především těm městům, obcím, organizacím i jednotlivcům, kteří se především snaží pomoci si sami.
- Organizovat pravidelná setkávání s představiteli měst a obcí Středních Čech.
- Podporovat města, obce i nestátní organizace v kraji v získávání finančních prostředků z fondů Evropské unie.
- V úzké spolupráci s krajem Prahou nabízet občanům výhody vzájemného soužití a řešit společné problémy.
- Důsledně prosazovat nezasahování městům a obcím do jejich výhradních kompetencí v oblasti samosprávy.

Střední Čechy podporující rozvoj podnikání

Úspěšný podnikatel znamená pro region prospěch v mnoha oblastech. Konkurenční prostředí a rovné podmínky pro všechny, jsou nutnou podmínkou.

Proto chceme:

- Prosazovat jen takový územní plán, který nebude zbytečně omezovat práva vlastníků nemovitostí a současně bude respektovat zájem Středních Čech.
- Zlepšit úroveň správy silnic privatizačních služeb a majetku organizací přecházejících do kompetence kraje v oblasti správy silnic a zlepšit špatnou úroveň dopravního značení.
- Investovat především do oblasti rozvoje a modernizace infrastruktury a inženýrských sítí.
- Podporovat vznik průmyslových zón zejména v oblastech postižených nezaměstnaností.

Finance a majetek jsou veřejným statkem

O majetek se vždy nejlépe stará konkrétní vlastník. Žít na dluh znamená zadlužovat naše děti a udržovat anebo zvyšovat daňovou zátěž, znamená zbytečné sahání do kapes občanů.

Proto chceme:

- Hospodařit s vyrovnaným rozpočtem.
 - Majetek, který nebude kraj nutně potřebovat k výkonu svých povinností, prodat.
 - Prosazovat nízkou úroveň daní a poplatků vložených do pravomoci kraje.
-

Samospráva a státní správa hájící zájmy občanů

Samospráva je zde především proto, aby sloužila.

Proto chceme:

- Prosazovat rychlé, průhledné, transparentní a kontrolovatelné rozhodování Krajské rady.
 - Zasahovat pouze tam, kde iniciativa jednotlivců a obcí nestačí a stát nekoná.
 - Zamezit aby kraj vlastní činností konkuroval podnikatelům.
 - Prosazovat takové vyhlášky přijaté na úrovni kraje, které budou jasnými, srozumitelnými, logickými a vymahatelnými pravidly, která nebrzdí a nekomplikují občanské a podnikatelské aktivity.
 - Aby úředník pracující na krajském úřadě byl poctivý, efektivně pracující, se vztahem ke Středním Čechám a považující občana za zákazníka.
-

Různorodé, kvalitní a dosažitelné školství

Silné kompetence kraje v oblasti středního školství jsou pro nás zároveň velkou odpovědností.

Proto chceme:

- Prosazovat optimální a pro občany dosažitelnou síť středního odborného školství v návaznosti na změny počtu obyvatel.
 - Aktivní komunikaci s hospodářskými a agrárními komorami v oblasti profesního a oborového zaměření především učňovského školství, za účelem řešení problematiky nezaměstnanosti absolventů.
-

Citlivá a odpovědná sociální a zdravotní politika

Je třeba pomáhat těm, kteří jsou v situaci, kdy si sami, ani za přispění rodiny, pomoci nemohou. Občas se mezi námi objeví jednotlivci, kteří se snaží o zneužití výhod.

Proto chceme:

- Pomáhat skutečně potřebným a důsledně potírat zneužívání sociálních podpor.

- Podporovat péči o osamocené, staré a nemocné občany především v jejich domovech.
 - Podporovat nejen státní, ale i nestátní neziskové organizace orientované na řešení zdravotní a sociální problematiky.
 - Podporovat zdravotně i mentálně postižené občany s cílem maximální integrace do společnosti a nalezení odpovídajícího pracovního uplatnění.
 - Dbát na potřebnou síť pohotovostních zařízení, záchytek a lékáren s nepřetržitým provozem.
 - Podporovat logické uspořádání kvalitní lůžkové péče v dobře vybavených městských, soukromých i státních nemocnicích a za účasti odborníků vypracovat koncepci péče zdravotních služeb.
-

Bezpečnost, ochrana zdraví a majetku občanů

Rychlá pomoc v nouzi v případě živelných pohrom je v kompetenci kraje.

Proto chceme:

- Vypracovat účinný integrovaný záchranný systém včetně využití sborů dobrovolných hasičů.
 - Prosazovat aktivní spolupráci vedení středních škol s kompetentními orgány v oblasti protidrogové prevence.
 - Prosazovat součinnost a koordinaci práce Policie ČR a městských policí.
-

Čisté životní prostředí záležitost nás všech

Ochranou životního prostředí chráníme zdravý život našich dětí.

Proto chceme:

- Vytvářet podmínky pro separaci odpadů a likvidaci nevyhovujících skládek.
 - Vytvářet prostředí pro recyklaci odpadů a likvidaci ekologickým spalováním.
 - Klást důraz především na oblast kontroly dodržování předpisů s důsledným a přísným postihem malých i velkých znečišťovatelů.
-

Středočeský venkov cenné bohatství kraje

Venkovské prostředí Středočeského kraje je bohatstvím, o které je třeba pečovat.

Proto chceme:

- Podporovat realizaci komplexních pozemkových úprav řešení vlastnických vztahů, vzhledu a funkčnosti krajiny

- Spolupracovat s profesními svazy zemědělců a agrární komorou na řešení problémů v zemědělství.
 - Pomáhat obcím zvýšit cestovní ruch zviditelňováním atraktivních míst k odpočinku a bohatého kulturní dědictví venkova.
-

Jinudy než přes Střední Čechy do Prahy nedejete.

Turistika a cestovní ruch, je pro Střední Čechy významným potenciálním zdrojem pracovních příležitostí.

Proto chceme:

- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu za účelem prodloužení pobytu turistů v atraktivních místech Středních Čech s důrazem na využívání především místních služeb.
 - Propagovat i méně známá turisticky zajímavá místa Středních Čech.
-

Kultura, sport a volný čas mládeže důležitá součást života

Kulturní a sportovní činnost je především věcí svobodného jednotlivce.

Proto chceme:

- Vedle zajištění ochrany a údržby kraji svěřených kulturních památek, muzeí a knihoven, vytvářet prostředí pro vznik a fungování nejrůznějších kulturních, zájmových a sportovních iniciativ.

Příloha č. 2 – Volební program ČSSD pro krajské volby 2000 ve Středočeském kraji

Volební program ČSSD pro Středočeský kraj 2000-2004

Volby do Středočeského krajského zastupitelstva v listopadu tohoto roku jsou důležitým aktem, který završuje dlouholetou snahu sociální demokracie přiblížit možnost rozhodovat o svých záležitostech co nejlíže k občanům. ČSSD přitom vycházela z praktických zkušeností vyspělých zemí Evropské unie, kde je tento princip rozhodování jedním ze základních principů úspěšného fungování samosprávy a tedy demokracie vůbec. Ustavení krajských samospráv bylo vybojováno přes zásadní odpor ODS a je dalším důkazem plnění volebních slibů vládou ČSSD, která postupně vyvádí zemi z hospodářské krize, kterou způsobily předchozí pravicové vlády. ČSSD dokonce považuje ustavení krajských samospráv za jeden ze zásadních politických aktů po roce 1989 a za jeden z nejdůležitějších kroků k dalšímu rozvíjení občanské společnosti. Tedy takové společnosti, kde o zásadních věcech rozhoduje občan a volič. ČSSD při tom bude i nadále vycházet z osvědčených principů solidarity; sociální spravedlnosti a zajištění rovných šancí pro všechny. Při zachování těchto principů je ale také nutné posilovat odpovědnost, jak individuální tak skupinovou. Reforma veřejné správy a ustavení krajských samospráv je právě takovou možností protože činí z občanů nikoliv pouze pasivní vykonavatele vůle politických stran, ale rovnoprávné a sebevědomé spoluvůrce potřebných rozhodnutí. Krajské volby jsou také jedinečnou příležitostí pro rehabilitaci polistopadové politiky; která je poslední dobou v mnoha případech zatížena osobními a politickými revnivostmi, které vedou občany k přesvědčení o špinavosti politiky, o neúctě politiků k voličům a k přesvědčení o neschopnosti a nechuti politických stran řešit každodenní starosti obyčejných lidí. ČSSD chce být vedoucí politickou stranou tohoto procesu, který by měl přesvědčit občany o tom, že se mohou podílet na správě svých věcí, že jejich přání a starosti nezůstanou oslyšeny a který by měl především pomoci překonat blbou náladu, která v posledních letech ovládá naši společnost a která vede k tomu, že lidé se stále více uzavírají do svého soukromí a rezignují na možnosti stát se spoluvůrci potřebných změn. Tato situace je nebezpečná pro všechny demokratické politické strany a vede k posilování extrémistických a konzervativních tendencí a hnutí projevům nenávnosti a xenotobie a nezřídka ke vzdychání po starých dobrých časech. Ustavením krajských samospráv které budou citlivě reagovat na potřeby lidí a zřízením úřadů, které budou pracovat průhledně a hospodárně, které zde budou především pro lidi a nikoliv pro úředníky, se to může podařit. Proto bude třeba přesvědčit občany (a uvědomujeme si, že to nebude snadné), aby šli znovu k volbám a podíleli se maximálně na tomto procesu. Protože pouze tak máme šanci znovu začít budovat prostředí vzájemné důvěry a vytvářet kraj, jako místo, kde se bude dobře žít.

ŠANCE PRO VŠECHNY STŘEDOČECHY

Není vyloučeno, že jde o naši poslední společnou šanci, jak nepromarnit ideály a očekávání polistopadové politiky. Uvědomujeme si, že tento proces nebude jednoduchý, ale vyslovujeme veřejný slib, že učiníme vše pro to, abychom postupně na kraje převedli všechny kompetence o kterých se budou občané domnívat, že je lze lépe spravovat z úrovně kraje, než od zelených stolů úředníků centrálních orgánů a ministerstev. Chceme, aby zvolení krajszí zástupci byli důstojnými a důležitými

partnery v dialogu s vládou a parlamentem, což nepochybně povede k postupnému zlepšování života regionu a napravování mnohých pochybení vzniklých v minulosti. K tomu, aby se nám to podařilo, potřebujeme to nejdůležitější a nejcennější. Tím je pro nás důvěra občanů. Jejich důvěra se musí odvíjet od možnosti otevřeně a průhledně kontrolovat veškerá rozhodnutí krajské samosprávy a možnosti volat své volené zástupce k odpovědnosti. Jménem všech kandidátů ČSSD pro volby ve Středo českém kraji se k tomuto přihlašujeme a zavazujeme.

Ekonomický růst - hlavní předpoklad rozvoje kraje

Všestranný rozvoj regionální ekonomiky považujeme za svoji prioritu, protože má přímou vazbu na zaměstnanost. Nezaměstnanost považujeme, v souladu s tradicemi sociálně demokratické politiky, za největší společenské zlo. Lidem se bude dobře žít pouze v takovém kraji, který jim poskytne možnost odpovídající seberealizace, ať už v zaměstnaneckém poměru nebo v podnikání. Středočeský kraj zaujímá mezi ostatními českými kraji z pohledu akcelerace, dynamiky a možností dlouhodobého hospodářského růstu svým způsobem velmi zvláštní až výjimečné místo a jeho specifika jsou dána zejména polohou regionu a jeho blízkostí k největšímu českému administrativnímu, obchodnímu, finančnímu a vzdělávacímu centru Praze. Představuje velmi pozitivní faktor pro motivaci zahraničních investorů a alokaci přímých zahraničních investic. Další výhodou je příznivá kvalifikační struktura obyvatelstva kraje a zejména nepoměrně výhodnější ekonomické parametry a výkonnost pracovní síly ve srovnání s hlavním městem. Existující vysoký absorpční potenciál Prahy umožňuje perspektivní a dlouhodobý rozvoj sektoru služeb a průmyslových podniků s orientací na potřeby velkoměstské aglomerace. To ale v sobě skýtá zároveň i riziko v případě ekonomického kolapsu velkých pražských podniků a proto je nutné vést rozvoj regionu autonomně. Důležitá je relativně rozvinutá infrastruktura regionu s velmi dobrou možností čerpání finančních zdrojů na odstranění některých existujících regionálních deformací z infrastrukturálních a kohezních fondů EU, především v oblasti zanedbané údržby a oprav. Máme poměrně značné rezervy v přípravě a budování průmyslových zón aktivní průmyslovou politikou kraje s výraznou preferencí infrastrukturálních investic, s vysokým multiplikačním efektem jako základním zdrojem dlouhodobého hospodářského růstu kraje, kde celkově výrazná ekonomická výhoda vyjádřená vysokým potenciálním zhodnocením realizovaných investic díky relativně nižším nákladům na investici samotnou, ekologickou preventivní ochranu a samotný provoz, ve srovnání s Prahou, představuje další významnou rezervu a alokační pobídku pro zahraniční i český kapitál. Využití výše uvedených pozitivních potenciálních růstových faktorů povede k vytváření větších ekonomických zdrojů, jež aktivním a zároveň uvážlivým přístupem jednotlivých článků regionální samosprávy budou schopny během střednědobého období 3-5 let nejen zajistit odstranění existujících regionálních disproporcí a lokální zaostalosti, ale zejména založit spolehlivou a výkonnou ekonomickou základnu pro všestranný rozvoj kraje. Považujeme za důležité, že vláda se věnuje revitalizaci velkých podniků, jejichž kolaps s sebou nese obrovské sociální důsledky, ale na druhé straně není možné poskytovat pomoc velkým podnikům na úkor drobných a středních, které mají pro zdravý vývoj kraje stejně důležitou úlohu. Stejně tak si v souladu s principy sociálnědemokratické politiky uvědomujeme, že stejná práva na pomoc mají zaměstnanci jak velkých, tak i malých a středních podniků. Rozvoj malých a středních podniků je ve vyspělých zemích všeobecně uznáván jako hlavní faktor

ekonomického rozvoje. Jejich vliv na rozvoj transformujících se ekonomik ve střední a východní Evropě je ještě významnější, neboť mají vysoký růstový a inovační potenciál, hrají rozhodující úlohu nejen v tvorbě nových pracovních příležitostí, absorbujících uvolňované pracovní síly při restrukturalizaci velkých podniků, ale i v ekonomickém ožívování upadajících regionů, podstatně rozšiřují konkurenční prostředí a schopnost ekonomiky pružně reagovat na rychlé změny na světových trzích. Svým stabilizačním vlivem na tržní hospodářství rovněž upevňují demokratický politický systém. Při rozvoji ekonomiky regionu musíme důsledně vycházet z možností, které poskytuje poloha regionu jako nejbližšího hospodářského zázemí Prahy s využitím jejího odbytového potenciálu, a také z jejich přirozených přírodních a kulturně-historických podmínek. Z tohoto důvodu považujeme cestovní ruch za jednu z důležitých oblastí pro další ekonomický rozvoj regionu. K tomu je potřeba využít nejen stávající potenciál kulturních památek a přírodních krás, ale doplnit ho vyspělou infrastrukturou služeb pro uspokojení potřeb i náročnější zahraniční klientely. Tyto aktivity povedou nejen k přímému ekonomickému profitu, ale především i k vytváření nových pracovních míst. I z tohoto důvodu je potřeba věnovat zvýšenou pozornost rozvoji lázeňství a vytváření podmínek pro rozvoj agroturistiky, především ve vhodných oblastech, kde je tímto procesem možné navázat i na nutnou restrukturalizaci zemědělské výroby. Součástí těchto aktivit bude i vytváření nových, turisticky zajímavých tras, které budou schopny podchytit moderní trendy v turistice. Předpokládáme vznik integrovaného systému služeb pro rozvoj cestovního ruchu, který si vynutí nových pracovních míst. Z dalších opatření na rozvoj regionální ekonomiky budeme prosazovat posílení přílivu kapitálu ve formě přímých investic, především zahraničních, které mohou mít v budoucnu zásadní multiplikační efekt. Jedná se především o vytvoření podmínek pro přímé investice na zelené louce, které znamenají vznik nových podniků přinášejících moderní výroby s vysokou přidanou hodnotou a šetrné k životnímu prostředí. Toho chceme dosáhnout především podporou vzniku nových průmyslových zón, především v problémových oblastech, které jsou základním předpokladem pro možnost vzniku nových výrobních kapacit. K tomu je třeba využít veškerých dostupných možností, především využít Krajskou rozvojovou agenturu a ve spolupráci s vládními agenturami cíleně vyhledávat perspektivní oblasti a projekty, kterým budeme poskytovat všestrannou pomoc při přípravě.

Aktivní politika zaměstnanosti - aktuální téma dneška

Budeme vytvářet podmínky pro realizaci aktivní politiky zaměstnanosti v návaznosti na vládou schválený Národní plán zaměstnanosti, preferovat opatření pro nezaměstnanou mládež a občany se sníženou pracovní schopností, především pomocí vytvoření základní sítě veřejných služeb, která bude dostupná všem občanům bez ohledu na jejich sociální statut. Tuto síť chceme financovat z veřejných prostředků na principu solidarity, také k zajištění sociální integrace invalidních a jinak hendikepovaných spoluobčanů. Budeme důsledně bojovat proti chudobě a sociálně motivovanému vylučování ze společnosti, především pomocí kvalitních poradenských a informačních služeb pro nezaměstnané, rekvalifikačních kurzů, využívání volného času mladých lidí ze sociálně slabých rodin atd.. Budeme věnovat maximální pozornost problému nezaměstnanosti mladých lidí, absolventů středních a vysokých škol a odborných učilišť, protože ji považujeme za závažný, nežádoucí sociální jev s dalekosáhlými důsledky. Podpora růstu vzdělanosti je jedním z klíčových prvků programu ČSSD, přičemž uplatnění tohoto principu je

důležitým faktorem pro snižování nezaměstnanosti pomocí účinného systému rekvalifikací. Proto chceme zajistit všestrannou podporu technického a učňovského školství a rekvalifikací ve vybraných oborech. Chceme iniciovat podporu zvyšování odborné kvalifikace podnikatelů, obvyklé v zemích EU. Podporované tréninkové programy budou zaměřeny na zkvalitňování managementu zvyšováním odborné kvalifikace v oblastech technických znalostí, manažerských dovedností, marketingu, finančního řízení, legislativy apod., a to včetně speciálního vzdělávacího projektu především pro přípravu začínajících podnikatelů z řad absolventů například středních škol a v problémových regionech (duplicitní dopad i na snižování nezaměstnanosti v problémových regionech). Stejně jako vzdělávání a rekvalifikace je pro nás důležitá i mobilita pracovní síly. Proto navrhujeme změnit přístupy k financování dopravní obslužnosti, zvláště u problémových regionů a změnit směřování prostředků státního rozpočtu (včetně zdrojů z plateb sociálního pojištění) především na podpory vytváření nových pracovních míst. Souběžně s tím zvýšit selektivní a podmíněné podpory podnikatelům při zaměstnávání pracovníků se sníženou pracovní schopností a čerstvých absolventů škol.

Sociální politika - větší spravedlnost, větší odpovědnost

Cílem ČSSD bude prosazování větší spravedlnosti v rozdělování společenských prostředků, vytvoření potřebných sociálních jistot, společnosti sociální spravedlnosti, mezigenerační solidarity a z toho vyplývajícího sociálního smíru. To v žádném případě neznamená pasivní přístup k realizaci sociální politiky, naopak ČSSD bude nadále prosazovat postupné posilování individuální odpovědnosti. Tento postup umožní postupně přerozdělovat prostředky sociální pomoci ve prospěch těch, kteří ji skutečně potřebují a nemají objektivní možnost vlastními silami změnit a zlepšit svoje postavení. Budeme velmi tvrdě bojovat proti zneužívání sociálních dávek a plateb, budeme se snažit o další prohloubení motivačního charakteru těchto dávek, především u dávek v nezaměstnanosti tak, aby směřovaly k těm, kteří je opravdu potřebují. Budeme prosazovat, vytváření podmínek pro důstojný životní standard mladých rodin, zejména podporou dostupnosti bydlení. Budeme usilovat o posílení pomoci z veřejných prostředků pro sociálně slabší rodiny a rodiny s dětmi. Při tom chceme zohlednit při stanovení podmínek a výše nároků dávek sociální podpory, podpory v nezaměstnanosti, sociální pomoci apod., nezbytný výkon osobní péče o děti a další potřebné členy rodiny. Za důležitou považujeme mezigenerační solidaritu, proto chceme vytvořit důstojné podmínky péče o seniory, především služby umožňující samostatný život, vybudování informačního centra (servisu) pro seniory ve Středočeském kraji (poradci v oblasti práva, služeb apod.). S tím souvisí zajištění provozu ústavů sociální péče - domovů důchodců a zařízení pečujících o lidi s mentálním nebo jiným zdravotním postižením i zajištění sociální integrace invalidních spoluobčanů. Chceme ustavit krajskou tripartitu jako hlavní nástroj sociálního dialogu v kraji. S její pomocí pak realizovat aktivní politiku zaměstnanosti v návaznosti na vládou ČR v roce 1999 schválený Národní plán zaměstnanosti, preferovat opatření pro nezaměstnanou mládež a občany se sníženou pracovní schopností. K tomu bude mimo jiné sloužit vytvoření základní sítě veřejných služeb, která bude dostupná všem občanům bez ohledu na jejich sociální statut, protože bude financována z veřejných prostředků na principu solidarity. Boj proti chudobě a sociálně motivovanému vylučování ze společnosti je jedním ze základních bodů chápání sociálně demokratické solidarity. Proto se chceme soustředit na poradenství pro

nezaměstnané, rekvalifikace, výchovné programy pro občany drogově závislé, využívání volného času mladých lidí ze sociálně slabých rodin, maximální pozornost budeme věnovat problému nezaměstnanosti mladých lidí, kteří opouštějí školy a odborná učiliště.

Podpora zemědělství - stabilita venkova

Středočeský kraj je důležitou zemědělskou oblastí s vysokým podílem na zaměstnanosti obyvatelstva. Z tohoto důvodu je potřeba věnovat maximální pozornost dokončení restrukturalizace zemědělského podnikání a jeho všestrannou podporu, především ve vytváření nových pracovních příležitostí na venkově. K nutné ekonomické stabilizaci tohoto resortu je potřeba podpořit další rozvoj zpracovatelského potravinářského průmyslu, vytváření odbytových center prvovýrobců a stabilizaci trhu se zemědělskými komoditami. Při tom bude nutné respektovat potřebnou diverzifikaci výroby v intenzivních oblastech a v méně příznivých oblastech, kde bude převládat podpora mimoprodukčních a ekologických funkcí zemědělství. Mimořádnou pozornost budeme věnovat podpoře rozvoje nepotravinářského využití zemědělské půdy, zejména k pěstování obnovitelných zdrojů energie, které považujeme za perspektivní především z hlediska určitého nadbytku některých potravinářských komodit. Budeme prosazovat šetrný a ekologický přístup v lesnictví a ochraně vodních zdrojů. Charakter přírodních podmínek hraje klíčovou roli pro lokalizaci zemědělské výroby. Střední Čechy mají v tomto směru oproti ostatním krajům výhodu. Především kvalitní půdy, příhodné klima, nízká svažitost terénu a možnost zavlažování při nedostatku srážek v Polabí, které je vhodné k pěstování cukrovky, obilí, ovoce a zeleniny. Produkční schopnost zemědělské půdy se směrem k jihu a hlavně jihozápadu regionu, především vlivem vyšší nadmořské výšky a nižší kvality půd, snižuje. Podle analýzy ekologické zátěže a jejího dopadu do zemědělské výroby lze na území kraje vymezení na region intenzivního obilnářství a řepařství, zahrnující území okresů Kolín, Kutná Hora, Nymburk, Mladá Boleslav. V této oblasti je třeba podporovat další intenzifikaci rostlinné výroby v koordinaci s optimálním zastoupením živočišné výroby. K tomu vytvořit dostatečný podnikatelský prostor s využitím nástrojů Státního zemědělského intervenčního fondu a rozvojových programů PGRLF. Region chovatelský s odpovídající strukturou rostlinné výroby, zahrnující území okresů Praha-západ, Benešov, Příbram a část okresu Beroun, kde zemědělská výroba bude zahrnována v kontextu trvale udržitelného rozvoje venkova, především podporou malého a středního podnikání, agroturistiky, investic do péče o krajinu a rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství s využitím fondů Evropské unie (SAPARD). Region přechodný, spojení intenzivního specializovaného zemědělství mikro-regionálního charakteru s podporou mimoprodukčních funkcí zemědělství, zahrnující území okresů Rakovník, Kladno, Mělník a část okresu Beroun. Ve vymezených lokalitách bude podporováno vysoce intenzivní pěstování chmele (Rakovnická oblast), zeleniny a vinné révy (Mělnicko), v lokalitách s vyšší ekologickou zátěží a v chráněných krajinných oblastech útlum zemědělské výroby a větší důraz na podporu mimoprodukčních zemědělství, především revitalizace krajinných prvků, podpora rozvoje infrastruktury pro agroturistiku.

Zdravé životní prostředí - zájem nás všech

Základním předpokladem plnohodnotného života je zdravé životní prostředí. Sociální demokracie se v souladu se svými programovými zásadami hlásí k principu trvale udržitelného rozvoje. Uvědomujeme si, že situace ve Středních Čechách je složitá, kde vedle existence oblastí s minimem těchto problémů, existují rozsáhlé oblasti, kde je zále- žitost hrozící nebo už existující ekologické hrozby velmi vážnou. Jako základní problémy vidíme hospodárné, ekologicky únosné a životní prostředí neohrožující nakládání s již existujícími nebo potenciálními zdroji těžby důležitých nerostných surovin, jejichž ložiska jsou lokalizována v rámci středních Čech. Odmítáme podpořit realizaci projektů, které by významně ohrozily životní prostředí díky použitým technologiím těžby nebo rozsahů těžby, které by nevratně poškodily významné krajinnotvorné prvky. Mezi takové problémy patří především potenciální těžba zlata nebo vápenců. Na druhé straně chceme hledat rozumné a všeobecně přijatelné kompromisy pro další ekonomický a s tím související sociální rozvoj regionu. Při posuzování projektů, které ovlivní životní prostředí, budeme trvat na důsledném a úplném vyčíslení všech nákladů a to včetně nákladů na udržení životního prostředí, prevence případných havárií, vybudování odpadového hospodářství nebo nákladů na likvidaci důsledků těchto činností. Tato problematika je velice závažná z ekonomického pohledu. Při současné úrovni ekonomického myšlení (nemyšlení), kdy nejsou náležitě oceňovány surovinové zdroje a nízkých poplatcích z exploatace ložiska je velice reálné, že případná těžba nepřinese pro občany žádný užitek. Za důležitou považujeme revitalizaci bývalých vojenských prostorů Mladá - Milovice a Ralsko - Vrchbělá. V tomto území jsou zachována významná a ojedinělá rostlinná i živočišná společenstva. Vzhledem k dlouhodobému obsazení rozsáhlého území okupačními vojsky, která však využívala pouze část prostoru, kterou však masivně zdevastovala (výše ekologických škod je v řádu miliard Kč), byla rozsáhlá území paradoxně uchráněna od jakýchkoli vlivů antropogenní činnosti. Při nekoordinovaném osídlení oblasti je akutní nebezpečí devastace cenných území. Pro celkovou revitalizaci jsou nutné i investice do obnovy zničené infrastruktury a obnovy bytů. Zde bude významný prvek krajinnotvorby a funkčního využití území v souladu s ekologickými aspekty. Pro svoji polohu jsou oba prostory vhodné ke znovuosídlení, přičemž bude nutná spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Chceme udržet alespoň současný stav Brdských lesů I především zamezení masivní těžbě v oblastech s důležitou krajinnotvornou funkcí. Jedná se o velice cenné území se zachovalým, plně funkčním lesním ekosystémem - opět paradoxně zachovalým díky uzavření před civilním sektorem. Již několik let však probíhá v lesích stupňující se těžba lesních porostů, při které je obnažováno až skalní podloží. V některých případech se stává, že obnova původních porostů je prakticky nemožná. Řešení problematiky starých skládek odpadů považujeme za velmi důležitou, protože ve středočeském regionu se nachází cca 400 skládek odpadů, jejichž zabezpečení neodpovídalo požadavkům daným zákonem č. 238/1991 Sb. o odpadech a které byly od účinnosti tohoto zákona provozovány tzv. na výjimku. Z těchto skládek je pouze cca 120 zrekultivováno, na rekultivaci ostatních chybí potřebné finanční prostředky. Mimo to se v regionu nachází cca 1000 černých skládek menšího rozsahu. Vedle toho bude zapotřebí dořešit problematiku související se zahlazením následků důlní činnosti na Kladensku. Z hlediska negativních vlivů důlní činnosti na povrch je nutné zakládání vydobytých důlních prostor. V oblasti Kladenska sílí snahy o zneužití této potřeby k nekontrolovatelnému ukládání odpadů do dolů. Proto je nutné věnovat pozornost možnostem zneužití důlních prostor pro ukládání nevhodných a nebezpečných odpadů.

Kvalitní a dostupná zdravotní péče - standard moderní doby

Přijatá programová koncepce zdravotnictví se opírá o princip, že dostupnost a kvalita zdravotní péče má být garantována státem. Do voleb v roce 1998 sociální demokracie vstupovala s vizí zvýšeného vlivu státu na řízení celého resortu, odstranění vysokých režijních nákladů zdravotních pojišťoven, s vizí zdokonalení kontrolní a regulační činnosti, vytvoření norem v tvorbě cen za poskytnutou zdravotní péči, včetně zrealnění cen v oblasti lékové politiky. Je skutečností, že ve zdravotnictví je nedostatek financí, a velmi často je s tímto omezeným množstvím nakládáno málo uvážlivě. Je pravdou, že některá lůžková zařízení jsou dlouhodobě zadlužena, a například často omezují nákladnější přístrojová vyšetření v neprospěch zdravotního stavu občanů. Síť zdravotnických zařízení je v současné době prakticky až na malé výjimky stanovena. Nemocniční lůžková zařízení byla podrobena výběrovým řízením, takže programový cíl, směřující k racionální redukci lůžek při zachování dostupnosti byl více méně splněn. Přes tuto skutečnost však v některých oblastech situace ne zcela odpovídá potřebám vzhledem k obtížné dopravní spádovosti. Tento nedostatek je více než u lůžkových zařízení markantní v oblasti ambulantní speciální péče. Z tohoto pohledu se chceme zaměřit na vyhodnocení dopadu realizovaných výběrových řízení na úroveň dostupnosti zdravotní péče a to na základě monitorování současného stavu a průzkumu na veřejnosti ve spolupráci s okresními rady, zástupci Lékařské komory, zdravotními pojišťovnami a obecními zastupitelstvy, iniciovat eventuální revize výběrových řízení, a to při úzké součinnosti s krajským orgánem. Vyhledávat vhodné prostory pro zřízení ambulantních zařízení, kde by specialisté mohli provozovat například v týdnu několikahodinovou ordinaci. V této souvislosti je třeba iniciovat u zastupitelstev vstřícnost ve smyslu eventuálních nájemních či provozních úlev. Pomoci při budování výdejních míst lékáren. Současný stav limituje vliv státního aparátu na řízení zdravotnictví, je ale věcí samospráv, aby zdravotní péče ze zákona byla v plném rozsahu pro občany spravovaných území odpovídající a její zajištění je jejich odpovědností. Jednáním se zainteresovanými subjekty, bude nutné postupně vytvořit systém, který tuto povinnost bude trvale zajišťovat. K tomu je nutné vytvořit systém krajských a okresních odborníků a zajistit organizační platformu pro pravidelné pracovní setkání zástupců samospráv, okresních odborníků, zástupců zdravotních pojišťoven, zástupců Lékařské komory. Zdravotní péče v důsledku rozvoje oboru medicíny a techniky, spolu s nárůstem cen za energie a další, se stává stále finančně náročnější. Při praktické stabilitě finančních toků do zdravotnictví a zároveň povinnosti udržení úrovně poskytované zdravotní péče je nutné hledat vnitřní rezervy, které zcela určitě v převážné většině nejsou využívány. Reforma veřejné správy se stává jedinečnou nabídkou a pobídkou, jak často skryté zdroje lze nacházet a využívat. K realizaci je nutné vytvořit systém správních rad lůžkových zařízení, jejichž zřizovateli jsou obce. Tyto rady by měly být obsazeny zástupci z řad volených zastupitelů, lékařské komory, zdravotních pojišťoven. Měly by vytvořit prostředí pro spolupráci jednotlivých nemocnic ve smyslu specializace a koncentrace určitých lékařských výkonů v rámci kraje, nebo několika okresů. To by mělo za následek soustředění specifických výkonů na určitá pracoviště, tím i maximalizaci využití jak zdravotního personálu, techniky, tak snížení nákladů. Současně je nutné zlepšit statistiku a následně zrychlit poskytování informací, aby právě nově vzniklé kraje a jejich orgány, jednotlivé obce a okresy nevyjímaje, tyto informace měly a na jejich základě aktivně a pružně reagovaly na vzniklé situace. Za velmi důležitou součást poskytování zdravotní péče považujeme zvýšený důraz

na prevenci, protože kvalitní preventivní programy, důraz na spoluzodpovědnost občanů za svůj zdravotní stav, umožňuje podstatným způsobem snižovat finanční náročnost. Proto budeme prosazovat prevenci jako součást standardního zdravotního pojištění, podporu monitorování životního prostředí hygienickou službou, celospolečenských preventivních programů a zdravotní výchovy jako způsobu ovlivnění zdravého způsobu života. Cílem zdravotně-sociální péče je vytváření podmínek pro život v běžném sociálním prostředí a pro seberealizaci zdravotně postižených a hendikepovaných, starých a přestárých osob. K tomu je nutná podpora péče poskytovaná v ambulantních zařízeních, stacionářích a v přirozeném prostředí, to jest doma, restrukturalizace lůžkového fondu se zaměřením na geriatrická oddělení s odpovídajícími rehabilitačními programy. Vedle toho se musíme zaměřit na využití budov, které by mohly být přebudovány na penziony s přiřazenými dílnami, malými hospodářstvími s cílem vybudování přirozeného prostředí pro občany, kterým se stářím chybí sebeuplatnění, na které byli zvyklí během aktivního života. Cílem navrženého programu je zajistit i do budoucna poskytování základní zdravotní péče na principu solidarity formou zdravotního pojištění, racionální využívání finančních prostředků k poskytování léčebné a preventivní péče a zvýšení dostupnosti zdravotní péče pro obyvatele kraje. Toho chceme dosáhnout vyšším zainteresováním správních orgánů, zástupců poskytovatelů zdravotní péče, profesních zdravotních organizací, zástupců obyvatel na organizaci zdravotní péče kraje a zvýšením informovanosti o zdravotnictví ve všech oblastech společnosti. Jsme si vědomi toho, že předškolní vzdělávání je důležitým a potřebným předpokladem kvalitního vzdělávání. Naší snahou bude zachování mateřských škol v rozsahu odpovídajícím populaci v daném mikroregionu, také z důvodu respektování práva žen na rovnoprávné pracovní uplatnění. Chceme prosadit zvýšení příspěvku na dopravu do škol dětem, zejména v problémových oblastech formou dotace z finančních prostředků kraje.

Školství a kultura - investice do budoucnosti

Změny probíhající v současné době se dotýkají všech stránek života společnosti, jejich důsledkem jsou výrazné změny charakteru a obsahu práce, požadavků na pracovní sílu a její přípravu. Vysoká úroveň vzdělávání, znalostí a odborností všech společenských vrstev se stává základem blahobytu společnosti. Každý člověk by měl mít možnost volby vzdělávací cesty, odpovídající jeho zájmům a schopnostem, měl by mít možnost ji v případě potřeby měnit a zejména mít možnost pokračovat ve vzdělání v průběhu celého života. Urychlení procesu změn znamená riziko negativních společenských jevů. Je proto nutné realizovat taková opatření i v oblasti využití volného času, které by minimalizovalo negativní dopady na nejvíce ohroženou část naší populace. Evropská integrace není jen záležitostí komunikativní. Výchova k poznání, toleranci a respektování odlišností různých kultur, vědomí společenských evropských kořenů a náš národní přínos evropské civilizaci jsou základním kamenem pro vstup do EU. Jsme si vědomi faktu, že v demokratické společnosti je školství věcí veřejnou. Je systémem, který má všem občanům bez rozdílu zajistit rovný přístup ke vzdělání a umožnit realizaci práva každého občana na vzdělání podle schopností a zájmů. Probíhající změny ve školství však vyžadují změny obsahu, forem a metod výchovně vzdělávacího procesu. Nové, vzrůstající požadavky na vzdělání pedagogů však nemohou zůstat bez společenského a materiálního ocenění. V období územních změn považujeme za prvořadé zprůhlednění financování škol a zajištění stejných podmínek pro všechna

školská zařízení. Vytvoříme organizační předpoklady pro řízení škol státními a samosprávnými orgány kraje, a budeme usilovat o jasné stanovení priorit. Základním předpokladem úspěšného přechodu kompetencí na kraje je koordinace postupu mezi jednotlivými resorty. Naším cílem je stabilizovat síť základních škol v závislosti na demografickém vývoji a zachovávat malotřídky v obtížně dosažitelných regionech. Případné slučování nebo rušení škol není možné bez účasti rady školy a orgánů místní samosprávy. Chceme udržet pestrou nabídku studijních oborů a jejich rovnoměrné rozložení v územní působnosti středočeského kraje. K rozšíření této nabídky je nutné plně využít současné kapacity škol, při respektování požadavků trhu práce. Chceme vytvářet příznivé materiální podmínky pro vybavování škol všech stupňů moderní didaktickou technikou, informačními systémy a prostředky, které umožňují lepší komunikaci žáků a studentů navzájem, jakož i komunikaci s informačními centry. Budeme usilovat o zachování středisek volného času pro děti a mládež, spolupracovat s obcemi při rozšiřování nabídky volnočasových aktivit, sportovních činností a soutěží. Je nutno věnovat větší pozornost udržování stávajících sportovních zařízení a budovat další. Chceme podporovat všechny, kteří se věnují zájmové činnosti a práci s mladou generací. Účelné využití volného času našich dětí chápeme jako nejlepší prevenci před vlivem drog a dalších sociálně-patologických jevů. V oblasti kultury bude blízkost hlavního města Prahy, jako kulturního a uměleckého centra, vždy působit nejen jako měřítko hodnot, ale i jako vědomý či bezděčný argument proti uplatňování oprávněných nároků (ekonomických) a uznání významu. Postavení regionu mezi ostatními je negativně vymezeno i nepříznivou geografickou polohou. Tyto skutečnosti svým praktickým dopadem vytvářejí právě v oblasti zabezpečení kulturních potřeb obyvatel regionu, pro podporu rozvoje profesionálního umění a amatérských kulturních a uměleckých aktivit občanů, pro zajištění činnosti kulturních institucí regionu výjimečnou situaci s řadou specifíků, které v žádném jiném regionu nebudou mít obdobu. Bude nutná aktualizace seznamu kulturních památek, památkových městských center (Kutná Hora) a chráněných přírodních a krajinných útvarů se stanovením priorit z hlediska významu a stavu ohrožení. Pozornost chceme věnovat i památkám novodobých dějin, dělnického hnutí od pol. 19. století, movitým památkám technického rozvoje a průmyslové revoluce (Příbram, Vinařice u Kladna), boje proti fašismu (Lidice, Milín) a na dobu nesvobody (Příbram). V současné době v rámci budoucího regionu působí Památkový ústav Středních Čech se sídlem v Praze, Ústav archeologické památkové péče středních Čech se sídlem v Praze, Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy a 96 muzeí okresního a místního významu, jejichž činnost bude nutné optimalizovat a koordinovat za účelem efektivního užití poskytovaných prostředků. Vedle toho se snažit o obnovení činnosti středočeské galerie. Budeme prosazovat zachování profesionálních divadelních souborů, které v současné době působí v regionu, a podle možností přispívat na jejich financování z úrovně krajské samosprávy. Podporou umožnit uměleckou profilaci jednotlivých scén, zvýraznit jejich význam pro rozvoj umění v regionu, který se v poslední době prosazuje (Kladno původní tvorba, Mladá Boleslav - dětská amatérská scéna, Příbram - spolupráce s amatérským hudebním tělesem). Základním přístupem pro počáteční období působení VÚSC by se mělo stát především získání přehledu a informací o současném stavu, významu a rozsahu působnosti, podpora stávajících uměleckých aktivit a později postupné inspirativní vytváření podmínek ke vzniku nových kulturních institucí, uměleckých skupin či souborů. Tento přístup je schopen respektovat ekonomické možnosti a efektivní využití prostředků i technického zázemí.

Kvalitní dopravní obslužnost - hlavní priorita pro venkov

Oblast dopravy, dopravní infrastruktura a zvláště pak dopravní obslužnost byla v minulých letech opomíjena a přes již dříve od odborníků avizovaný problém jejich budoucnosti, je jejich řešení stále odsouváno. Proto můžeme jasně charakterizovat a pojmenovat konkrétní důsledky, především dopravní obslužnost některých malých a středních obcí, je zvláště pak o víkendech naprosto nedostatečná a vůbec nesplňuje kritéria EU. Došlo k enormnímu nárůstu počtu motorových vozidel. Byl naprosto zanedbán důsledek transformace společnosti, restrukturalizace podniků a chybné privatizace, což přineslo na poli dopravy zvýšený počet lidí dojíždějících za zaměstnáním mimo své obce. Stále je odsouvána realizace rychlostního obchvatu hlavního města. Přitom se staví rychlostní komunikace a dálnice mimo tento okruh a to vytváří souvislé kolony už na území okresů Praha-západ a Praha-východ směrem do Prahy. Silniční i železniční infrastruktura je v našem regionu nejhustší a nejvíce zatížená z celé ČR, ale zároveň patří k nejzanedbanějším z hlediska údržby. ČSSD si uvědomuje současný neutěšený stav v dopravě a chce tento velký problém zařadit mezi své hlavní priority při ustavení VÚSC. Hromadná přeprava osob je službou pro všechny a VÚSC je mohou lépe řídit a koordinovat než jednotlivé okresy, a to i z důvodu spádovosti mimookresních sousedních obcí v dojíždění do zaměstnání, škol, zdravotnictví, za kulturou apod. Chceme proto vytvořit koncepci regionální integrované dopravy, která přinese podstatně lepší kvalitu v poskytování služeb a začne i s pomocí dotace ve formě výkonů ve veřejném zájmu. V rámci harmonizace dopravy konkurovat individuální dopravě motorovými vozidly, především odbourat souběhy linkových autobusů s vlaky a zlepšit návaznost jednotlivých spojů a druhů dopravy. Chceme zlepšit i návaznost na pražský systém integrované dopravy. Zavede se jednotný odbavovací systém mezi jednotlivými druhy doprav. Chceme, aby základem tohoto systému se stala současná železniční síť hlavních i vedlejších tratí Českých drah v návaznosti na existující síť silniční dopravy. Budeme podporovat urychlené dobudování rychlodráhy Praha - Ruzyně - Kladno. Na tento systém by navazovaly místní a regionální linkové autobusové spoje, včetně místních integrovaných dopravních systémů. Pro zajištění bezpečné a moderní dopravy ve středních Čechách chceme podporovat a prosazovat zásadní výstavby a rekonstrukce úseků dopravních cest (železničních i silničních), které jsou nejvíce zatížené a z důvodu strategie rozvoje prioritní. Cyklistická doprava je jedna z alternativy místní dopravy a rozhodně by neměla být brána jen jako forma oddechová nebo kondiční. Chceme se proto soustředit na současné cykloturistické trasy, vytvořit systém cyklistických stezek, vhodně je řešit klidovými místy ve spolupráci s místními samosprávami.

Rozvoj bytové výstavby - podpora mladých rodin

Základem celé koncepce bytové politiky jsou informace o skladbě stávajícího bytového fondu co do velikosti jednotlivých bytů, kvality, umístění v regionu, jeho využitelnosti a to jednak v návaznosti na rozlišení skupin obyvatelstva podle jejich kvantity, sociální a finanční situace. Další potřebnou informací je znalost věkového složení obyvatelstva v daném regionu, dostupnost pracovních příležitostí, dopravní dostupnost a potřeba. Kromě těchto údajů je zapotřebí dále znát územně výhledovou dimenzi daného regionu, cenovou mapu jednotlivých stavebních lokalit, evidenci již zahájených staveb i staveb předpokládaných k zahájení ve výhledu pěti let samozřejmě v detailním rozboru. Nesmíme opomenout v této základní orientaci i

na některá problematická místa v rozvoji bydlení, kterými jsou především nebezpečí stagnace, eventuálně až poklesu nově zahajované bytové výstavby, nedostatek stavebních pozemků a růst jejich ceny, nejistota investorů v investování na ekonomickém principu a problematika růstu cen stavebních materiálů a ostatních nákladů. Na základě těchto znalostí pak musíme vytvořit nejen střednědobý plán rozvoje bytové výstavby a politiky v daném regionu, ale i dlouhodobý plán v této oblasti s využitím v maximální možné míře těchto nástrojů, především uplatnění neziskového principu ve výstavbě cenově dostupnějších nájemních bytů, rozšíření principu výstavby družstevních bytů i svépomocí, využití části neobydlených bytů a využití nástaveb, přístaveb a i rekonstrukcí nebytových prostor na bytové. To předpokládá tvrdou kontrolu vynakládaných finančních prostředků a zvýšení jejich efektivity, využití možnosti čerpání finančních prostředků formou dotací a uplatnění principu místně usměrňovaného nájemného. Vedle toho je třeba v plné míře využít nástrojů vícezdrojového financování, především využití hypotečních úvěrů a stavebního spoření. Vedle zajištění nové bytové výstavby je pro nás důležité řešení oprava údržby současného bytového fondu, zejména bytů v panelových domech, kde budeme využívat nástrojů bytové politiky vlády a to včetně nově zřízeného Fondu rozvoje bydlení. Chceme účinně spolupracovat s obcemi v oblasti bytové politiky, především z hlediska posílení jejich boje s neplátcí nájemného a dalších služeb s bydlením souvisejících a omezení černého trhu s byty. Základním cílem našeho programu je zvýšení finanční dostupnosti bydlení pro rodiny s dětmi, mladé začínající rodiny, nižší příjmové skupiny nebo skupiny znevýhodněné zdravotním stavem, věkem, např. bezbariérové byty, domy s pečovatelskou službou. Boj s kriminalitou - jistota bezpečí každého občana. Zasadíme se o zpracování komplexního programu pro posílení bezpečnosti a prevence kriminality, a to především s důrazem na odstranění a lepší prevenci ekonomické kriminality, zlepšení ochrany majetku občanů a zvýšení jejich bezpečnosti. Ve spolupráci s MV a Policií ČR budeme prosazovat kvalifikované posouzení potřeby zřízení nových obvodních oddělení, posílení tabulkových míst, vytvoření podmínek pro možnosti spolufinancování provozu obvodních oddělení Policie ČR na úrovni obcí a krajů. Budeme prosazovat posílení fungování Policie ČR ve venkovských oblastech a malých obcích a odstranění duplicit ve fungování Policie ČR a městských policí. Důraz budeme klást především na prevenci kriminalit a sociálně-patologických jevů, především mezi mládeží. Budeme vyhledávat možnosti pro získání prostředků pro konkrétní projekty prevence kriminality. Významnou roli v prevenci kriminality mládeže spatřujeme v podpoře sportovní a mimoškolní zájmové aktivity mladých lidí. Program, se kterým před Vámi předstupuje Česká strana sociálně demokratická je ambiciózní, ale není nereálný. Byl sestaven ve spolupráci se širokou veřejností, kterou středočeská sociální demokracie oslovila pomocí ankety, a respektuje priority občanů voličů. ČSSD již dokázala a stále dokazuje, že je schopna dostát svým předvolebním slibům. Splnění předloženého volebního programu bude ale závislé na míře podpory voličů. Věříme, že naši občané půjdou k volbám, že vezmou rozhodování o budoucnosti svého středočeského kraje do svých rukou. Na druhé straně, my kandidáti ČSSD slibujeme osobní zodpovědnost voličům za svoje činy a veřejnou kontrolu dodržování předvolebních slibů.

Příloha č. 3 - Volební program ODS pro krajské volby 2004 ve Středočeském kraji

ÚŘAD JE TU PROTO, ABY SLOUŽIL OBČANŮM

Proto chceme:

- Trvale hledat způsoby, jak zjednodušit občanům kontakt s krajským úřadem, zejména prostřednictvím internetu.
- Optimalizovat počty úředníků na základě pravidelné kontroly a hodnocení míry jejich pracovního vytížení.
- Pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat rychlost vyřizování a kvalitu vydaných rozhodnutí příslušných odborů krajského úřadu.
- Zprůhledňovat činnost úřadů v rámci celého kraje a trvale uplatňovat jasná pravidla pro činnost úřadů a orgánů samospráv.
- Zkvalitnit komunikaci s úřady a mezi úřady zaváděním moderních ITC technologií.

FINANCE A MAJETEK

Zdravé finance, majetek v dobrém stavu

Proto chceme:

- Hospodařit s vyrovnaným rozpočtem.
- Profesionálně spravovat finanční aktiva kraje.
- Půjčky a návratné dotace od státu, evropských fondů, institucí a bank využívat především v projektech, které nevytvoří další finanční závazky a neúměrně nezatíží rozpočet kraje do budoucna.
- Promyšleně využívat fondů Evropské unie k investicím především v oblastech dopravy a životního prostředí.
- Spravovat jen takový majetek, který kraj nezbytně potřebuje pro výkon svých pravomocí. Majetek, který kraj nedokáže efektivně využít, prodat nebo převádět ve prospěch obcí či propůjčovat nestátním neziskovým organizacím.

PODNIKÁNÍ A ÚZEMNÍ ROZVOJ

Prosperita, příležitost, podpora

Proto chceme:

- Prosazovat a podporovat schvalování územních plánů VÚC, které vytvoří podmínky pro další rozvoj kraje a sousedních regionů.
- Podporovat vytváření průmyslových a logistických center a zón, zejména v oblastech s větší mírou nezaměstnanosti a v místech původních velkých výrobních a skladovacích areálů.
- Podpořit revitalizaci postižených oblastí Středočeského kraje (ekologie, povodně).
- Spolupracovat se státem na dalším rozvoji a modernizaci inženýrských sítí a infrastruktury, zejména v oblasti dopravy.
- Nadále prosazovat zlepšení expresního železničního spojení mezi Kladnem, letištěm Ruzyně a Prahou.
- Prosazovat dokončení územní stabilizace, urychlené zahájení prací na obchvatu Prahy a budování dálnic zejména z Prahy do Karlových Varů a Českých Budějovic.
- Zprostředkovávat kontakty mezi podnikateli z partnerských regionů.
- Spolupracovat s podniky na vytváření podmínek ve školství, zejména s ohledem na oborové zaměření škol a budoucí pracovní uplatnění jejich absolventů.

ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání je nejcennější kapitál

Proto chceme:

- Podporovat samostatnost obcí v rozhodování o budoucnosti základních a mateřských škol.
- Podporovat vyváženou síť středního školství s ohledem na demografický vývoj a potřeby pracovního trhu.
- Postarat se o vznik veřejné vysoké školy, a rozšířit tak nabídku vysokoškolského vzdělávání.
- Podporovat zachování a rozšíření technických a řemeslných oborů na učňovských i středních školách.
- Uplatňovat moderní trendy v oblasti speciálního školství.
- Podporovat modernizaci výuky.
- Nadále podporovat rozvoj mezinárodních kontaktů škol.
- Podporovat zájmovou činnost ve školských zařízeních.

ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ VĚCI

Pro zdraví občanů zdravé nemocnice bez dluhů, pro sociálně potřebné občany citlivá a odpovědná sociální politika

Proto chceme:

- Vypořádat staré dluhy nemocnic.
- Trvale vytvářet tlak na efektivní hospodaření nemocnic a zdravotnických zařízení, který povede k jejich rozvoji.
- Prosazovat a provádět modernizaci nemocnic a zvýšit kvalitu poskytované zdravotní péče.
- Zajistit finanční a technické zabezpečení dostupné a rychlé zdravotní záchranné služby.
- Pomáhat vytvářet podmínky pro zvýšení podílu soukromých ordinací lékařů na poskytování primární zdravotní péče, kterou vnímáme jako prvořadou.
- Podporovat vzájemnou prostupnost zdravotní a sociální péče při poskytování služeb starším a nemocným pacientům, zejména prostřednictvím spolupráce zdravotníků a sociálních pracovníků.
- Pomáhat skutečně potřebným a důsledně potírat zneužívání sociálních podpor.
- Podporovat péči o osamocené, staré a nemocné občany především v jejich domovech.
- Podporovat zdravotně i mentálně handicapované občany a jejich aktivity s cílem integrace do společnosti a nalezení odpovídajícího pracovního uplatnění.

NESTÁTNÍ A NEZISKOVÝ SEKTOR

Spolupráce a nezištnost

Proto chceme:

- Podporovat působení neziskového sektoru v oblasti sociálních služeb a tvorbu takových zákonů, které mu dokážou pomoci.
- Intenzivně spolupracovat s neziskovým sektorem při poskytování sociálních a zdravotních služeb.
- Vytvářet fondy v oblastech sportu a využití volného času, kultury a památek, sociální a zdravotní péče, životního prostředí a s jejich pomocí přispívat neziskovým organizacím na jejich činnost. **ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ** Prostředí pro život Proto chceme:
- Důsledně trvat na odstraňování starých ekologických zátěží a na revitalizaci takto postižených území.
- Kontrolovat a prosazovat realizaci a dokončení rekultivačních prací v místech ukládání odpadů.
- Vytvářet podmínky pro separaci, recyklaci a druhotné využití veškerých druhů odpadů.
- Vytvářet podmínky pro zavádění ekologicky šetrných technologií.
- Podílet se na přípravě využití alternativních energetických zdrojů.
- Nekompromisně uplatňovat a vyžadovat ukládání sankcí malým i velkým znečišťovatelům.
- Dále rozvíjet osvědčený grantový systém v oblasti životního prostředí.
- Hledat cesty k aktivní a vyvážené spolupráci s profesními a zájmovými organizacemi.
- Podporovat environmentální výchovu a vzdělávání jako součást komplexního vzdělávání občanů.

OBNOVA A ROZVOJ VENKOVA

Venkov - místo pro život

Proto chceme:

- Hledat finanční zdroje (stát, fondy EU) a dle vlastních možností podporovat rozvoj infrastruktury na venkově.
- Nadále používat Program obnovy venkova jako jednu z možností finanční pomoci malým obcím při jejich obnově a údržbě.
- Finančně podporovat a pomáhat zpracovávat konkrétní projekty měst a obcí se zaměřením na obnovu a rozvoj venkova, přírody a krajiny.
- Podporovat vyvážený rozvoj zemědělství, jeho přínos pro krajinotvorbu a udržování přírodní stability.
- Podporovat turistický ruch na venkově jako jeden ze zdrojů zaměstnanosti.
- Pomáhat místním samosprávám orientovat se v možnostech získávání dotací (státních i ze zdrojů EU).
- Pomáhat v komunikaci místních samospráv a podnikatelských subjektů k zajištění rozvoje podnikání v obcích.
- Podporovat obce ve vytváření možností využití volného času dětí a mládeže na venkově.

DOPRAVA

Základní kámen rozvoje

Proto chceme:

- Obnovit a zkvalitnit dopravní infrastrukturu, zejména silnice II. a III. třídy ve vlastnictví kraje.
- Iniciovat a podporovat dokončení tranzitní a dálniční sítě včetně vnějšího a vnitřního okruhu kolem Prahy a navazující rekonstrukce sítě silnic.
- Připravit a realizovat důležité silniční obchvaty měst a obcí v kraji.
- Podporovat další rozvoj krajské integrované dopravy ve vazbě na pražskou integrovanou dopravu.
- Udržet dopravní obslužnost zajišťovanou krajem alespoň na stávající úrovni.
- Definitivně zahájit výstavbu moderního expresního spojení mezi Kladnem a Prahou a iniciovat vznik systému rychlostní železniční povrchové dopravy, navazující na pražské dopravní uzly ve formě tzv. metropolitních expresů.
- Podporovat železniční projekt napojení rozvojové zóny Milovice (Praha - Milovice - Mladá Boleslav).

- Dopravními opatřeními zvyšovat bezpečnost přechodů pro chodce, zejména v blízkosti škol a předškolních zařízení a v místech častých dopravních nehod.

KULTURA, SPORT A VOLNÝ ČAS

Život není jenom práce

Proto chceme:

- Trvale pečovat o svěžené kulturní památky a zpřístupňovat je veřejnosti.
- Ve spolupráci s obcemi a městy doplnit síť muzeí a knihoven jako jednu ze základních a tradičních cest pro poskytování informací a vzdělání.
- Vyhledávat a pomáhat spoluvytvářet finanční zdroje na budování nové sportovní infrastruktury, obnovu a doplnění existujících sportovních zařízení.
- Podporovat vznik přírodních relaxačních parků pro aktivní odpočinek a regeneraci všech věkových skupin se zaměřením na propojení pěších, cyklistických, bruslařských a vodních cest a tras, včetně jejich doplnění vhodnými atrakcemi a nezbytnými ubytovacími a stravovacími službami.

CESTOVNÍ RUCH

Investice, které se vrátí

Proto chceme:

- Spolupracovat s městy, obcemi, kulturními a společenskými institucemi při zmapování hodnotných kulturních a přírodních památek, krajinných prvků, míst historické tradice či významných událostí.
- Iniciovat vznik středočeského informačního systému se zaměřením na cestovní a turistický ruch.
- Podporovat budování sítě krajských tras pro cykloturistiku.
- Podporovat splavnění Vltavy pro turistickou lodní dopravu zejména na vodních dílech Slapy, Orlík a Kamýk.
- Propagovat turistické možnosti v kraji na přitažlivých výstavách a akcích, zaměřených na podporu cestovního ruchu.
- Spolupracovat v oblasti cestovního ruchu s Hlavním městem Prahou a se sousedními kraji.

- Zprostředkovávat kontakty mezi městy, obcemi a podnikatelskými subjekty v oblasti turistického ruchu, pořádat pro tuto sféru semináře a pracovní setkání pro další rozvoj této oblasti.

BEZPEČNOST, OCHRANA ZDRAVÍ A MAJETKU

Prevence a důsledný postih

Proto chceme:

- Vytvářet podmínky pro bezproblémovou spolupráci a koordinaci činnosti Policie ČR a městských policíí.
- Dokončit síť integrovaného záchranného systému.
- Spolupracovat s dobrovolnými hasiči a dalšími profesními organizacemi se zaměřením na spolupráci při předcházení a řešení živelních pohrom, přírodních katastrof a případných teroristických útoků.
- Aktivně spolupracovat s městy, obcemi, policíí, školami a neziskovými organizacemi při monitorování a předcházení kriminality a sociálně rizikových jevů, zejména v oblasti drogové problematiky, šikanování a kriminality mládeže.

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

Šance, kterou využijeme

Proto chceme:

- Pokračovat ve spolupráci s regiony evropských států, zejména se současnými partnery
- francouzským Burgundskem, spolkovou zemí Porýní-Falc, Opolským vojvodstvím a švédským regionem Västra Götaland.
- Vyhledávat další možnosti získání finanční podpory projektů z fondů EU.
- Nadále zprostředkovávat výměnné pobyty našich studentů a zaměstnanců a stáže ve státech EU.
- Nabídnout soukromé sféře kvalitní informace z Evropské unie pro jejich další efektivní využití.
- Podporovat spolupráci s institucemi Evropské unie prostřednictvím střeodočeského zastoupení v Bruselu.

Příloha č. 4 - Volební program KSČM pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Volební program KSČM Středočeského kraje 2008

Komunistická strana Čech a Moravy chce prostřednictvím svých zastupitelů řešit rostoucí problémy spoluobčanů. Naším cílem je zlepšit život ve Středočeském kraji. Nabízíme konstruktivní spolupráci všem, kterým jde o dobrou věc.

1.) Pojdte s námi!

Budeme prosazovat:

- lepší financování obcí a tím zlepšení služeb pro občany
- vyšší podíl občanů na samosprávě uplatněním obecního referenda
- poměrné zastoupení v orgánech kraje
- obsazení vedoucích funkcí dle odbornosti a ne stranické příslušnosti
- viditelné veřejné soutěže o zakázky

Jsme proti:

- korupci, netransparentnosti, rozprodávání majetku
- bezdůvodnému zadlužování kraje
- zdražování energií
- budování základů a pobytu cizích vojsk na našem území
- narůstání byrokracie

2.) Lidská důstojnost!

Chceme:

- dostatečnou síť zdravotnických zařízení pro naše občany
- rozšířit lékařské pohotovostní služby (dětské, praktické i stomatologické)
- rozšířit síť sociálních služeb tak, aby byla finančně, místně i časově dostupná
- podporovat výstavbu dalších sociálních zařízení (domovy seniorů, domy s pečovatelskou službou, stacionáře pomoci ...)
- vytvořit systém financování provozu těchto zařízení z prostředků kraje

Nechceme:

- další privatizaci zdravotnických zařízení
- destrukci a omezování zdravotní péče
- likvidaci, omezování rozsahu, kvality a dostupnosti sociálních služeb
- vzdání se garance ze strany kraje za sociální péči pro občany
- nevýhodnou privatizaci sociálních zařízení

3.) Rozvoj vzdělanosti!

Chceme:

- obnovit zpřetrhanou vazbu mezi učilišti a zaměstnavateli, podporovat rozvoj sítě učilišť a středních škol tak, aby umožňovala kvalitní odbornou přípravu pro vyšší typy vzdělání
- vytvořit krajský podpůrný fond pro poskytování stipendií prospěchově výborným žákům, studentům a učňům ze sociálně slabých rodin
- zajistit rozšíření sítě předškolních a mimoškolních zařízení (mateřské školy, mateřská centra, zájmová činnost, kluby...)
- rozšířit nabídku pracovních příležitostí
- vyrovnat vybavenost obcí a měst (sportovní a kulturní vyžití)

Nechceme:

- řešit přechodný menší počet žáků i studentů slučováním a likvidací vzdělávacích zařízení
- rušení předškolních a mimoškolních zařízení
- aby mladí po ukončení studia neměli zaměstnání
- rozdílnou úroveň v regionech kraje
- aby se z obcí staly noclehárny

4.) Kvalitní dopravu!

Budeme podporovat:

- rozvoj železniční dopravy
- rozvoj ekologických autobusů, lodní dopravy a cyklostezek
- vytvoření systému různých slev ve veřejné dopravě (rodinné, skupinové...)
- dokončení dálnice D3
- záchytná parkoviště i silniční obchvaty měst a obcí

Nechceme:

- rozbité silnice
- zdraví škodlivý hluk a prach z nadměrné dopravy v obcích a městech

- omezování a rušení místních spojů veřejné dopravy
- zdražování jízdného ve veřejné dopravě
- privatizaci železnic

5.) Bezpečí pro děti!

Chceme:

- klidný život pro naše rodiny
- zájmová centra pro děti a mládež
- mateřská centra
- fungující integrovaný záchranný systém (policie, zdravotníci, hasiči, veřejná správa)
- fungující koncepci prevence v oblasti všeobecné bezpečnosti občanů

Nechceme:

- stoupající kriminalitu
- drogové a alkoholové závislosti u našich dětí
- rasismus, šikanu, ani jiné násilí
- nebezpečí povodní ohrožující životy a majetek občanů
- absenci práva

Chceme **K**valitní zdravotnictví,

spravedlivý **S**ociální systém,

ve funkcích **Č**estné lidi

a chceme žít v **M**íru,

bez nebezpečí amerických raket!

„Jiní o lidech, my s lidmi!“

Příloha č. 5 - Volební program ČSSD pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Program ČSSD pro Středočeský kraj

Vyléčíme náš kraj

!!!!Váš hlas rozhodne!!!!

**Volby do Zastupitelstva Středočeského kraje
17. a 18. října 2008**

Vážení spoluobčané,

zanedlouho se v České republice uskuteční krajské volby. Již tradičně bývají poznamenány nízkou účastí, protože většina občanů přikládá regionálním samosprávám pramalý význam. Jenže pravdou je pravý opak. Kraje rozhodují nejen o stavu silniční sítě, vybavenosti škol, ale i o dostupnosti a kvalitě zdravotní péče, dostatku míst v domovech seniorů nebo penězích pro rozvoj venkova. Stávající vláda ODS náš region nespravuje dobře a my Vám předkládáme recepty, jak život ve Středočeském kraji změnit k lepšímu. Úspěch sociální demokracie v krajských volbách může přinést mnohem víc než jen změnu na úrovni středních Čech.

Pokud ČSSD zvítězí, bude to začátek konce vlády Mirka Topolánka. Tedy vlády, která svými reformními experimenty zhoršila životní úroveň většiny obyvatel naší země. Pojd'te spolu s námi 17. a 18. října zvolit sociální demokracii, a vystavit tak Mirku Topolánkovi a jeho vládě červenou kartu. Přijď'te zvolit změnu, která přinese České republice novou naději.

MUDr. David Rath
kandidát na hejtmana

Richard Dolejš
předseda KVV ČSSD

I. **Programové cíle ČSSD** **pro Středočeský kraj**

Zdravotnictví bez poplatků

- Od nového roku zrušíme v kraje vlastněných nemocnicích zdravotnické poplatky, a to včetně poplatků za recept. Zároveň předložíme zákon, kterým budou poplatky zrušeny absolutně.
- V roce 2009 provedeme transformaci krajských nemocnic z akciových společností na neziskové organizace a razantně navýšíme platy lékařům a zdravotním sestřím.
- Zastavíme privatizace nemocnic.
- Znovu obnovíme plný provoz zubních a lékařských pohotovostí včetně pohotovostních lékáren ve všech krajských nemocnicích.
- Zmodernizujeme krajské nemocnice a snížením počtu lůžek na pokojích zvýšíme komfort pacientů.

500 milionů ročně pro venkov navíc

- Vytvoříme transparentní a finančně silný Fond rozvoje obcí.
- Jeho prostřednictvím budeme malým a středním obcím financovat opravy silnic, sportovišť, škol nebo památek.
- Výrazně zmodernizujeme techniku a objekty dobrovolných hasičů.
- Upravíme Regionální operační program tak, aby do obcí šlo z EU více peněz na rekonstrukce a rozšíření kapacit základních škol.

Dětem i studentům dopravu za vzděláním zdarma

- Žákům a studentům garantujeme krajem objednanou autobusovou a vlakovou dopravu do školy a zpět zdarma.
- Po vládě budeme požadovat razantní navýšení platů pedagogických i nepedagogických pracovníků ve školství.
- Výrazně navýšíme finanční prostředky na obnovu a vybavení škol vlastněných a zřizovaných krajem.
- Zastavíme neuvážené slučování středních škol v kraji.
- Finančně podpoříme výstavbu nových a rozšíření stávajících mateřských škol v místech s vysokým přírůstkem obyvatel.

Bezpečná a plynulá doprava

- V letošním roce a následujících pěti letech investujeme 8 miliard do oprav a rekonstrukcí střeďočekských silnic.
- Plán oprav a investic do silniční sítě vyjde z potřeb a dohod jednotlivých obcí.
- Zajistíme plynulost, a hlavně bezpečnost silniční dopravy novými obchvaty, chráněnými přechody a dalšími opatřeními zohledňujícími potřeby pěších i motoristů.
- Pomůžeme obcím omezovat tranzitní kamionovou dopravu.
- Pro systém veřejné dopravy zajistíme bezpečné komfortní vlaky a autobusy.
- Každoročně postavíme minimálně 30 km nových cyklostezek.

Více pozornosti seniorům

- Rekonstrukcí stávajících a výstavbou nových objektů zvýšíme kapacitu v domech pro seniory.
- Vybudujeme nové hospicové domy.
- Zasadíme se o zkvalitnění asistenčních služeb. Rozšíříme centra denních služeb a budeme dbát o trvalé navyšování rozsahu terénních sociálních služeb poskytovaných v domácím či jiném prostředí, které je klientům těchto služeb vlastní.
- Prosadíme rozšíření denních a týdenních stacionářů pro seniory. V případě potřeby obohatíme jejich nabídku o volnočasové terapeutické aktivity a stravování.
- Výrazně podpoříme programy tzv. dobrovolnické angažovanosti seniorů.
- Podpoříme činnost univerzit 3. věku a vznik dalších institucí tohoto typu.
- Jsme proti zdražování, proto budeme usilovat o zpětné snížení sazby DPH z 9 na 5 % a snížení spotřební daně na pohonné hmoty.

II.

Podrobný program ČSSD pro Střeďočekský kraj

Obecný politický úvod

Chceme, aby o sobě kraj v maximální míře rozhodoval samostatně. Finanční otázky, hospodaření s majetkem, investiční priority a realizace rozvojových

programů by měly být plně v jeho kompetenci. Budeme usilovat o další oprávněný přesun kompetencí z ústředních orgánů státní správy na kraje, a to včetně přesunu potřebných finančních prostředků a zvýšení podílu krajů na rozpočtově určeném výnosu z daní. Pomocí legislativních návrhů podpoříme i změnu přerozdělení RUD na obce. Jsme přesvědčeni, že tyto záležitosti je efektivnější a přehlednější řídit z úrovně kraje. Tlak na přesun kompetencí budeme důsledně kombinovat s tlakem na snížení počtu úředníků v centrálních orgánech, a to o množství odpovídající rozsahu převáděných kompetencí. Na úrovni kraje provedeme personální a procesní audit, který nám pomůže zlepšit fungování úřadu a optimalizovat počty úředníků. Zasadíme se o realizaci programu dalšího rozšiřování komunikace s krajským úřadem prostřednictvím internetu.

Zefektivníme systém čerpání dotací z evropských fondů jako dalšího zdroje financování rozvoje Středočeského kraje. (Především Regionálního operačního programu.) Maximálně přínosné využití těchto prostředků zajistíme úzkou spoluprací s obcemi a městy. S touto aktivitou souvisí i vytvoření, a hlavně funkčnost pomocného fondu naspolu financování pomoci malým obcím. Vypomůžeme s přípravou projektů a vyřizováním administrativy. Optimální využívání prostředků z Evropské unie a spolupráci s ostatními státy na regionální úrovni považujeme za nesmírně důležitou součást naší politiky. Dobře si uvědomujeme, že zrychlení a zintenzivnění čerpání z evropských fondů je v tomto období prioritou. Bude-li totiž ekonomický rozvoj regionu pokračovat dosavadním tempem, je vysoká pravděpodobnost, že v příštím finančním období nemusí být Středočeský kraj zařazen mezi příjemce pomoci ze strukturálních a kohezních fondů z důvodu překročení hranice 75% průměrného HDP.

Nejpřísnější kontrola

Rozhodování o základních otázkách fungování kraje podřídíme přísné kontrole zastupitelstva. Na rozdíl od ODS půjdeme cestou uvážlivého hospodaření s majetkem, nikoli cestou jeho privatizace a jednorázového rozprodeje. (Odstrašujícím příkladem je likvidace menších zdravotnických zařízení.) Jako nejdůležitější programový bod hodláme prosazovat zachování maximálního rozsahu veřejných služeb, především zdravotnických (minimálně oblastní nemocnice), sociálních a vzdělávacích. Úloha státu a samosprávy je v těchto oblastech nezastupitelná a základní síť zařízení poskytujících uvedené služby musí být těmito orgány garantována.

Jak se politická činnost promítá do každodenního života lidí? V mnoha ohledech. Pracovních zdravotních, sociálních... Její důsledky nesou v každé minutě. V obci, ve svém městě, kraji. Tyto celky jsou základem a potřebují posílení příjmů. Dlouhodobá investiční politika a s ní spjatý lokální hospodářský vývoj, zajištění a vznik nových pracovních míst se mohou realizovat jedině tehdy, pokud budou mít obce a kraje dostatečné množství finančních prostředků. **V oblasti podpory rozvoje venkova je zlomovým nástrojem náš roky neúspěšně navrhovaný Fond rozvoje obcí, který by měl přinést 500 000 000 Kč. A pomoci tam, kde obce nedosáhnou na jiné zdroje financování. Obzvláště při obnově a vzniku nových školských a zdravotnických zařízení, místních komunikací a budování další potřebné infrastruktury.**

• Otevřený krajský úřad a samospráva kraje

Nejsme spokojeni s dosavadním fungováním krajského úřadu. Považujeme ho za stěžejní místo styku s klienty, kterými jsou pro nás především občané, tedy obyvatelé Středočeského kraje, dále obce a další instituce a podniky, jež v tomto regionu sídlí. Chápeme roli krajského úřadu jako službu lidem a máme v úmyslu prosazovat přístup, kdy bude úředník povinen svým klientům maximálně pomoci a vyjít vstříc jejich oprávněným žádostem a potřebám.

Chceme také usilovat o lepší komunikaci s pověřenými obcemi a komunální sférou obecně, protože si další rozvoj kraje představujeme jako výsledek všeobecné spolupráce. Prosadíme průhledný systém výběrových řízení při přidělování veřejných zakázek.

Kraj bude pod naším vedením hospodařit podle jasného a transparentního rozpočtu, jehož součástí bude přehledný střednědobý rozpočtový výhled na celé volební období. Jen tak bude zřejmé, kam chceme kraj v příštím volebním období dovést. Rozpočtový výhled považujeme za důležitý materiál, nikoli pouze formální naplnění zákona, kterým je v současné době.

Budoucí Rada Středočeského kraje zpracuje své programové prohlášení pro následné volební období takovým způsobem, aby měli občané možnost kontrolovat jeho plnění. (Stávající rada nikdy žádné prohlášení nevytvořila. Je na úsudku každého z nás, co ji k takovému rozhodnutí vedlo.)

Kraj prakticky nevyužívá v problematických oblastech svých zákonodárných možností (daňová sféra, majetkové záležitosti apod.). S námi přijde změna. **Za stěžejní považujeme aktivní roli Středočeského krajského úřadu při rozvoji celého území. Rozvoj kraje, to pouze rozvoj budovy ve Zborovské, ale celého regionu. Včetně nejzapadlejších vesniček.**

Životní prostředí na prvním místě

ČSSD je stranou, pro kterou je problematika životního prostředí prakticky ústředním tématem. Stav životního prostředí je přece dlouhodobě jedním z nejpodstatnějších faktorů posuzování kvality života vůbec. Moderní civilizace klade na tuto oblast značné nároky. Jde zejména o koordinaci požadavků na kvalitu životního prostředí a pozitivní konzervaci některých stavů ve střetu s potřebou zajišťovat rozvoj dopravní a energetické infrastruktury.

• Bojujeme proti černým skládkám

Jsme odhodláni rozvíjet a dále prohlubovat koncepci odpadového hospodářství Středočeského kraje. Naším cílem je ekologická likvidace odpadů. V daleko větší míře chceme podporovat třídění odpadů a razantně potírat černé skládky.

Již nyní hledáme rozumné a všeobecně přijatelné kompromisy pro další ekonomický a s tím související sociální rozvoj regionu. Při posuzování projektů, které ovlivní životní prostředí, hodláme trvat na důsledném a úplném vyčislení

všech nákladů, a to včetně nákladů na udržení životního prostředí, prevenci případných havárií, vybudování odpadového hospodářství nebo nákladů na likvidaci důsledků těchto činností.

- **Nadměrný hluk omezuje**

Velkým problémem, který trápí mnoho obyvatel nejen našeho kraje, je hluk. Zasadíme se o prosazení protihlukových opatření.

Omezíme ve městech a obcích Středočeského kraje kamionovou dopravu. Starostové se již několik let marně snaží prosadit zákaz vjezdu těžkých vozidel do zastavěných částí obcí. Zatím u odpovědných úředníků neuspěli. Počet kamionů se přitom rychle zvyšuje a kromě životního prostředí je vážně ohrožena také bezpečnost obyvatel. Kamionová doprava se tak stává stále větším problémem mnoha míst v kraji.

Zamezíme realizaci projektů přinášejících riziko hluku. Jsme proti přebudování letiště Milovice pro provoz velkých nákladních letadel.

- **Ekologicky za každou cenu**

ČSSD bude vždy bránit právo občanů vyjádřit se ke stavbám a procesům ovlivňujícím životní prostředí a jeho kvalitu. Budeme trvat na předkládání a realizaci takových variant, které budou nejvýhodnější z ekologických, nikoli ekonomických hledisek. Vždy se vynasnažíme hledat rozumné kompromisy, jež budou přijatelné pro všechny zúčastněné strany.

U velkých a zásadních staveb prosadíme detailní posouzení všech provozních, ekologických a ekonomických aspektů a jejich promítnutí do územní plánovací dokumentace.

Naším cílem je hospodárné, ekologicky únosné a životní prostředí neohrožující nakládání s již existujícími nebo potenciálními zdroji těžby důležitých nerostných surovin, jejichž ložiska jsou ve středních Čechách lokalizována.

Zdravotnictví pro všechny

Poskytování zdravotní a lékařské péče je nezastupitelnou veřejnou službou, jejíž úroveň se měří kvalitou a dostupností, nikoli velikostí vytvořeného zisku. Tato péče musí být poskytována všem občanům ve srovnatelné kvalitě, bez ohledu na jejich sociální nebo ekonomické postavení a místo bydliště. Kraj je z hlediska zřizovatele především oblastních nemocnic důležitým garantem poskytování těchto služeb a nemůže se zbavovat odpovědnosti. Musí naopak svou roli při řízení a kontrole zdravotnických zařízení – především nemocnic – posilovat.

- **Zrušíme regulační poplatky**

Využijeme všech možností, aby se ve středočeských nemocnicích vlastněných krajem nevybíraly regulační poplatky. Od nového roku je zde zrušíme, a to

včetně poplatků za recepty. Zároveň předložíme zákon, kterým budou poplatky odstraněny absolutně.

• **Zastavíme privatizaci nemocnic**

Po proběhlé privatizaci, kdy byla za pro kraj nevýhodných podmínek prodána menší zdravotnická zařízení, zůstaly Středočeskému kraji pouze velké oblastní nemocnice v Kladně, Kolíně, Příbrami, Mladé Boleslavi a Benešově. Máme v plánu zachovat tyto nemocnice ve stoprocentním vlastnictví kraje a přeměnit je v neziskové organizace. Nyní je jejich fungování naprosto mimo vliv zastupitelstva. Veškeré pravomoci jsou v rukou krajské rady.

V budoucnu podpoříme převod obdobných zdravotnických zařízení na obce. V případech selhání privátních investorů nabídneme obcím finanční výpomoc s „reprivatizací“. Naší prioritou je udržení potřebné sítě zdravotnických zařízení a zabezpečení kvalitní a dostupné péče. Jsme proto připraveni podílet se na nápravě chyb, k nimž již došlo nebo ještě dojde v důsledku překotné privatizace vedené ODS.

• **Nemocnice jako neziskové organizace**

V zařízeních zřizovaných krajem chceme prosadit efektivní hospodaření a zlepšení kontroly a řízení. Základním nástrojem k dosažení tohoto cíle je koncept neziskových organizací. V zásadě prosazujeme zachování stávající sítě nemocnic, na jejíž fungování bude mít přímý vliv zastupitelstvo kraje. K realizaci tohoto slibu využijeme i zákonodárnou iniciativu kraje a navrhujeme takové změny zákonů, které přímou kontrolu členů zastupitelstva umožní.

Zajistíme lepší pracovní podmínky zaměstnanců krajských nemocnic výrazným navýšením mzdových prostředků.

Pokusíme se prosadit koncepci zaměřenou na zlepšování zdravotního stavu obyvatel (snižování nemocnosti a úmrtnosti). Především jde o zdokonalení systému preventivní péče a jeho těsné propojení s opatřeními chránícími a podporujícími zdraví lidí. O omezení zdravotních rizik, zlepšování životního prostředí a monitorování tohoto vztahu ve spolupráci se soustavou kontrolních institucí, jako jsou hygienické stanice, dohledové státní organizace atd. Zajištění zdravých životních podmínek ve Středočeském kraji je prvořadý cíl naší politiky.

• **Plný provoz lékařských pohotovostí**

Důležitou součástí systému poskytování zdravotní péče je zajištění lékařské pomoci při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Plánujeme vybudovat dostatečně hustou a kapacitně vyhovující síť záchranných a pohotovostních center první pomoci. Její součástí budou samozřejmě i zubní a dětské lékařské pohotovosti. Rovněž podpoříme vzrůst počtu lékáren s nepřetržitým provozem (minimálně musí fungovat ve všech pěti oblastních nemocnicích). V zajišťování dostupnosti ambulantní péče o obyvatele budeme maximálně nápomocni také obcím.

Usilujeme o stabilizaci systému přednemocniční neodkladné péče poskytované ZZS a VZS. Chceme zajistit dostupnost záchranné služby a její perfektní koordinaci jak s dalšími složkami záchranného systému, tak se systémem poskytování zdravotní péče jako takovým. A to včetně obnovy a modernizace potřebného technického vybavení. Podporujeme poskytování LSPP v krajských nemocnicích a koordinaci jejich činnosti se sousedními kraji v hraničních oblastech (včetně ZZS).

Podpora ekonomického rozvoje kraje

Zřídíme Fond rozvoje kraje!

Cílem je budovat a rozvíjet technickou infrastrukturu tak, aby vyhovovala rostoucím potřebám ekonomického rozvoje. Zároveň však musí respektovat ochranu životního prostředí a splňovat požadavky obyvatel Středočeského kraje na trvalé zlepšování kvality života.

Ekonomický rozvoj je závislý na vytvoření podmínek, které nastolí příznivé podnikatelské klima a umožní fungování stávajících a vznik nebo vstup nových podniků do regionu. Úspěšnost rozvoje je v zásadě možné měřit dvěma proměnnými – počtem nově vytvořených pracovních míst a přírůstkem objemu realizovaných investic. Následující cíle byly formulovány právě s ohledem na dosažení co nejvyšší úspěšnosti výše zmíněných kritérií. Strategie podpory ekonomického rozvoje staví na zlepšení podnikatelského prostředí a ustavení široké spolupráce všech zainteresovaných institucí a soukromého sektoru za účelem urychlení a optimalizace daného procesu.

• 500 milionů ročně pro venkov navíc

Středočeský kraj má nejhorší stav technické infrastruktury – veřejných vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod (i když se stále intenzivně budují). Počty obyvatel napojených na uvedené sítě je v zájmu životního prostředí třeba nepřetržitě zvyšovat. Naopak je nutné snižovat podíl lokálního topení. Cestou je plynofikace a využívání alternativních zdrojů tepla.

Vytvoříme transparentní a finančně silný Fond rozvoje obcí. Jeho prostřednictvím budeme malým a středním obcím financovat opravy silnic, sportovišť, škol nebo památek a zmodernizujeme techniku a objekty dobrovolných hasičů. Zároveň upravíme Regionální operační program tak, aby obce získaly na rekonstrukce a rozšíření kapacit základních škol více peněz z EU.

Rozšíření technické infrastruktury je základní podmínkou, bez které je ekonomický a sociální rozvoj kraje naprosto nemyslitelný. Středočeský region je zanedbanější než všechny ostatní. Trápí jej zastaralé sítě, obce bez ČOV, kanalizace, plynofikace, špatně udržované komunikace, nedokončené obchvaty měst apod. Řešení naznačená ve strategických cílech a směrech ČSSD jsou finančně náročná a k jejich realizaci bude zapotřebí sdružení všech dostupných prostředků – obecních, státních, soukromých i nadnárodních (EU).

Podpora a rozvoj podnikání

Pro střední Čechy představuje Praha „růstový pól“. To znamená jednak možnost zhodnotit průmyslové tradice regionu, jednak těžit z toho, že mnoho ekonomických aktivit již nyní směřuje mimo území Prahy.

Dosáhnout hospodářského růstu v regionu, který leží v těsné blízkosti hlavního města, znamená vytvářet podmínky pro získávání investic nejen zahraničních, ale i českých společností. Nepochybně je však nutné podporovat také již existující podniky (včetně malých a středních) a iniciovat vznik nových, které budou využívat snadného přístupu na rozsáhlý pražský trh. Rozvoj podnikatelských aktivit všeho druhu povede k diverzifikaci ekonomiky, a tím i k vyšší konkurenceschopnosti regionu.

Na území Středočeského kraje se nachází řada zdevastovaných území poškozených neřízenou industriální činností nebo přítomností armády. Odstranění těchto starých ekologických zátěží si vyžádá nemalé úsilí, a to nejen finanční. Pro další využití je nezbytné získat o daných lokalitách co nejvíce informací a umožnit jejich napojení na kvalitní technickou infrastrukturu. Teprve pak je možné nabídnout je investorům.

Díky průmyslové tradici kraje je v mnoha místech technická infrastruktura pro podnikatelskou činnost dostupná a kapacitně vyhovující. V takových případech se soustředíme na hledání potenciálních investorů.

Uvědomujeme si, že perspektivním odvětvím regionálního hospodářství je také cestovní ruch. Proto podpoříme jeho nárůst zlepšováním podmínek – výstavbou ubytovacích zařízení, zvyšováním možností rekreačního vyžití, investováním do rozvoje lázeňství a wellnes programů, posílením propagace.

Hospodářský rozvoj je nemyslitelný bez sociálního. I v tomto ohledu je blízkost Prahy velkou konkurencí, zároveň však příležitostí ke zvýšení atraktivnosti území, v nichž s metropolí funguje kvalitní dopravní spojení. V komplexu sociálních funkcí území má zásadní důležitost oblast bydlení. S tím souvisí budoucí nabídka zainvestovaných pozemků, ale i zlepšování stavu současného bytového fondu.

Druhou významnou složkou sociálního rozvoje – opět s vazbou na konkurenci Prahy – je zvyšování kvalifikace a flexibility pracovních sil v regionu a zabezpečení růstu vzdělanosti. Rozvinutý a stabilní systém základního, středoškolského, odborného a rekvalifikačního vzdělávání nám umožní nabízet podnikům odborně zdatné pracovní síly. Střední Čechy budou regionem garantujícím občanům i návštěvníkům kvalitní život, dostatečnou síť zdravotních, sociálních a vzdělávacích zařízení a řadu možností volnočasových aktivit.

Podpora investičního rozvoje, malého a středního podnikání

Výhodná poloha, klíčové dopravní trasy procházející regionem a zejména snadné spojení s blízkým hlavním městem vytvářejí pro investování v regionu nejlepší

podmínky. Investoři mohou využít jak nespočet stávajících průmyslových objektů, tak tzv. na zelené louce postavit nové. Multiplikační efekty investic se neprojeví jen ve vzniku nových pracovních míst, zvýšených příjmech regionu nebo zvýšení exportu. Investoři přinesou také moderní technologie, otevřou nové trhy a změní zdejší podnikatelské klima. Stávající malé a střední podniky dostanou šanci navázat s příchozími investory obchodní kontakty. Investice rovněž zabrání odlivu kvalifikovaných pracovních sil do Prahy.

Malé a střední podnikání je důležité při vytváření konkurenčního prostředí. Je pružnější a nakloněné inovacím, což vytváří všeobecný tlak na růst kvality a produktivity práce. Tyto podniky hrají zásadní úlohu v obcích, kde se podílejí na jejich rozvoji a vzhledu. Tento aspekt je stěžejní zejména ve venkovských oblastech. Většina nevelkých podniků se může prosadit i mimo svůj kraj, hlavně na trhu hlavního města. Příznivé podmínky pro rozvoj malého a středního podnikání je třeba vytvářet především v nepotravinovém zemědělství.

Zajistíme pro MSP komplexní informační servis. **Vytvoříme finanční zdroje (půjčky, garance, asistence) a zpřístupníme je podnikatelům.** Zorganizujeme vzdělávací a poradenské programy. **Podpoříme projekty hospodářských komor, podnikatelských sdružení. Zabezpečíme výstavbu infrastruktury pro rozvoj podnikání.**

Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch a lázeňství

S rostoucí životní úrovní a změnami trávení volného času se cestovní ruch, rekreace a lázeňství stávají rychle se rozvíjejícím a velmi perspektivním odvětvím. Atraktivnost středních Čech vyplývající z množství přírodních, kulturních a historických památek a blízkosti hlavního města má doposud značný skrytý potenciál a do budoucna mnohé slibuje. Region však musí svým návštěvníkům zajistit dostatečnou turistickou infrastrukturu.

Zaměříme se na zvýšení počtu hostů z Prahy, pro něž jsou střední Čechy nejpřirozenějším rekreačním zázemím. Pokusíme se přilákat také turisty směřující do Prahy – nabídneme jim srovnatelnou kvalitu a širší služby (ubytování, stravování apod.) jako hlavní město. Samozřejmostí je rovněž podpora cestovního vyžití občanů našeho kraje. Vhodnými kombinacemi navazujících dopravních spojů a zlepšováním turistických podmínek přeměníme náš kraj v oddechovou destinaci.

Vytvoříme turistický informační systém. **Podpoříme rozvoj nových možností aktivního odpočinku (agroturistika, cyklistické trasy a stezky) a na ně navazujících servisních služeb (půjčovny kol, aut, lodí).** **Zaměříme se na nejen na památky a kulturní akce, ale i na další turistická lákadla (aquaparky, ZOO, naučné stezky, střediska zábavných aktivit).** **K propagaci kraje využijeme veškeré dostupné marketingové nástroje (internet, veletrhy, tisk ap.).** **Nedílnou součástí rozvoje cestovního ruchu bude lodní doprava.**

Rozvoj zemědělství

Zachovat funkční zemědělství je pro ČSSD dlouhodobou prioritou. Středočeský kraj je významnou zemědělskou oblastí. Tvoří a udržuje krajinu (v ideálních případech v souladu s ekologickými aspekty), přetváří venkov. Máme v úmyslu **garantovat kvalitu krajových výrobků, zaměřit se na propagaci regionálních specialit a českých výrobků vůbec**. Poukázat na nezastupitelný přínos regionálních a místních odborníků.

Ctíme princip multifunkčního zemědělství s důrazem na údržbu krajiny a její ekologické funkce. Snažíme se o obnovu lesů a dalších krajinotvorných prvků. Pečujeme o vodu v krajině, iniciujeme obnovu malých vodních ploch a zavádění dalších retenčních opatření.

Zemědělství a příroda, to je nedělitelný celek. Proto odmítáme plošná opatření bez znalostí konkrétních místních podmínek. Jsme pro posílení příjmů venkova a diverzifikaci příjmů zemědělců. Venkovu Středočeského kraje, který je prstencem okolo hlavního města Prahy, pomůžeme rozvíjet turistiku (agroturistiku) zaměřenou nejen na obyvatele hlavního města, ale i na cizince.

Kvalitní školství pro naši budoucnost

Dětem a studentům dopravu za vzděláním zdarma

Rovnost šancí pro nás znamená garanci práva na vzdělání a odbornou kvalifikaci a její rozšiřování. Jakákoli diskriminace v těchto oblastech je nepřijatelná. Školy a univerzity jsou nesmírně důležité, ve světle současné hektické doby plné změn však akutně vyvstává také potřeba zásadního rozšíření dostupnosti celoživotního vzdělávání. Je ho třeba zařadit do veřejného vzdělávacího systému a zvýšit zájem o tento typ studia. I v dospělém věku musí být možné doplnit si vzdělání, absolvovat kvalifikační či rekvalifikační kurzy. K tomu je zapotřebí vybudovat odpovídající struktury, např. rozšířit nabídku distančního vzdělávání na středních odborných školách u učilišť.

Podpoříme programy umožňující zlepšení podmínek pro studium nadaných dětí ze sociálně slabších rodin. Navrhujeme zavedení nových sociálních a prospěchových stipendií, půjček, příspěvků na dopravu, stravné a ubytování v internátech.

• Dětem i studentům dopravu za vzděláním zdarma

V případě úspěchu v říjnových krajských volbách ulehčíme situaci dojíždějícím středočeským žákům a studentům. Do škol i zpět budou v rámci integrovaného dopravního systému jezdit zdarma.

V současné době kraj dotuje autobusovou dopravu částkou 41 milionů a vlaky 16 miliony korun ročně. ČSSD hodlá tyto částky navýšit o několik desítek milionů. Žáci a studenti tak nebudou muset za dopravu do škol a zpátky zaplatit ani korunu.

Sociální demokracie považuje tuto investici za rozumnou, protože odstraní diskriminaci rodin z venkovských oblastí.

• Více peněz na investice

Prostřednictvím Fondu rozvoje obcí navýšíme peněžní prostředky na rozvoj škol. Jde zejména o finance na investice, modernizace a opravy školských zařízení využívajících vícezdrojového financování. Zasadíme se o zachování předškolních a školních zařízení tam, kde je zřizovatelem obec a má s jejich financování problémy.

V oblasti ekonomického řízení škol zrevidujeme kritéria přerozdělování financí mezi školy a zavedeme nová. Budeme trvat na principu jasného oddělení programových a normativních prostředků, a to včetně využití grantových řízení kraje, ministerstva školství, a hlavně změnou nastavení priorit Regionálního operačního programu z EU. S ohledem na rostoucí počet obyvatel Středočeského kraje je naším cílem také kapacitní zabezpečení.

Zaměříme se na zlepšení organizace práce odboru, zefektivnění ekonomického a kontrolního řízení. Posílíme autonomii škol, zejména krajských. Mimo jiné tak budeme činit prostřednictvím motivačních pobídek k rozvoji doplňkových činností a posilováním zainteresovanosti ředitelů škol na provádění investic v jejich školském zařízení.

• Zastavíme neuvážené slučování středních škol

Současná koncepce rozvoje středoškolského vzdělávání nereaguje na vývoj pracovního trhu. Již nyní chybějí v technických oborech kvalifikované síly. Kraj proto musí vytvořit koncepci rozvoje učňovského odborného školství (včetně oborů s maturitou) respektující budoucí požadavky kraje a jeho pracovního trhu.

V této souvislosti je nutné rozvíjet také terciární vzdělávání. Proto se snažíme urychlit např. zřízení Vysoké školy Jiřího z Poděbrad, středočeské veřejné školy univerzitního typu. Je třeba vyvolat transformaci vyšších odborných škol, nástavbového studia a rozšířit možnosti celoživotního vzdělávání. Je nutné podporovat programy zajišťující vzdělávání seniorů (univerzita 3. věku). Hodláme dbát o průběžné vzdělávání učitelů a dalších pedagogických pracovníků, a to včetně učitelů odborných předmětů, mistrů odborné výchovy a vychovatelů.

Přínosné trávení volného času, zájmové vzdělávání a jiné formy prevence sociálně patologických jevů budeme podporovat stejně intenzivně jako doposud. A to jak zřizováním příslušných organizací, tak formou grantových programů a podpor. Jako všeobecně prospěšnou aktivitu chceme rovněž propagovat rekreační sportování.

Bezpečná a plynulá doprava přivětví k životnímu prostředí
Kvalitní doprava ve Středočeském kraji

Středočeští sociální demokraté na půdě zastupitelstva trvale upozorňovali na špatný stav komunikací a podfinancování dopravní kapitoly rozpočtu. Stav vozovek je tristní, silnice připomínají tankodromy ohrožující životy lidí. Za tento stav je plně odpovědné vedení Středočeského kraje ovládané ODS.

Dopravní obslužnost chápeme jako další prioritu. Naším cílem je sladit návaznost jednotlivých druhů doprav do společných míst přestupů, a odstranit tak problémy cest za vzděláním či do zaměstnání. Zlepšíme úroveň a kulturu cestování a zasadíme se o **zkvalitnění informačních systémů**. ČSSD hodlá maximálně dbát o kvalitu služeb a důsledně kontrolovat úspornost hospodaření dopravců.

• **Více investic do silnic**

ČSSD již prosadila navýšení prostředků ve výši 4 mld. Kč. Jsou určeny zejména na opravy a rekonstrukce komunikací II. a III. třídy, spravovaných Středočeským krajem. Usilujeme o další navýšení prostředků a rovněž o získání financí z Evropské unie.

V letošním roce a v následujících pěti letech investujeme 8 miliard. Doufáme, že poté již budou krajské komunikace sjízdné i v oblastech, kde v minulém volebním období nepůsobila ODS.

Naslouchat chceme především požadavkům jednotlivých obcí, jejichž představitelé mají dle našeho mínění o skutečném stavu komunikací nejlepší přehled.

Silniční doprava

Zaměříme se na zákonnost jízd kamionů, zejména budou-li přetěžovat nově opravené silnice. Vozy budou kontrolovány vážením. Omezíme objíždění placených úseků silnic po vedlejších komunikacích. Vytvoříme tlak na příslušné orgány, zejména Celní správu ČR, aby intenzivněji kontrolovala nákladní automobily ve městech a obcích, nejen na dálnicích. Častější kontroly kamionů v obcích napomáhají odklonu kamionové dopravy na dálniční síť.

Zlepšíme technický stav silnic (nevhodné šířkové uspořádání, chybějící nebo úzké krajnice, nedostatečné svislé a vodorovné značení, nízké podjezdové výšky atd.). Zvýšíme bezpečnost silničního provozu (kruhové křižovatky, odbočovací pruhy, protihlukové stěny, komunikace pro pěší, vytvoření pruhů pro cyklisty, výstavba velkých odstavných ploch). Zavedeme systém **PARK AND RIDE zachycující cílovou automobilovou dopravu před vjezdem do centrální oblasti města (nalezení vhodných stanic splňujících podmínky realizace záměru).**

Drážní doprava

Kraj bude vyrovnávat ztráty dopravcům, jejichž hlavní činností bude koordinace a nepřetržitý dohled nad veřejnou železniční dopravou. Prioritou kraje v této oblasti je zkvalitnění služeb cestujícím.

Vodní doprava

Na Labi a Vltavě je k dopravě využíváno cca 30 km. ČSSD chce vyřešit **chybějící plavební zařízení mezi vodním dílem Slapy a Českými Budějovicemi**. V plánu jsou změny nevyhovujících výšek řady mostů, **dovybavení přístavů z hlediska rozvoje přístavních zón a hospodářských center a jejich napojení na hlavní železniční a silniční tahy**. Prioritou našich vodních cest nemůže být jen nákladní

doprava, ale také opomíjené rekreační plavby, které by tolik napomohly rozvoji cestovního ruchu.

Každoročně postavíme minimálně 30 km nových cyklostezek

Cyklostezky jsou pro rozvoj turistiky důležitým faktorem. I když se v tomto směru udělalo již nemálo, jsou významné pro budoucnost. V této oblasti je nutné zajistit spolupráci kraje, obcí, měst a dalších organizací. Dobudování a označení stezek je však jen jedním krokem. Druhým je zajištění příslušných souvisejících služeb (servisy, občerstvení, půjčovny kol). Ve spolupráci s obcemi a ostatními kraji zkoordinujeme návaznosti cyklostezek, a vytvoříme tak jejich komplexní síť.

Letecká doprava

Rozhodující význam má ruzyňské letiště. A to nejen pro Středočeský kraj, ale pro celou Českou republiku. Je tudíž nutné zajistit kvalitní napojení letiště na dopravní infrastrukturu Středočeského kraje. Řešením je železniční spojení s centrem hl. m. Prahy a Kladnem a zkvalitnění příčných vazeb (dostavba silničního okruhu kolem Prahy). Na dořešení čeká také řešení dalšího využití vojenského letiště v Milovicích.

Sociální rozvoj ve Středočeském kraji

ANO snížení životních nákladů, NE dalšímu zdražování

Jsme proti zdražování. Proto se jako Zastupitelstvo Středočeského kraje zasadíme v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky o zpětné snížení sazby DPH z 9 na 5 % a snížení spotřební daně na pohonné hmoty. Zároveň podpoříme valorizaci všech typů důchodů. Jejich nárůst by měl minimálně kompenzovat roční inflaci.

Sociální rozvoj souvisí se všemi oblastmi života regionu. Kromě pracovních míst a ostatních přínosů trvalého ekonomického rozvoje je pro obyvatele důležité, aby jim jejich region vyšel vstříc také v dalších ohledech. Jde například o bydlení, dostupnost kvalitního vzdělávání, sociální a zdravotnickou péči a různorodou nabídku využívání volného času. Kraj musí být příjemným místem, zajišťujícím kvalitní a plnohodnotný život.

Při spolupráci s městy a obcemi Středočeského kraje vyjdeme ze zpracovaných komunitních plánů obcí a měst. Pochopitelně s přihlédnutím k jejich specifickým podmínkám.

Více pozornosti seniorům

Roste počet společensky aktivních seniorů. Jsou fit, činí se a angažují. Podporujme je v tom! Často pomáhají s výchovou vnoučat, a ulehčují tak jejich rodičům. Avšak i senioři potřebují své prostředí, společnost obdobně naladěných vrstevníků. Chceme vytvořit prostory, v nichž bude moci starší generace rozvíjet své politické a občanské úsilí, a chopit se tak šance prožít stáří „mladého typu“.

Mezigenerační solidaritu považujeme za základní programový princip ČSSD. Chceme proto vytvořit důstojné podmínky péče o seniory. Především plánujeme zavedení služeb umožňujících i už ne zcela zdravým a soběstačným seniorům samostatný život. Plánujeme také vybudování informačního centra (servisu) pro seniory (poradci v oblasti práva, služeb apod.).

Kraj péči o seniory dlouhodobě neřešil. Příliš se nestaral ani o domovy pro seniory, ani o další zařízení. Například o centra denních služeb, poskytující pomoc při zajišťování stravy, osobní hygieně či kontaktu s úřady. Tento druh asistence vyhledávají ti dříve narození, kteří chtějí zůstat co možná nejdéle v důvěrně známém prostředí. Buď sami, nebo v rodině, která o ně sice pečuje, ale není v jejich silách zajistit veškerý servis, který by senior potřeboval. Všem těmto lidem chceme vyjít vstříc vybudováním dalších středisek denních služeb.

Čekací doby na umístění v domovech pro seniory jsou dlouhé. Mnozí žadatelé se přestěhování ani nedožijí... Víme, že je nutné postavit nové objekty a stávající rekonstruovat, aby odpovídaly nárokům dnešní doby, a zejména zákonu o sociálních službách. Tuto oblast je nutno řešit v úzké spolupráci s obcemi a městy, protože se jich bezprostředně dotýká. Výsledkem musí být zkrácení čekací doby na umístění. Zajištění provozu zařízení sociálních služeb kraje, zejména domovů pro seniory, bude proto trvalou prioritou zastupitelů ČSSD.

Kraj se musí strategicky připravovat na fakt, že populace stárne a služby pro seniory budou stále potřebnější. V úzké spolupráci s obcemi proto budeme nadále podporovat a spolufinancovat rozšiřování terénních sociálních služeb, poskytovaných starším osobám v jejich domácím prostředí.

V průběhu volebního období prosadíme vybudování alespoň jednoho krajského hospicu ve východní části Středočeského kraje.

Péče o zdravotně postižené

V zařízeních pečujících o lidi s mentálním nebo jiným zdravotním postižením budeme důsledně kontrolovat činnost poskytovatelů daných sociálních služeb. V případech, kdy je to možné, vytvoříme invalidním spoluobčanům podmínky pro jejich sociální integraci.

Ve spolupráci s obcemi se zasadíme o vznik denních a týdenních stacionářů, poskytujících služby osobám se zdravotním postižením. V součinnosti s podnikateli vytvoříme registr zaměstnavatelů nabízejících uplatnění na chráněném trhu práce.

Lidé s postižením mají nárok na plnohodnotný život. Bez naší podpory jej však nikdy nedosáhnou. Budeme dále rozvíjet a zvyšovat kvalitu podpory handicapovaných dětí, snažit se o jejich integraci do většinové populace již v předškolních zařízeních. Ve škole jsme pro společnou výuku těchto dětí s dětmi bez postižení.

Dále budeme usilovat o zvyšování počtu pracovních míst pro zdravotně handicapované. Státní správa by v tomto směru měla jít příkladem. Podporujeme

práci sdružení a svazů invalidů ap., charitativních organizací, které těmto lidem pomáhají, a jejich zřizovatelů a rádi bychom s nimi úžeji spolupracovali.

Podpora rodinám s dětmi

Cílem rodinné politiky ČSSD je snaha vytvořit ve společnosti takové podmínky, aby si mladé rodiny mohly splnit své přání mít děti. Ve hře není nic menšího než existence národa. Proto nesmí být život rodin s dětmi obtížnější než život rodin bezdětných. Rodiny potřebují především tři věci: čas, podpůrnou infrastrukturu a příjmy.

Zajistíme mladým rodinám důstojný životní standard. Postaráme se o dostupnost bydlení, umožníme matkám pečujícím o děti zapojení do pracovního procesu. Zvýšíme počet předškolních a školních zařízení.

Boj proti chudobě a sociálně motivovanému vylučování ze společnosti je jednou ze základních sociálně demokratických idejí. Proto se věnujeme poradenství pro nezaměstnané, rekvalifikacím, programům pro drogově závislé, naplňujeme volný čas mladých lidí ze sociálně slabých rodin smysluplnými činnostmi.

Nezaměstnanost mladých lidí, kteří opouštějí školy a odborná učiliště, považujeme za problém, který musí být neprodleně vyřešen.

Rodinám s dětmi, jejichž vývoj je ohrožen v důsledku dlouhodobé krizové sociální situace, pomůžeme překonat těžké období. Uplatníme práva dětí, prosadíme oprávněné zájmy těchto nezletilých, umožníme jim kontakt s normální společností. Jako celku vytvoříme daným rodinám podmínky, které dospělým umožní situaci vyřešit a vrátit se do běžného sociálního prostředí.

Větší pozornost bezpečnosti občanů v kraji

Zvýšíme osobní a majetkovou bezpečnost občanů **rozvojem integrovaného záchranného systému (včetně civilní ochrany, dobrovolných hasičů a hasičských záchranných sborů)**. Zajistíme účinnou pomoc při haváriích a živelních pohromách.

Velmi důležitá je a ještě nějakou dobu bude problematika výstavby radaru USA v Brdech. Naše stanovisko je jasné: NE!

Koordinace s ostatními kraji v oblasti zdravotnictví, dopravy atd. buď pokulhává, nebo prakticky neexistuje. Byť byla založena Asociace krajů, nijak se neprojevuje.

• Více policistů v ulicích

Zefektivníme boj s vysokou nehodovostí na silnicích a bezohlednými řidiči. Formou smlouvy mezi krajem a policií podpoříme programy prevence kriminality. Naplnění tohoto cíle se neobejde bez finanční podpory kraje, kterou již dnes

legislativa umožňuje. Budeme trvat na tom, aby vláda zajistila dostatečný počet policistů na základě přidělených tabulkových míst a **posílení sítě obvodních oddělení Policie ČR v problémových oblastech.**

Podpoříme sportování mládeže, volnočasové aktivity a kulturu

Smysluplné využívání volného času je prevencí projevů sociálních patologií, především drogových závislostí. Z tohoto důvodu podpoříme zvyšováním dostupnosti kvalitních sportovních zařízení popularizací aktivního odpočinku. Místo financování nákladných stadionů a multifunkčních hal se zaměříme na budování drobných sportovišť, tělocvičen, cyklostezek a drah pro vyznavače in-linů.

• Více peněz pro volný čas

Poskytneme vyšší finanční prostředky na grantové programy v oblasti organizace volného času dětí a mládeže. Podpoříme pracovníky – zejména dobrovolné – činné ve sportovních, kulturních a dalších zájmových organizacích a spolcích. Zvýšíme dostupnost zařízení, zajišťujících hodnotné prožívání volného času, čímž napomůžeme prevenci drogových závislostí dalších patologických společenských jevů.

• Nezapomene na dědictví předků

Zaměříme se na opravy a údržbu historicky cenných lokalit a jejich turistické využití. Podpoříme muzea, galerie a další kulturní instituce zřizované krajem. U ostatních využijeme k jejich rozvoji grantových programů. **Velkou pozornost si zaslouží regionální, městská a ochotnická divadla.**

Uvedené záměry s sebou nesou nutnost provedení screeningu historicky a kulturně cenných lokalit a jejich propagace. **Vhodným nástrojem zvýšení návštěvnosti může být například volné vstupné pro děti a mládež jeden den v týdnu.**

Nezapomeneme ani na folklór – národopisné soubory, spolky a organizace věnující se uchovávání lidových tradic. Zvláštní pozornost si zaslouží také památky lidové architektury.

Posílíme a více využijeme členství v Evropské unii

V úzké spolupráci s partnerskými regiony v Evropské unii budeme do evropské debaty vnášet nové podněty a politické přístupy. **Pokusíme se lidi, organizace, a zejména malé a střední podniky intenzivněji propojit. Proto se staneme iniciátory různých setkání podniků a jejich zaměstnanců z partnerských regionů.**

Evropské podněty pravidelně prodebatujeme s partnerskými regiony a vzájemně se informujeme o záměrech, jež z nich vyplynou. Podpoříme mezinárodní kontakty vědeckých pracovníků, pomůžeme vědcům splynout s evropským odborným fórem.

Chceme posílit zastoupení Středočeského kraje v Evropské unii. Proto máme v úmyslu včas a důrazně prosazovat naše zájmy, aktivně měnit Evropu novými impulzy. Nesmíříme s postavením Popelky, která jen plní příkazy. Naučíme se využívat šancí, které nám Evropa nabízí.

Vzkaz voličům

Vážení spoluobčané,

ČSSD odmítá představu ODS o minimalizaci kraje a zmenšení rozsahu veřejných služeb hrazených z veřejných prostředků. Odmítáme myšlenku, že pacienti musí vedle pojištění povinně hradit značnou část nákladů na zdravotní péči a na důchod si ušetřit. Odmítáme názor, že základní úlohou politické reprezentace je co nejlépe majetkově zaopatřit partičky kamarádů, kteří touží po privatizaci nemocnice či výhodném pronájmu lukrativního majetku. Chceme zamezit neprůhlednému přidělování veřejných zakázek a s ním spojeným přesunům finančních prostředků z veřejných rozpočtů do soukromých kapes.

Naším cílem poskytovat užitečné služby ve zdravotnictví, sociální sféře, školství a dopravě. Tyto služby musí být absolutně stejně dostupné všem občanům. Bez výjimek a diskriminací. A tak kvalitní, abychom při jejich čerpání cítili, že jsme v nejlepších rukou, a mohli si říkat, že všude dobře, ve Středočeském kraji nejlépe. **To je náš slib občanům.**

Blížící se volby budou referendem o vládě ODS. Dají Vám možnost skoncovat s ODS nejen v krajském zastupitelstvu, ale v celé zemi.

MUDr. David Rath
volební lídr a kandidát na hejtmana

Richard Dolejš
předseda KVV ČSSD

a kandidáti do Zastupitelstva Středočeského kraje:

2. Prof. MUDr. Zdeněk Seidl, CSc.	58 let, lékař, profesor VŠ,	Benešov
3. Ing. Marcel Hrabě	43 let, předseda kontrol. výboru KZ,	
Kladno		
4. Miloslava Vlková	49 let, starostka Štěchovic,	Praha-
západ		
5. Ing. Jaromír Strnad	43 let, místostarosta Čáslavi,	Kutná
Hora		
6. MVDr. Václav Beneš	64 let, místostarosta Příbrami,	Příbram
7. Mgr. Josef Hrobník (N)	59 let, starosta Dobrovice,	MI.
Boleslav		
8. PhDr. Marcel Chládek, MBA	40 let, náměstek řed. vzděl. institutu,	
Rakovník		
9. Ing. Miloš Petera	49 let, místostarosta Nymburka,	
Nymburk		
10. PaedDr. Milan Němec	52 let, ředitel ZŠ,	Mělník

11. Mgr. Marek Semerád	29 let, starosta Cerhenic,	Kolín
12. Jaroslav Zelenka západ	57 let, podnikatel,	Praha-
13. Robin Povšík Ml.Boleslav	29 let,ředitel střed. Rady pro mez. vtahy,	
14. Ing. Zuzana Moravčíková Hora	50 let, ved. odd. městského úřadu, Kutná	
15. Luboš Doleček	35 let, asistent poslance,	Rakovník
16. Jaroslav Duras	56 let, místostarosta Benešova,	Benešov
17. JUDr. Karel Molnár	61 let, právník,	Kolín
18. Ing. Pavel Hutr	43 let, starosta Věšina,	Příbram
19. Mgr. Miloslava Becherová	49 let, místostarostka Stochova,	Kladno
20. Mgr. Lenka Šmídová	51 let, ředitelka Úřadu práce,	Beroun
21. František Kyllar Mělník	61 let, místostarosta Kralup nad Vltavou,	
22. Marcela Chloupková Nymburk	50 let, místostarostka Lysá nad Labem,	
23. Ing. Dagmar Mocová Boleslav	60 let, ředitelka Agrární komory,	Mladá
24. Dana Medřická	46 let, starostka Lišan,	Rakovník
25. Mgr. Karel Mencl (N)	58 let, starosta Králova Dvora,	Beroun
26. Mgr. Zuzana Stöcklová	32 let, asistentka europoslance,	Kladno
27. Eva Strnadová Hora	46 let, starostka Nepoměřic,	Kutná
28. Jiří Štěrba	55 let, podnikatel,	Příbram
29. Mgr. Jaromír Novák	57 let, učitel,	Nymburk
30. Pavel Král	55 let, vedoucí lomu,	Benešov
31. Taťána Čížková	35 let, starostka Jesenice,	Rakovník
32. Karel Hron	44 let, fleet specialista,	Kolín
33. Mgr. Miloslava Houšková	39 let, učitelka ZŠ,	Mělník
34. Stanislava Tůmová západ	49 let, jednatelka o. s.,	Praha-
35. Jaroslav Janský	50 let, podnikatel,	Příbram
36. Josef Fiala	66 let, důchodce,	Benešov
37. Jiří Navrátil Boleslav	51 let, starosta Klášteřa Hradiště,	Mladá
38. Antonín Šindelář	61 let, starosta Vrdy,	Kutná Hora
39. Ing. Tomáš Mach, PhD.	39 let, technický náměstek VaK,	Nymburk
40. JUDr. Josef Mol	58 let, místostarosta Zdic,	Beroun
41. Ladislav Jelen	52 let, podnikatel,	Kladno
42. Helena Škopková	68 let, důchodce,	Kolín
43. Josef Dašek východ	53 let, podnikatel,	Praha-
44. Ing. Josef Ksandr západ	54 let, technik,	Praha-
45. Lukáš Nedvěd Boleslav	25 let, student UK,	Mladá
46. Hana Babková	21 let, zdravotní sestra,	Benešov
47. Jan Balham Hora	35 let, operátor výroby,	Kutná

48. Mgr. Radek Kabelka	29 let, školitel,	Nymburk
49. Pavel Mládek	33 let, vedoucí prac. THP pro AČR,	
Rakovník		
50. Bohumil Taraba	37 let, asistent,	Beroun
51. Jan Lejtnar	38 let, správce DVT,	Mělník
52. Zuzana Vejdělková	39 let, zdravotní sestra,	Kolín
53. Mgr. Stanislav Švarc (N)	67 let, učitel SŠ,	Kladno
54. Renáta Nedbalová	23 let, referentka,	Praha-
západ		
55. Šárka Bencová	37 let, administrativní pracovnice,	Mladá
Boleslav		
56. Pavel Mrkáček	40 let, správce sítě,	Příbram
57. Jiří Kyncl	37 let, podnikatel,	Kolín
58. Bohumila Polcarová	60 let, důchodkyně,	Beroun
59. Věra Kopová-Ferbasová	59 let, úřednice,	Praha-
západ		
60. Karel Anděl	57 let, strojvedoucí ČD,	Kladno
61. Emílie Třísková	45 let, ředitelka Centra soc. a zdrav.	
služeb, Nymburk		
62. Miroslav Němec	38 let, strážník,	Benešov
63. Ing. Luboš Machulda	48 let, personální ředitel,	Benešov
64. Ivo Formáček	39 let, ředitel umělecké školy,	Kladno
65. Ing. Pavel Pikrt	55 let, ředitel sportovních zařízení,	Příbram

Příloha č. 6 - Volební program Nezávislých starostů pro kraj pro krajské volby 2008 ve Středočeském kraji

Volební program pro Středočeský kraj

Starostové jsou většinou **praktičtí lidé**, kterým jde o **dobré hospodaření a co nejlepší správu věcí veřejných**. Starostové přesně vědí, kde jsou soustředěny palčivé problémy kraje a **místní znalost** může významně přispět k jejich **efektivnímu řešení**. Nezávislí starostové se budou zodpovídat pouze svým voličům a spoluobčanům, jejich rozhodnutí **nejsou** ovlivněna **stranickými sekretariáty** a politickým zadáním.

Co chceme?

1. Především, aby se nám ve Středočeském kraji žilo lépe, aby se **stal jedním z nejrozvinutějších krajů** v České republice a aby se **odstranila jeho dnešní zanedbanost** v řadě oblastí.
2. Chceme, aby se do našich obcí a měst **dostalo více peněz**, aby se evropské peníze **dostaly i do těch nejmenších obcí**.
3. Chceme, abychom v kraji jezdili po **kvalitních** a dobře udržovaných **silnicích**, aby všichni naši občané měli dobrý přístup ke **kvalitnímu zdravotnictví i školství**, aby **životní prostředí** v našem kraji bylo zdravé a příjemné.
4. Chceme, aby obce a **města byly čisté**. Čisté nejen navenek, ale také uvnitř, aby se tolik potřebné peníze neztrácely ve zbytečné administrativě a v černých dírách neprůhledných zakázek.
5. Chceme, aby krajský úřad byl obcím a městům **efektivním partnerem** při uskutečňování jejich plánů **spíše než dalším zdrojem zbytečné administrativy**.
6. Chceme, aby Středočeský **kraj dobře sloužil svým obyvatelům** všude tam, kde s jeho prací přicházejí do styku.

Více peněz do našich obcí a měst

- místní samosprávy s více penězi budou schopny řešit nedostatek míst ve školkách, chybějící místní komunikace a chodníky, veřejné osvětlení, dětská hřiště a trávení volného času
- prosadíme spravedlivé rozdělení peněz ze státního rozpočtu a výraznou podporu obcím a městům při získávání dotací z evropských fondů

Kvalitní silnice pro celý kraj

- prosadíme omezení nebo zákaz průjezdu těžké nákladní dopravy přes obce a města
- podpoříme výstavbu obchvatů obcí a měst
- stanovíme „evropský“ standard krajských silnic

Dobrá škola základem vzdělanosti

- zajistíme efektivní podporu obcím při stavbě nových nebo zachování stávajících škol
- napomůžeme zvýšení kvality výuky na středních školách, podpoříme učňovské školy a návrat k řemeslu
- pomůžeme školám čerpat EU fondy

Dostupná ambulantní zdravotní péče pro všechny

- prosadíme zachování rozhodujícího vlivu kraje na zdravotnictví
- zajistíme rovnoměrné pokrytí kraje ambulantními lékaři
- podpoříme vznik malých poliklinik ve spádových obcích
- zajistíme efektivní chod lůžkových zařízení

Důstojné stáří pro každého

- podpoříme rozšiřování sítě moderních zařízení pro seniory a dlouhodobě nemocné
- podpoříme rozšiřování sítě hospiců
- podpoříme vznik nových specializovaných denních stacionářů

Zdravé životní prostředí předností kraje

- budeme chránit všechny přírodně a krajinně cenné lokality před zničením a znehodnocením
- podpoříme rozumnou rovnováhu mezi rozvojem kraje a ochranou jeho přírody
- podpoříme výstavbu vodovodů a kanalizací